

MINISTERSTVO FINANCÍ

Státní dozor nad sázkovými hrami a loteriemi

Letenská 15, poštovní přihrádka 77

118 10 Praha 1-Malá Strana

☎ 257 041 111

Fax: 257 042 360

V Praze dne 6. října 2014

Č. j.: MF-67245/2014/3402

PID: MFCR4XLKKA

Vyřizuje: Mgr. Jiří Vedral ☎ 257 042 040

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání

Vážený pan

Ivan Krejčí

předseda Rady

pro rozhlasové a televizní vysílání

Škrétkova 44/6

120 00 Praha 2

Věc: Stanovisko k obdržnému podnětu

Vážený pane předsedo,

dne 11. září 2014 obdrželo Ministerstvo financí Vaši písemnost ze dne 19. srpna 2014, sp.zn./Ident.:0599(2014), č.j. RUD/3089/2014, jejímž obsahem byla **žádost o prošetření možného porušení herního řádu soutěže** provozované v rámci teleshoppingového bloku s názvem „Sexy výhra“ odvysílaného dne 7. května 2014 od 22:00 hodin na programu ACTIVE TV.

Po posouzení obdržného audiovizuálního záznamu shora uvedeného pořadu jsme dospěli k závěru, že předmětná soutěž neobsahuje prvek náhody nebo předem neznámé okolnosti nebo události, neboť o výhře rozhodovala schopnost účastníka soutěže definovat útvar odlišný od ostatních útvarů umístěných na obrazovce, případně zvolení druhu zvířete z nabídky písmen ve stanoveném bodovém ohodnocení. Soutěž provozovanou v rámci teleshoppingového bloku s názvem „Sexy výhra“ odvysílaného dne 7. května 2014 od 22:00 hodin nelze tedy považovat za loterii a jinou podobnou hru. Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších rozhodnutí (dále jen „loterní zákon“ nebo „zákon“), považuje za loterii nebo jinou podobnou hru takovou hru, u níž se účastníkovi nezaručuje návratnost zaplaceného vkladu a zároveň o výhře rozhoduje náhoda nebo předem neznámá okolnost nebo událost (uvedená v herním plánu).

Z výše uvedeného důvodu není Ministerstvo financí věcně příslušným orgánem k prošetření možného porušení herního řádu soutěže s názvem „Sexy výhra“, neboť v kompetenci Ministerstva financí je v souladu s § 46 odst. 1 písm. d) zákona o loteriích pouze výkon státního dozoru nad dodržováním tohoto zákona.

S pozdravem

Mgr. Karel Blaha

ředitel odboru

Státní dozor nad sázkovými hrami a loteriemi

**STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÁ
A POTRAVINÁŘSKÁ INSPEKCE**

INSPEKTORÁT V PRAZE

Za Opravnou 300/6, 156 00 Praha 5
tel.: 257 199 511, fax: 257 199 529

Vyřizuje: Ing. Lenka Kubistová Tel.: 257 199 538 E-mail: kontrola.pha@szpi.gov.cz

Č.j.: SZPI/AP103-3/2014/P1047

Datum: 30.zář 2014

Datová schránka: 2fjadja

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
Ivan Krejčí, předseda RRTV
Škrétova 44/6
Praha 2

Zpráva o výsledku kontroly

Vážený pane,

dne 24.7.2014 obdržela Státní zemědělské a potravinářské inspekce (dále SZPI) inspektorát v Praze podnět k provedení kontroly postoupený ústředním inspektorátem. Podnět byl zaevidován pod čj. SZPI/AP103-1/2014/P1047. Předmětem podnětu bylo prověření charakteru přípravku pod názvem Livera Seltzer, který byl v televizi propagován v rámci reklamního spotu na programu Televize Barrandov. Objednatelem obchodních sdělení byla firma Celmar Media s r.o.

Na základě Vašeho podnětu byla provedena kontrola v provozovně společnosti Celmar Media s.r.o., Rybná 716/24, Staré Město, 110 00 Praha 1. Na uvedené adrese se nacházela pouze virtuální kancelář.

Následnou kontrolou bylo zjištěno, že společnost CORTEX, spol.s r.o. sídlem U Elektry 974/1c, Praha provádí zákaznický servis pro společnost CELMAR MEDIA s.r.o. tj. přijímá objednávky, zpracovává objednávky a následně je zasílá spotřebitelům. Rovněž na základě podkladů tvoří a spravuje webové stránky <http://www.bctv.cz/>. V rámci kontroly bylo zjištěno, že ve skladu společnosti CORTEX, spol.s r.o. v sekci určené pro produkty spol. CELMAR MEDIA s.r.o. se nacházely na paletě dva papírové přepravní obaly, v nichž byly uloženy doplňky stavy s obchodním názvem LIVERA SELTZER s příchutí citronu a pomeranče. Současně bylo zjištěno, že za znění textu dokumentace, která je vkládána do obálek při balení objednaného produktu, zodpovídá společnost CELMAR MEDIA s.r.o.

V průběhu kontroly bylo provedeno hodnocení označování z předložené dokumentace (etiketa ve formě listu papíru a dále text obsahující informace o produktu ve formě zdravotních tvrzení). Byly zjištěny nedostatky v uvedení povinných údajů a současně byla uvedena nepovolená léčebná tvrzení.

Rovněž při uvedené kontrole proběhla kontrola webových stránek <http://www.bctv.cz/> provozovaných společností CELMAR MEDIA s.r.o. I zde byla uvedena nepovolená zdravotní i léčebná tvrzení.

Na základě zjištění byla společnosti CELMAR MEDIA s.r.o. uložena opatření.

Současně bylo zjištěno, že ani jedna z uvedených společností neoznámila zahájení výkonu předmětu činnosti na příslušném inspektorátu SZPI. V průběhu kontroly byla ohlašovací povinnost splněna.

Následně bude se společností CELMAR MEDIA s.r.o. zahájeno správní řízení ve věci uložení pokuty.

Děkujeme Vám za Váš podnět a rádi bychom Vás ubezpečili, že presentaci nabízených potravin budeme i v následujícím období věnovat pozornost.

S pozdravem

Ing. Petr Cuhra
ředitel inspektorátu

KOM(2014)0272

SDĚLENÍ

KOMISE

Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů

Evropský film v digitální éře

Překlenutí pólů kulturní rozmanitosti a konkurenceschopnosti

Evropská komise

V Bruselu dne 15.5.2014

COM(2014) 272 final

SDĚLENÍ

KOMISE

Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů

Evropský film v digitální éře

Překlenutí pólů kulturní rozmanitosti a konkurenceschopnosti

Audiovizuální odvětví má značný kulturní, sociální a hospodářský význam. Utváří národní identity, ztělesňuje hodnoty a může být hnací silou evropské integrace tím, že posiluje naši společnou evropskou identitu. Toto odvětví přispívá k růstu a zaměstnanosti v Evropě a je hnací silou inovací.

Pozoruhodným rysem audiovizuálního odvětví je také skutečnost, že je regulovanější než jiná tvůrčí odvětví a je silně závislé na financování z veřejných zdrojů 1).

Evropský filmový průmysl charakterizuje rozmanitost a tvořivost. Jeho filmové dědictví má celosvětové renomé a inspirovalo několik generací filmových tvůrců a jejich děl 2). Silnou stránkou Evropy je, že dokáže vytvořit velký počet různorodých celovečerních filmů, avšak většina evropských filmů se nedostane ke všem potenciálním divákům v Evropě, natož ve světě. Filmy většinou zůstávají pouze na vnitrostátních trzích, ale ani zde se některé z nich nikdy nedostanou na filmové plátno nebo se jim nepodaří proniknout do jiných distribučních kanálů.

Je to promarněná příležitost k šíření rozmanitosti evropské kultury v celosvětovém měřítku, zvyšování konkurenceschopnosti a řešení stávajícího schodku obchodní bilance se třetími zeměmi, zejména se Spojenými státy.

Digitální revoluce nabízí více možností a větší flexibilitu v oblasti distribuce a má zásadní dopad na chování diváků. Je proto klíčové se digitální éře přizpůsobit, využít jejího potenciálu, a udržet si tak stávající a získat nové diváky a překlenout póly kulturní rozmanitosti a konkurenceschopnosti. To přináší výzvy pro kinematografii jako odvětví - v oblasti testování nových obchodních modelů a strategií zvyšování počtu diváků - i pro veřejné politiky na regionální, vnitrostátní a evropské úrovni.

Stěžejní význam má proto spolupráce na úrovni nadnárodní politiky a strukturovaný dialog s filmovým odvětvím na evropské úrovni.

Toto sdělení je součástí strategického rámce obsaženého ve sdělení Komise o podpoře kulturních a tvůrčích odvětví pro růst a zaměstnanost v EU 3) a je v souladu s Digitální agendou pro Evropu 4).

Toto sdělení obsahuje přehled vývoje ve filmovém odvětví v poslední době a vymezuje současné výzvy v oblasti veřejných politik, které mají vliv na filmové odvětví. Poukazuje také na stávající nástroje EU v této oblasti, které by mohly pomoci se těmto výzvám přizpůsobit.

Ve všech oblastech, jimiž se zabývá, usiluje toto sdělení o zlepšení doplňkovosti mezi politikami členských států a politikami Unie. Prosazuje společné směřování, pokud jde o lepší využívání příležitostí a řešení výzev týkajících se přechodu k digitalizaci, přičemž zároveň zohledňuje kulturní a jazykovou rozmanitost a různorodost audiovizuálního prostředí v jednotlivých členských státech a zdůrazňuje, že je zapotřebí společného úsilí k posílení celosvětové účinnosti stávajících nástrojů financování v zájmu konkurenceschopnosti a rozmanitosti evropského filmového odvětví.

1. Současný stav evropského filmového odvětví

1.1. Filmová výroba versus diváci: rostoucí vzdálenost?

Při bližším pohledu na evropské filmové odvětví je patrná nerovnováha mezi výrobou na jedné straně a distribucí a spotřebou na straně druhé, tj. mezi počtem vyrobených filmů a počtem filmů, které se skutečně dostanou ke svému cílovému publiku. V Evropě se vyrobí podstatně více filmů než ve Spojených státech a Kanadě 5), ale jejich distribuce je svým rozsahem mnohem více omezena a filmy se obtížně dostávají k širší obci diváků na jiných než domácích trzích, a to i v rámci EU.

Úspěch nelze měřit jen tržním podílem a návštěvností. Filmy mohou cílit na specifické publikum, což může mít za následek nižší tržní podíl na vnitrostátní úrovni / na úrovni EU i na celosvětové úrovni. I těmto filmům se však může podařit dostat se k cílovým divákům a stát se důležitou součástí kulturní rozmanitosti. Z ekonomického hlediska je třeba se na relativní úspěšnost určitého filmu dívat také z pohledu ziskovosti, tj. z hlediska poměru mezi investicí do vývoje, výroby a distribuce a dosaženými výnosy 6). Významný počet filmů vyrobených v EU je ovšem uváděn do kin, zejména mimo rámec domácího trhu, v omezené míře, či dokonce vůbec. Nadto se nezdá, že by se těmto filmům podařilo získat větší počet diváků prostřednictvím jiných forem distribuce.

Konkrétní situace a příslušné údaje se mohou u různých forem distribuce (kino, televizní vysílání, DVD, VoD 7) atd.) lišit a značné rozdíly mohou panovat také mezi jednotlivými členskými státy.

Pokud jde o uvádění filmů v kinech, hlavní trendy jsou tyto:

- V EU tvoří evropské filmy v průměru 62,52 % filmů uváděných do kin a představují 32,9 % z celkového počtu prodaných vstupenek 8). Příjmy ze vstupného a počet prodaných vstupenek u evropských filmů výrazně zaostávají za příjmy filmové produkce Spojených států. V roce 2012 v EU na filmovou produkci Spojených států připadlo 19,84 % filmů uvedených do kin a 65,11 % prodaných vstupenek 9). Podíl koprodukčních filmů EU na celkové návštěvnosti na trhu EU je stabilní a činí v průměru 12 % 10).

- Pouze malá část evropských filmů je do kin uvedena i mimo území Evropy (v roce 2010 se jednalo o 8 % filmů), přičemž zde z hlediska podílu na tržbách přilákají nezanedbatelný, avšak nevelký počet diváků 11). Není bez zajímavosti, že v roce 2010 připadlo více než 19 % z celkového počtu prodaných vstupenek (a 16 % příjmů ze vstupného) u filmů evropské produkce na území mimo Evropu 12).

Podobná situace jako v kinech, jež byla popsána výše, panuje u evropských filmů i v případě dalších platforem pro sledování vizuálních děl.

Nejrozšířenější platformou pro sledování filmů zůstává i nadále televize. V roce 2011 bylo 41 % z celkového počtu téměř 122 000 celovečerních filmů zařazených do televizního vysílání v Evropě evropské provenience (7,7 % tvořila národní produkce, 14,5 % filmů bylo vyrobeno v jiných evropských zemích a 18,7 % představovaly filmy vzniklé ve výlučně či částečně evropské koprodukcii 13).

Zatímco význam DVD upadá, představuje VoD (video na vyžádání) poměrně novou formou distribuce, u které se v příštích letech očekává výrazný růst 14). V roce 2012 trh VoD zaznamenal v Německu nárůst o 59 % a ve Francii o 14,7 % 15). Mnoho poskytovatelů služeb VoD nabízí své služby a používá svou značku pouze na jednom místním trhu, pouze několik poskytovatelů ovšem nabízí své aktivity pod totožnou značkou v celosvětovém měřítku.

Přestože VoD (oproti jiným způsobům distribuce) teoreticky nabízí neomezenou kapacitu, je k dispozici jen malé množství údajů o dostupnosti a tržním podílu evropských filmů využívajících platformy VoD. Z prvních studií vyplývá, že většina výnosů u platformy VoD zřejmě připadá na neevropské filmy, obdobně jako je tomu na trhu s DVD 16). Pokud jde o zastoupení evropských filmů, údaje, které jsou k dispozici, naznačují, že subjekt působící celosvětově (a ve 26 zemích EU) nabízí v největších vnitrostátních obchodech více velkofilmů z produkce EU a titulů ověřených vítězstvím v Evropských filmových cenách než vnitrostátní poskytovatelé VoD 17). Tyto skutečnosti ukazují, že u všech distribučních kanálů existuje prostor ke zvýšení objemu distribuce evropských filmů, a to v Evropě i mimo její území.

1.2. Potenciální publikum a měnící se chování

Podle nedávného průzkumu provedeného mezi Evropany ve věku 4-50 let 18) sleduje 97 % z nich filmy ze všech zemí a 54 % je dokonce sleduje každý den 19). Přibližně 27 % filmových diváků tvoří "náruživí" filmoví fanoušci, kteří podle vlastního vyjádření zhlédnou více než 11 filmů za měsíc 20). Přestože si návštěvnost kin v minulých letech zachovávala stabilní úroveň 21), z průzkumu vyplývá, že lidé chodí do kina méně než jednou za měsíc a 39 % z nich do kina nechodí vůbec 22). Mimo kino sledují Evropané filmy na bezplatných televizních stanicích (79 % respondentů), na DVD (67 % respondentů) a prostřednictvím služeb na vyžádání (56 % respondentů) 23). Sledování filmů doma nebo prostřednictvím mobilních zařízení tedy představuje důležitý trh, a to zejména proto, že diváci stále větší měrou očekávají, že budou mít možnost sledovat obsah kdykoli, kdekoli a na jakémkoli zařízení. Studie ovšem potvrzuje, že je využíván také nelegální obsah a že si malá část veřejnosti

kromě sledování obsahu stále větší měrou přeje vstupovat do interakce s obsahem a podílet se na jeho vytváření nebo programování např. prostřednictvím aplikací či sociálních médií.

Pokud jde o čas strávený u různých druhů médií, slouží ke sledování audiovizuálního obsahu nejčastěji i nadále televize, u které lidé v celé EU stále tráví přibližně 4 hodiny denně (24). Celkově jsou tyto údaje v EU stabilní, ačkoliv místy dochází k poklesu, pokud jde o sledování lineárního obsahu mladšími generacemi. 25) Na druhé straně se mezi lety 2008 a 2011 doba, kterou sledováním videí online stráví jeden průměrný divák, prodloužila o 155 % až 200 %, jakkoliv je na hlavních trzích EU stále poměrně krátká (26).

1.3. Strukturální nedostatky evropského filmového odvětví v oslovování potenciálních diváků v Evropské unii a v celosvětovém měřítku

Situace audiovizuálního odvětví se v jednotlivých členských státech značně liší. Nejenže se liší velikost daného odvětví, objem výroby a jazykové prostředí, ale odlišné jsou také způsoby, jak jsou filmy financovány, výše prostředků a struktura veřejných filmových fondů, zapojení provozovatelů vysílání nebo jiných zúčastněných stran do systému financování a strategie vnitrostátních a regionálních filmových politik.

Vzhledem k tomu, že každý film je jedinečný, každý pokus vytvářet modely faktorů úspěšnosti s sebou nese riziko přílišného zjednodušení. Přesto je zřejmé, že některé strukturální nedostatky mají na schopnost evropských filmů oslovit potenciální publikum na domácí scéně i v zahraničí výrazný dopad.

- Roztříštěnost výroby a financování

Evropské filmové odvětví tvoří zejména malé podniky a mikropodniky, které využívají omezená nehmotná aktiva. Čelí narůstajícím problémům, jak získat prostředky k financování významných rozpočtů a spoléhají se především na veřejné financování.

Průměrný rozpočet na výrobu filmu se v jednotlivých členských státech značně liší. Ve Spojeném království činí 10,9 milionu EUR, v Německu a ve Francii přibližně 5 milionů EUR a ve Švédsku 2,6 milionu EUR. Oproti tomu v Maďarsku nebo Estonsku průměrný rozpočet na výrobu filmu činí 300 000 EUR (27). Podle organizace Motion Picture Association of America činí průměrný rozpočet na

filmy vyrobené ve Spojených státech 15 milionů USD 28). Pokud jde o americké filmy vyráběné největšími filmovými studii, z nejnovějších údajů, jež jsou k dispozici, vyplývá, že v roce 2006 průměrný rozpočet těchto filmů dosahoval 106,6 milionu USD.

Vzhledem ke značným prostředkům, jichž je k výrobě filmů zapotřebí, jsou nezbytným předpokladem ekonomické proveditelnosti vysoké výnosy, zejména ze vstupného. Přes vysoký tržní podíl filmů vyrobených ve Spojených státech mělo několik amerických velkofilmů v nedávné době problémy s návratností vysokých vstupních investic. Přestože se některým evropským filmům s nižšími rozpočty podařilo dosáhnout hranice rentability i s poměrně nízkým počtem prodaných vstupenek, vyplývá z omezených údajů, jež jsou k dispozici, že valná většina evropských filmů není zisková a investice do nich vložené se nevracejí 29). Pro evropské společnosti je proto obtížné propracovat se k větší stabilitě, opustit přístup zaměřený na jediný projekt a zajistit si růst.

Složitý systém financování filmové výroby komplikují změny v distribuci a spotřebě vyvolané digitálními technologiemi. Na výnosy z televizního vysílání může mít vliv rozšiřování počtu stanic a roztržitost publika; výnosy z online médií sice zaznamenávají dynamický růst, nedokázaly však doposud nahradit výpadek příjmů z nosičů DVD. 30) Zdá se také, že v případě TV i VoD jsou u diváků mimořádně oblíbeny televizní seriály, včetně seriálů evropské výroby, které dosahují vysoké sledovanosti 31). Filmová distribuce se potýká s náklady v souvislosti s digitalizací kin a změnami v chování diváků. V distribuci hrají stále důležitější roli nové subjekty (například platformy VoD, telekomunikační operátoři), které se ale nijak významně nepodílí na výrobě či financování filmů.

- Omezené příležitosti a pobídky k internacionalizaci projektů a k cílení na více trhů

Pouze omezený počet evropských filmových producentů působí na více než jednom trhu. V obecnější rovině filmové odvětví nedokáže získat dostatečné finanční zdroje pro mezinárodně zaměřené a z mezinárodního hlediska zajímavé projekty, ať už z veřejných dotací, od investorů v tradičním hodnotovém řetězci, nebo od nových investorů. Významnou část prostředků často tvoří vnitrostátní nebo regionální veřejné dotace na výrobu projektů s národním či regionálním zaměřením. Nadnárodní fondy poskytují pouze velice malý podíl veřejného financování (například v roce 2009 připadala v Evropě na vnitrostátní fondy a nižší úroveň financování částka 1 919 milionů EUR, na nadnárodní fondy pak částka 144 milionů EUR) 32). Projekty se proto spíše zaměřují na domácí diváky. Tento faktor je zjevně ještě umocněn tím, že se této problematice nevěnuje dostatečná pozornost ve fázi vývoje, kdy lze potenciální diváky určité produkce dobře určit a optimalizovat jejich okruh. Kromě toho se zdá, že koprodukce bývají používány hlavně k zajištění financování, a to zejména v zemích s nízkou výrobní kapacitou, přestože se koprodukce na trhu prosazují lépe než produkce čistě národní 33). Potenciál koprodukce zvýšit uplatnění určitého filmu na trhu lze využívat lépe; příliš mnoho koprodukcí stále postrádá jasnou strategii pro distribuci v zemích, které se na nich podílejí, i distribuci v ostatních zemích.

- Důraz na výrobu a omezená pozornost věnovaná distribuci a propagaci

Důraz filmových politik na podporu výroby není vyvážen odpovídajícím úsilím, jež by se zaměřovalo na fázi pronikání díla k divákům. Současný systém státní podpory se soustřeďuje převážně na filmovou výrobu a nevěnuje se dostatečně distribuci. V roce 2009 evropské veřejné orgány, které financují filmovou produkci, vynaložily v průměru 69 % prostředků na výrobu filmových děl, zatímco pouze 8,4 % bylo určeno na jejich distribuci a 3,6 % na jejich propagaci. Fondy působící na nadnárodní úrovni obvykle přikládají distribuci větší význam (33,6 % při 35,7 % vynaložených na výrobu) než vnitrostátní fondy (7,4 % na distribuci, 70,4 % na výrobu) a fondy na nižší než národní úrovni (3,5 % na distribuci, 75,5 % na výrobu). Jak jsme však již naznačili výše, z nadnárodních fondů pochází pouze velice malý podíl veřejných prostředků. Ve Spojených státech jsou značné finanční zdroje vynakládány na marketing filmů (34), ale v Evropě tomu tak obecně není.

Zaměření na uvedení do kin a vysílání, jež má zásadní význam pro návratnost investic, zastiňuje možnosti distribuce prostřednictvím ostatních dostupných platforem. Současný systém distribučních intervalů (35) se vlivem změn chování diváků dostává pod stále silnější tlak (36). Přísná pravidla v této oblasti a tendence subjektů, jež jsou již na trhu zavedeny, konzervovat daný stav mohou bránit vývoji a využívání nových, inovativních strategií pro uvádění filmů do kin a obchodních modelů. Mohou také stát v cestě drobným produkcím zaměřeným na specifický segment trhu (které jen obtížně získávají přístup na plátna kin a objevují se zde pouze na krátkou dobu, pokud vůbec), jež by se jinak mohly ke svým divákům dostat prostřednictvím jiných distribučních platforem, např. VoD (37).

VoD nabízí značný potenciál, ale vyžaduje specifické investice a rozvoj nových dovedností. Jsou-li filmy distribuovány na platformách VoD, znamená to pro provozovatele další technické a transakční náklady. Náklady spojené s kódováním digitálních kopií a přípravou různých jazykových verzí (dabovaných nebo s titulky) představují investici, kterou je třeba provést u každého jednotlivého filmu. V Evropě jsou transakční náklady vzhledem k roztříštěnosti práv a nedostatečně rozvinutým činnostem seskupování (38) ve filmovém odvětví mimořádně vysoké. Přitažlivost evropských katalogů pro nové subjekty je tak omezená. Jakmile jsou navíc filmy na VoD k dispozici, je zapotřebí dalších investic v oblasti redakční činnosti a kvalitně koncipovaných nástrojů k propagaci a zviditelnění. Zajistit celkovou návratnost všech těchto nákladů lze pouze získáním významného počtu diváků, a tudíž případně teprve v delším časovém horizontu. Nástroje financování by tyto náklady zohlednit a zajistit efektivitu výdajů.

Pokud jde o evropské filmové dědictví, Evropa v oblasti digitalizace, která je předpokladem digitálního přístupu, zaostává. Digitalizováno bylo zatím pouze 1,5 % filmového dědictví (39). Jako důvod se uvádí nedostatek finančních prostředků a značná náročnost - po finanční i časové stránce -

na vypořádání práv. Zjednodušení způsobu vypořádání práv by mohlo tento proces usnadnit, a to mj. díky snížení nákladů.

- Nedostatky v podnikatelských dovednostech a partnerství napříč odvětvími

Počáteční vzdělávání pro odborné pracovníky v oboru kinematografie často nedokáže poskytnout nezbytné podnikatelské a obchodní dovednosti. Vztahy mezi filmovými školami a obchodní sférou jsou nedostatečné a odborná příprava stále nenabízí dostatek příležitostí k získání mezinárodní perspektivy a kontaktů.

Evropské filmové odvětví nezapojuje potenciální partnery, jako například inzerenty a odvětví IKT, ani s nimi významně nespolupracuje; tito partneři by přitom mohli zásadním způsobem přispět k získání co největšího počtu diváků pro jejich produkce na platformě VoD.

2. Současné výzvy

K překonání těchto strukturálních nedostatků by bylo zapotřebí koordinovaného úsilí na všech úrovních. Bylo by nutné najít řešení v následujících oblastech tak, aby byly evropské filmy ve své bohaté rozmanitosti zpřístupněny, aby zaujaly i širší publikum a aby byla zajištěna větší ziskovost evropských filmů a filmových společností.

2.1. Přezkoumání prostředí pro financování

Má-li být úspěšný, musí evropský filmový průmysl dosáhnout rovnováhy výdajů na výrobu, distribuci a propagaci filmů a současně i pokroku v následujících třech oblastech.

- Režimy veřejného financování

Domácí mechanismy podpory výroby, vývoje a distribuce filmů mají - ať už přímo, nebo nepřímo - dopad na struktury a postupy v daném průmyslu a na typ filmů, které se vyrábějí a distribuují.

Evropská podpora může sloužit pouze jako doplněk těchto mechanismů na vnitrostátní úrovni, ale nemůže nastavovat základní kritéria. Vzhledem ke změnám vyvolaným digitalizací a změnám v očekávání diváků je třeba režimy veřejné podpory určitým způsobem přehodnotit - a to při dodržení pravidel státní podpory 40). V obecné rovině výzva nespočívá ve zvýšení úrovně veřejné podpory v tomto odvětví, ale spíše v optimalizaci její celkové přidané hodnoty a rovněž v maximalizaci doplňkovosti mezi nástroji a politikami na různých úrovních.

V této souvislosti si zvláštní pozornost zaslouží zejména následující otázky:

- Zvýšení důrazu na fázi vývoje s cílem zvýšit kvalitu a ziskovost financovaných projektů. Zajištění toho, aby byl projekt připraven tak, aby oslovil cílovou diváckou obec jak na domácí úrovni, tak i na úrovni EU a na úrovni celosvětové, a to s přihlédnutím ke specifikům konkrétního projektu.
- Docílení přiměřené rovnováhy a vytvoření účinnější vazby mezi podporou výroby a podporou distribuce a propagace. Například zajištěním toho, aby projekty financované z veřejných prostředků doprovázela kvalitně koncipovaná distribuční a marketingová strategie, či vytvořením pobídek pro producenty a produkční společnosti, které by přispěly k většímu důrazu na pronikání filmových děl k širšímu publiku.
- Zajištění toho, aby filmy, které těží z veřejných finančních prostředků, byly efektivně využívány a zpřístupňovány veřejnosti.
- Zvýšení transparentnosti, pokud jde o výsledky filmů, které těží z veřejných finančních prostředků. Mohl by být například stanoven požadavek, aby byly poskytovány údaje o počtu diváků, kteří tyto filmy zhlédli, a to pro celé spektrum distribučních kanálů. Takto by bylo možné zveřejnit údaje o sledovanosti u všech distribučních platforem v případě každého filmu, který získal veřejnou podporu.
- Posílení celkové doplňkovosti a soudržnosti veřejné podpory s cílem zvýšit její celkovou účinnost. Takovéto posílení by se týkalo regionální, vnitrostátní a nadnárodní úrovně financování a financování různých aktivit (vývoje, výroby, distribuce, propagace a marketingu).
- Posílit postavení producentů a dalších subjektů, aby od přístupů orientovaných na jediný projekt pokročili ke strategiím směřujícím k růstu podniku.
- Zajištění smluvního uložení financovaných filmů a navržení mechanismů k usnadnění jejich používání pro vzdělávací účely po skončení cyklu jejich komerčního využití, a to v souladu s právy duševního vlastnictví 41).

V rámci nového programu Kreativní Evropa naváže podprogram MEDIA na zkušenosti programů MEDIA 2007 a MEDIA Mundus. Bude podporovat nejen vývoj, distribuci a uvádění do kin, ale také filmové odvětví při prozkoumávání příležitostí, které nabízí digitální prostředí, a zejména při oslovování diváků. Zaměří se rovněž na oblasti jasně přidané hodnoty EU a doplňkovosti s nástroji členských států. Bude zejména podporovat služby na vyžádání, které se snaží prostřednictvím konkrétních kroků zajistit dostupnost a významné zastoupení evropských filmů, subjekty zapojené do

vytváření redakčně upravených balíčků evropských filmů připravených k distribuci online a rovněž nové podoby synergií u všech distribučních platform.

- Zapojení nových subjektů do hodnotového řetězce

S příchodem nových forem distribuce, zejména VoD, je jednou z klíčových otázek v souvislosti s měnícím se mediálním prostředím to, jak se bude vyvíjet současný model financování a jakou roli budou při financování nového obsahu hrát nové subjekty. U celosvětových platform VoD, jako je např. Netflix, se projevuje trend k investicím do nového původního obsahu, zejména do seriálů, ale rostoucí měrou také do jiných žánrů, jako jsou dokumentární film a tzv. "stand-up comedy". Teprve budoucnost ukáže, zda tyto subjekty obecně projeví obchodní zájem více se zapojit do výroby jiných typů audiovizuálního obsahu, mj. i kinematografických děl. Dynamický růst služeb VoD a stávající podíl provozovatelů vysílání na produkci evropských děl v určitých zemích, a to i s ohledem na právní předpisy ukládající takovou povinnost, vyvolal v dotčených členských státech diskusi. V některých případech vyvolal tento trend otázky ohledně uplatňování domácích právních předpisů na subjekty usazené v jiných členských státech nebo mimo území Evropské unie.

- Přístup k soukromému financování prostřednictvím finančních nástrojů EU

Zvláštní rizika a nejistoty spojené s filmovou výrobou často komplikují podnikům z tohoto odvětví přístup k bankovním půjčkám 42). Nástroje finančního inženýrství (zejména záruční fondy) prokázaly svou schopnost otevírat cestu k soukromému financování. Tento záruční nástroj by bylo možné využít také k získání kapitálu pro infrastrukturní projekty (např. pokud jde o kina, filmové dědictví a nové technologické platformy). Aby se umožnil přístup k půjčkám v této oblasti, je zároveň nezbytné zvýšit konkurenceschopnost evropského filmového průmyslu jako celku.

Počínaje rokem 2016 se tomuto procesu dostane podpory záručního mechanismu pro kulturní a tvůrčí odvětví programu Kreativní Evropa. Měl by usnadnit přístup k soukromému financování formou půjček. Filmové odvětví bude také moci využívat horizontálnější nástroje pro rozvoj podnikání (nástroje politiky pro malé a střední podniky v rámci programu COSME 43)), investice (v rámci Fondu soudržnosti a nástrojů financování v programech COSME a Horizont 2020), vytvářet a šířit obsah za použití nových technologií, sociálních médií a využití konvergence (díky nástroji LEIT v rámci programu Horizont 2020) 44) a podpořit inovativní opětovné použití materiálů z filmových archivů 45).

2.2. Vytvoření inovativního podnikatelského prostředí

Regulační rámec hraje při utváření podnikatelského prostředí pro filmové odvětví významnou roli. V tomto ohledu je důležitá zejména úprava autorského práva a regulace médií a obsahu.

Autorské právo představuje hlavní faktor, jenž motivuje k investicím do filmů, a základní zdroj výnosů pro všechny subjekty v hodnotovém řetězci, které se na filmu podílejí, autory počínaje. Filmy jsou často financovány prostřednictvím prodeje výhradních práv pro omezená území, což je obchodní praxe, která následně v rámci jednotného digitálního trhu ztěžuje a prodražuje poskytování licencí na online služby pro více území. Vedle nyní již uzavřeného dialogu se zúčastněnými stranami 46) "Licence pro Evropu" Komise v tomto ohledu provádí přezkum rámce EU v oblasti autorského práva, což oznámila ve svém sdělení o obsahu na jednotném digitálním trhu 47). Tato diskuse bude mít pro filmové odvětví zvláštní význam.

Rychlý rozvoj v tomto odvětví vyžaduje dostatečnou flexibilitu, která by umožnila subjektům experimentovat a zkoušet nové přístupy a obchodní modely. Flexibilita je potřebná zejména v souvislosti s distribučními intervaly 48) jako prostředek, jenž umožní testování, vývoj a využití alternativních strategií distribuce uzpůsobených různým typům filmů a v maximální míře využívajících doplňkovosti různých platforem k oslovení diváků. Testování a vývoj forem distribuce reagujících na změny v očekávání publika pomůže divákům k tomu, aby měli k filmům, jakmile se o nich dozvědí, rychlý přístup. Díky tomu by mohly evropské filmy, jež se více hodí pro nové metody distribuce, např. prostřednictvím VoD, získat další diváky. Mohl by takto také vzniknout prostor pro maximální využití účinku marketingu a účinný nástroj k potírání pirátství na základě rozšíření legální nabídky. Prozkoumat by se rovněž mohly možnosti souběžného nebo koordinovanějšího uvádění do kin v přeshraničním kontextu nebo rychlejšího přístupu k online službám.

Otázka stanovení konkrétních časových harmonogramů pro každý z typů intervalu pro prezentaci kinematografického díla je v první řadě záležitostí, již je třeba vyřešit prostřednictvím dohod mezi zúčastněnými stranami nebo dotčenými odborníky. V tomto ohledu lze pravidla týkající se distribučních intervalů přezkoumat z hlediska tržního a technologického vývoje. Tento postup by držitelům práv umožnil navrhnout a používat nové a inovativní strategie pro propagaci a distribuci jejich filmů, mj. i variantu souběžného nebo téměř souběžného uvedení do kin a na platformě VoD.

Pokud jde o tuto otázku, výsledky probíhajících příprav k šíření evropských filmů relevantní pro kombinace různých distribučních intervalů budou filmovému odvětví poskytnuty na jaře roku 2014 49). Zkušenosti a údaje týkající se financovaných projektů mohou přispět k vývoji inovativnějších strategií distribuce a obchodních modelů.

Směrnice o audiovizuálních mediálních službách 50), kterou se řídí celoevropská koordinace vnitrostátních předpisů týkajících se všech audiovizuálních médií, jak tradičních televizních vysílání, tak i služeb na vyžádání, stanoví minimální soubor společných pravidel. Umožňuje volný pohyb audiovizuálních mediálních služeb v rámci EU a zároveň chrání důležité cíle politik. V souvislosti se zelenou knihou "Vstříc plně integrovanému audiovizuálnímu světu: růst, tvorba a hodnoty" 51) byly zahájeny veřejné konzultace o široké škále otázek týkajících se probíhající přeměny prostředí audiovizuálních médií. Cílem je získat zpětnou vazbu k otázce, zda požadavky současné směrnice o audiovizuálních mediálních službách představují nejlepší způsob, jak podporovat tvorbu, šíření a dostupnost evropských děl a jejich tržní přitažlivost pro jednotný digitální trh.

2.3. Posílení tvůrčího prostředí

Evropa musí podporovat talenty a rozvíjet odborné dovednosti v evropském filmovém průmyslu. Je to nezbytné k zajištění kvality, rozmanitosti a originality evropských filmů, přičemž tyto jeho charakteristiky jsou stěžejními hodnotami z hlediska přilákání diváků a posílení konkurenceschopnosti.

Je třeba podporovat spolupráci mezi evropskými filmovými školami (v otázce osnov nebo mobility) a kreativní partnerství mezi školami a podniky. Cílem by mělo být prosazovat lepší sladění vzdělávání a dovedností s potřebami filmového odvětví (včetně podnikatelských dovedností, dovedností na poli IKT, jakož i reklamních a marketingových dovedností). Dále by se v tvůrčí části filmového odvětví mělo usilovat o větší zohlednění mezinárodního a celosvětového publika.

Měla by se rovněž podporovat kreativní spolupráce mezi filmovým odvětvím a jinými odvětvími. Nemělo by tomu tak být jen u příbuzných odvětví (např. hrané televizní filmy, videohry a média obecně) nebo v případě subjektů v digitálním prostředí (např. telekomunikační operátoři nebo výrobci spotřební elektroniky), ale také u jiných tvůrčích odvětví nebo v oblasti vzdělávání.

K dosažení tohoto cíle přispěje program Kreativní Evropa (zejména jeho meziodvětvové složka); kromě něj spolupráci a mobilitu při počátečním vzdělávání a znalostní partnerství a aliance dovedností mezi odvětvím filmového vzdělávání a podniky podpoří program Erasmus+.

2.4. Dostupnost a vzdělávání diváků

Společně s tvořivými příspěvky musí být středobodem filmových politik ve všech fázích, od vývoje až po uvedení, publikum, ať už masové, či specifické. Podobně jako v jiných kulturních odvětvích je v tomto směru zapotřebí vypracovat strategie a nástroje, které zvýší dostupnost evropských filmů, zejména koprodukčních, i poptávku po nich. Interakce s diváky má ve všech fázích tvorby a distribuce klíčový význam. Informace o preferencích diváků a chování spotřebitelů by mohly napomoci lépe určit faktory, které mohou přispět k úspěchu určitého filmu, a zaměřit se na ně. Z těchto informací by pak mohla těžit fáze vývoje.

Je také potřeba podporovat propagaci a zviditelnění evropských filmů a setkávat se s diváky. Uplatňované přístupy je třeba přizpůsobit jednotlivým projektům; je však zjevné, že výměna zkušeností a vývoj společných nástrojů (např. aplikací nebo webových služeb, akcí a činností zaměřených na propagaci značky) mohou zvýšit účinnost opatření, jejichž cílem je, aby si evropská kinematografie lépe vymezila své diváky a zacílila na ně.

Existence audiovizuálních mediálních služeb, jež nabízejí legální přístup k široké škále evropských filmů za přijatelnou cenu, závisí na řadě faktorů. Seskupování práv a koordinovanější přístup k digitálnímu převodu a řízení jazykových verzí by mohly významným způsobem snížit transakční a technické náklady, které by jinak pro služby VoD mohly představovat překážku při vstupu na trh. U každého filmu může být například dána k dispozici jedinečná referenční digitální hlavní kopie dostatečné kvality, z níž lze následně vyrobit všechny speciální verze vhodné pro různé služby VoD. Takto by odpadla potřeba financovat mastering mutací určených pro jednotlivé země nebo platformy VoD.

Také filmové vzdělávání představuje pro budoucí diváky významnou investici. Evropské filmy obvykle používají složitou vizuální i narativní poetiku, jejíž bohatost lze plně docenit pouze s určitými analytickými dovednostmi. Diváci mají o filmové vzdělávání zájem 52) a filmové odvětví by do tohoto procesu mělo investovat.

Činnostem zaměřeným na vzdělávání diváků připadá v rámci programu Kreativní Evropa rovněž významná úloha.

Také dialog zúčastněných stran v rámci procesu "Licence pro Evropu" 53) přinesl důležité výsledky, které jsou relevantní pro filmové odvětví a na něž je třeba navázat 54). Konkrétně zástupci audiovizuálního odvětví vydali společné prohlášení, jímž potvrdili svou ochotu i nadále pracovat na dalším rozvoji přeshraniční přenosnosti zpoplatněných online služeb, přičemž v oblasti filmového dědictví se filmoví producenti a autoři a instituce filmového dědictví dohodli na souboru zásad a postupů k usnadnění digitalizace děl evropského kinematografického dědictví, přístupu k němu a

posílení zájmu evropských občanů o ně. Diskuse se také dotkly otázky, jak zajistit lepší dostupnost většího počtu respektive všech jazykových verzí filmů v určité zemi.

3. Závěr

Evropské filmové odvětví potřebuje podnětné prostředí, aby mohlo v plné míře naplnit svůj kulturní a ekonomický potenciál. Nezbytným předpokladem k vytvoření tohoto prostředí je aktivizace zúčastněných stran na všech úrovních: v odvětví jako takovém a v členských státech, a to od místní až po celostátní úroveň. Za předpokladu plného dodržování zásady subsidiarity může k tomuto procesu přispět také Evropská unie.

Výše uvedený nástin ilustruje šíři, v níž může EU přispět ke společnému cíli, jímž je vyrovnat se s výzvami kulturní rozmanitosti a ekonomického rozvoje ve filmovém odvětví, a to nad rámec stávajících sítí veřejných fondů a regionálních partnerství, např. mezi skandinávskými zeměmi. Je však jasné, že hlavní odpovědnost nesou a neúčinnějšími nástroji disponují veřejné orgány v členských státech a samotné subjekty a zúčastněné strany v dotčeném odvětví.

Tváří v tvář dynamickému vývoji ve filmovém odvětví je potřeba podporovat evropskou diskusi a zahájit dialog se všemi zúčastněnými stranami, tj. veřejnými orgány i soukromým sektorem, o filmové politice v Evropě. Tento dialog by se měl zaměřit na společné cíle: zpřístupnit evropské filmy v jejich nesmírné rozmanitosti většímu počtu diváků a zvýšit konkurenceschopnost a ziskovost filmového odvětví.

Za tímto účelem hodlá Komise vytvořit Evropské filmové fórum jakožto proces, který naváže na stávající nástroje, a to s cílem podpořit výměnu zkušeností a postupů a studovat a sdílet poznatky o problematice společného zájmu. Fórum by se mělo zaměřit především na diskusi o veřejných politikách pro filmové odvětví. Záměrem tohoto procesu je zapojit, a to dobrovolnou formou, zúčastněné strany na evropské úrovni a jeho realizace proběhne zcela transparentní formou tak, aby z něj mohlo těžit celé odvětví.

1) Evropské filmové fondy poskytují ročně 2,1 miliardy EUR (Evropská audiovizuální observatoř, "Public Funding for Film and Audiovisual Works in Europe" (Veřejné financování filmů a audiovizuálních děl v Evropě), 2011)).

- 2) Nedávno uvedené filmy jako "Nedotknutelní" si díky své originalitě získaly diváky na celém světě, byly úspěšné z hlediska návštěvnosti a investorům přinesly zisk.
- 3) COM(2012) 537 final. 3
- 4) KOM(2010) 245 v konečném znění/2.
- 5) Počet celovečerních filmů vyrobených v Evropské unii se zvýšil z 1159 v roce 2008 na 1336 v roce 2011. Ve stejném období se filmová produkce Spojených států a Kanady zvýšila ze 773 na 818 filmů (databáze Evropské audiovizuální observatoře Focus 2013).
- 6) Odhaduje se, že celosvětové tržby filmu "Nedotknutelní" ze vstupného činily 309 189 989 EUR, rozpočet na jeho výrobu přitom dosahoval kolem 7 milionů EUR, zatímco celosvětové tržby filmu "Umělec" se odhadují přibližně na 96 718 509 EUR a rozpočet na jeho výrobu činil zhruba 11 milionů EUR.
- 7) Video na vyžádání.
- 8) Období 2008-2012. Údaje nezahrnují Maltu. Zdroj: Evropská audiovizuální observatoř.
- 9) Období 2008-2012. Zdroj: Evropská audiovizuální observatoř.
- 10) Zdroj: ročenka Evropské audiovizuální observatoře za rok 2012, sv. 2, s. 234.
- 11) Například v roce 2012 filmy EU na trhu ve Spojených státech téměř nebyly zastoupeny a dosáhly sotva 8% tržního podílu, zatímco podíl amerických filmů dosahoval více než 90 %. Zdroj: Evropská audiovizuální observatoř, databáze Focus, 2013.
- 12) Zdroj: Evropská audiovizuální observatoř - studie "Theatrical export of European films in 2010" (Vývoz evropských filmů do kin v jiných zemích v roce 2010) se zaměřila na následující země: Argentinu, Austrálii, Brazílii, Chile, Kolumbii, Jižní Koreu, Mexiko, Nový Zéland, Spojené státy a Kanadu a Venezuelu. Ve stejném období dosáhly americké filmy 66 % ze svých příjmů z prodaných vstupenek v zahraničí.
- 13) Zdroj: ročenka Evropské audiovizuální observatoře za rok 2012, s. 150-155.
- 14) Na rozdíl od DVD se na VoD vztahuje směrnice o audiovizuálních mediálních službách a její ustanovení zaměřená na podporu evropských děl.
- 15) V roce 2011 výdaje spotřebitelů na audiovizuální obsah prostřednictvím digitálních a online platforem a služeb vzrostly o 20,1 % a dosáhly celkové výše 1,2 miliardy EUR, zatímco výdaje evropských spotřebitelů na DVD po sedmý rok v řadě klesly o 10 % a dosáhly celkem 9,4 miliardy EUR. V dohledné budoucnosti se v evropském odvětví videa očekává další růst v digitální a online formě distribuce. Například celkové výnosy z poskytování VoD prostřednictvím vlastních sítí (tzv. uzavřené služby) jsou vyšší než výnosy z distribuce přes internet. Očekává se, že se tyto výnosy v Evropě zvýší z 850 milionů EUR v roce 2011 na 1,5 miliardy EUR v roce 2017. Objem výdajů na DVD/BD (Blu-ray disk) by měl podle prognóz klesnout. Zdroje: Evropská audiovizuální observatoř, ročenka za rok 2012; databáze Screen Digest 2013.

- 16) Studie Institutu pro perspektivní technické studie v Seville (IPTS): "Statistical, ecosystems and competitiveness analysis of the media and content industries - the film sector" (Statistická analýza a analýza ekosystémů a konkurenceschopnosti médií a odvětví obsahu - kinematografie), Sophie de Vinck, Sven Lindmark, 2012, bod 3.4.3.
- 17) Zdroj: Evropská audiovizuální observatoř. V Německu nabízela společnost iTunes ze vzorku 50 filmů, jež tvořilo 25 předních titulů ověřených vítězstvím v Evropských filmových cenách (1988-2012) a 25 velkofilmů (1996-2012), 36 filmů, zatímco národní služby VoD nabízejí nejvýše 29 filmů. Ve Francii tento poměr činil 30 : 21 a v Itálii 2 : 8.
- 18) Průzkumu se zúčastnilo 4 550 evropských spotřebitelů ve věku od 4 do 50 let v 10 zemích: "A profile of current and future audiovisual consumers, Final Report" (Profil současných a budoucích spotřebitelů audiovizuálního obsahu, závěrečná zpráva), EAC/08/2012, s. 10.
- 19) "A profile of current and future audiovisual consumers, Final Report" (Profil současných a budoucích spotřebitelů audiovizuálního obsahu, závěrečná zpráva), EAC/08/2012, s. 55.
- 20) "A profile of current and future audiovisual consumers, Final Report" (Profil současných a budoucích spotřebitelů audiovizuálního obsahu, závěrečná zpráva), EAC/08/2012, s. 77.
- 21) Viz ročenka Evropské audiovizuální observatoře na rok 2012, sv. 2, s. 222 (966 milionů v roce 2011). Návštěvnost se však snížila v některých členských státech, např. ve Francii, Itálii, Španělsku, Portugalsku, Bulharsku, Slovinsku a na Slovensku.
- 22) "A profile of current and future audiovisual consumers, Final Report" (Profil současných a budoucích spotřebitelů audiovizuálního obsahu, závěrečná zpráva), EAC/08/2012, s. 60.
- 23) Tento poslední údaj se týká také "bezplatného" audiovizuálního přenosu prostřednictvím internetu (tzv. streaming) či stahování, přičemž uživatelé tohoto obsahu k němu pravděpodobně většinou získávají přístup prostřednictvím nelegálních platforem.
- 24) Zelená kniha "Vstříc plně integrovanému audiovizuálnímu světu: růst, tvorba a hodnoty", která v tomto směru odkazuje na ročenku Evropské audiovizuální observatoře, sv. II, s. 171.
- 25) Z nedávné analýzy vyplývá, že ve Spojeném království se doba strávená sledováním lineárního televizního vysílání u generace ve věku 16-24 let zkrátila ze 168 minut/den v roce 2010 na 142 minut/den v roce 2013, přičemž se do roku 2020 předpokládá její další pokles na 119 minut/den; u generace ve věku od 25-34 let se tato doba zkrátila z 200 minut/den v roce 2010 na 183 minut/den v roce 2013, přičemž se do roku 2020 předpokládá její další pokles na 148 minut/den. Enders Analysis, "Where have all the young viewers gone?" (Kam se poděli všichni ti mladí diváci?), leden 2014.
- 26) V roce 2011 doba strávená sledováním obsahu online ve Spojeném království činila 20,5 minuty za měsíc. Ve Francii tato doba činila 15 minut a v Německu 22 minut.
- 27) Viz ročenka Evropské audiovizuální observatoře za rok 2012 - sv. 2, s. 206.
- 28) Motion Pictures Association of America: <http://www.mpa.org/Resources/3037b7a4-58a2-4109-8012-58fca3abdf1b.pdf>, s. 21.

29) Viz studie "Rentabilité des investissements dans les films français" (Rentabilita investic do francouzských filmů), O. Bomsel a C. Chamaret, 2008. Z této studie vyplývá, že ze 126 filmů vyrobených ve Francii v roce 2005 se náklady na výrobu a distribuci vrátily pouze v 15 případech; http://crg.polytechnique.fr/fichiers/crg/perso/fichiers/chamaret_728_RentabContango2.pdf.

30) V roce 2012 zaznamenal trh s videi na úrovni spotřebitelů v 17 nejvýznamnějších evropských zemích oproti roku 2011 celkový propad o 1,1 %, zatímco u digitálního videa a uzavřených VoD (VoD TV) se tržby zvýšily o 71 % respektive 26 %. Zdroj: International Video Federation, ročenka za rok 2013, s. 17 a 18.

31) Ze statistik týkajících se 100 programů s největší sledovaností v souboru 6 členských států (UK, DE, FR, IT, ES a PT) vyplývá, že v prosinci 2012 byly nejoblíbenějším žánrem televizní seriály, jejichž celková sledovanost činila 62 %. Zdroj: lesaudiencestv.com; <http://www.lesaudiencestv.com/categorie-12499478.html>. Seriály vyráběné v Evropě se stále více prosazují ve vnitrostátních i mezinárodních programech, např. seriál Skuteční lidé (Švédsko/Dánsko/Finsko) bude brzy adaptován pro televizní vysílání ve Spojeném království a práva na jeho vysílání již byla prodána pro 53 území. Zdroj: Médiamétrie, Scripted Series Report 02 (Zpráva č. 02 o klasických TV seriálech), říjen 2013.

32) Zdroj: Evropská audiovizuální observatoř, "Public Funding for Film and Audiovisual Works in Europe" (Veřejné financování filmů a audiovizuálních děl v Evropě), 2011.

33) Evropská audiovizuální observatoř, "The circulation of European co-productions and entirely national films in Europe 2001 to 2007" (Šíření evropských koprodukcí a čistě národních filmů na trzích v Evropě v letech 2001 až 2007); http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/film/paperEAO_en.pdf.

34) Ve Spojených státech činil průměrný rozpočet na film v roce 2006 106,6 milionu USD, z toho náklady na výrobu činily 70,8 milionu USD a na marketing 35,9 milionu USD. Zdroj: Motion Picture Association of America, "Theatrical Market Statistics 2007" (Statistika kinematografické scény za rok 2007).

35) Systém, jehož prostřednictvím jsou filmy postupně uváděny do kin za použití různých platforem. Tyto intervaly nebo harmonogramy distribuce se v jednotlivých členských státech liší, standardním postupem pro hraný film by však například bylo uvedení do kin, vydání na videokazetě/DVD/Blu-ray, VoD, zhlédnutí v placené televizi a nakonec ve volně přístupném televizním vysílání.

36) Viz bod 1.2 výše.

37) Je třeba podotknout, že mnohé evropské filmy, které jsou úspěšné na domácích trzích, se obvykle prosadí ve specifickém segmentu trhu v jiných zemích.

38) Služby zprostředkovatelů, jejichž účelem je jednat s držiteli práv k různým filmům s cílem vytvořit katalog, který bude přitažlivý pro platformy VoD; tuto činnost lze doplnit aktivním redakčním prvkem (kurátorská činnost).

39) Podle odhadu Evropské asociace filmových archivů (ACE). 10

40) Je třeba zejména poukázat na to, že sdělení Komise o státní podpoře filmů a dalších audiovizuálních děl přijaté dne 15. listopadu aktualizovalo kritéria pro státní podporu používaná k posuzování režimů podpory členských států; toto sdělení se týká zejména státní podpory na širší oblast činností, zdůrazňuje zásadu subsidiarity v oblasti kulturní politiky a dodržování zásad vnitřního trhu, zavádí vyšší maximální úroveň intenzity podpory pro přeshraniční produkce a zajišťuje ochranu filmového dědictví a přístup k němu.

41) Jak je tomu například v Dánsku, Španělsku, Švédsku a Lotyšsku. Viz "Third Implementation Report on the Film Heritage Recommendation" (Třetí zpráva o provádění doporučení k filmovému dědictví); https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/swd_2012_431_en.pdf.

42) Viz "Study on the Role of Banks in the European Film Industry" (Studie úlohy bank v evropském filmovém průmyslu), Peacefulfish, květen 2009; <http://ec.europa.eu/culture/media/mediaccontent/documents/about/filmbanking.pdf>.

43) COSME je program EU pro konkurenceschopnost podniků a malých a středních podniků (MSP), který běží od roku 2014 do roku 2020.

44) Program Horizont 2020 je výzkumný program Evropské unie, který běží od roku 2014 do roku 2020. LEIT je součástí programu Horizont 2020: vedoucí postavení v základních a průmyslových technologiích.

45) Společenská výzva 6 v rámci programu Horizont 2020.

46) <http://ec.europa.eu/licences-for-europe-dialogue/en/content/about-site>.

47) COM(2012) 789 final, 18.12.2012

48) Zejména u sledu distribuce filmů prostřednictvím kin, placené televize, prodeje domácího videa, půjčoven domácího videa, bezplatné televize a videa na vyžádání. 13

49) C(2012) 1890, 27.3.2012

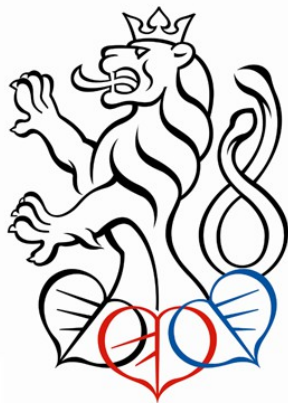
50) Směrnice 2010/13/EU (Úř. věst. L 95, 15.4.2010, s. 1-24).

51) COM(2013) 231 final.

52) Viz "A profile of current and future audiovisual consumers, Final Report" (Profil současných a budoucích spotřebitelů audiovizuálního obsahu, závěrečná zpráva), EAC/08/2012, s. 72 a následující.

53) <http://ec.europa.eu/licences-for-europe-dialogue/en/content/about-site>.

54) Viz dokument "Ten pledges to bring more content online" (Deset slibů poskytovat více obsahu na internetu); http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/licences-for-europe/131113_tenpledges_en.pdf.

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

Veřejnoprávní média v zemích EU
—
jejich řízení a kontrola, vymezení činnosti

PhDr. Milan Šmíd

srpen 2014
studie č. 5.348

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Obsah

1 Úvodem.....	4
1.1 Evropský rámec existence médií veřejné služby.....	5
2 Správa a kontrola organizací medií veřejné služby v zemích EU.....	8
2.1 Německo.....	12
2.2 Velká Británie.....	20
2.3 Francie.....	23
2.4 Rakousko.....	26
2.5 Maďarsko.....	30
2.6 Polsko.....	36
2.7 Finsko.....	41
3 Zákonná úprava obsahu médií veřejné služby.....	44
3.1 Německo.....	48
3.2 Francie.....	52
3.3 Velká Británie.....	54
3.4 Rakousko.....	58
3.5 Maďarsko.....	60
3.6 Polsko.....	61
3.7 Finsko.....	63
4 Závěrem.....	66
5 Přílohy.....	70
5.1 Deklarace Výboru ministrů o správě (governance) médií veřejné služby.....	70
5.2 Doporučení CM/Rec (2012) 1 Výboru ministrů členským státům o správě médií veřejné služby.....	72
5.3 Dodatek k Doporučení CM / Rec (2012) Hlavní zásady správy médií veřejné služby.....	73
5.4 Bayerisches Rundfunkgesetz – složení vysílací rady a správní rady - dle článků 6-12.....	82
5.5 Spolkový ústavní soud a případ Brender.....	83
5.6 Struktura Dohody BBC se státem.....	85
5.7 Oznámení úřadu britské vlády (Public Appointments & Honours Unit), kterým se ohlašuje výběrové řízení na dvě uvolněná místa v Nadaci BBC (BBC Trust).....	88
5.8 Aféra Kelly a BBC – časový záznam průběhu událostí.....	90
5.9 Obsah Vyhlášky č. 2009-796 ze dne 23. června 2009, kterým se stanoví podmínky smlouvy národní programové společnosti France Télévisions	93
5.10 Stanovení úkolů veřejné služby rakouské ORF.....	95

5.11Práva a povinnosti Kuratoria maďarské Nadace veřejné služby (citace).....	97
5.12Vyhláška KRRiT - polské Národní rady pro rozhlas a televizi – veřejný výběr členů Programové rady.....	98

1 Úvodem

Před třemi lety Parlamentní institut zadal zpracování studie týkající se organizací a fungování vysílání veřejné služby, která analyzovala vysílací systémy ve třinácti zemích Evropské unie.¹

Analýza situace v jednotlivých zemích byla tehdy strukturována do pěti tematických okruhů: stručná historie a současná situace duálního systému vysílání v zemi, právní rámec veřejnoprávního vysílání a jeho provozovatelů, veřejnoprávní vysílání a jeho programové výstupy, financování a další informace.

Zadání současné studie navazuje na studii předešlou s tím, že na základě žádosti poslanců byl vysloven požadavek na aktualizaci a zařazení nových témat, a to:

1. **mediální rady** – složení, nominace, volební období, sporné záležitosti a
2. výslovná zákonná **úprava obsahu veřejnoprávních médií** – povinnost chránit a rozvíjet kulturní identitu, občanskou gramotnost, povinný pluralitní názor apod.

Tomuto požadavku byla podřízena koncepce a rozvržení této studie do dvou základních částí s přihlédnutím k tomu, že oba nové tematické okruhy jsou svým způsobem spojené s tématy popisovanými v předchozí studii. Přestože některá faktografie o vysílání veřejné služby uvedená v předchozí studii bude – alespoň v zestručněné podobě – zopakována, kdo bude chtít lépe se seznámit se situačním rámcem, v němž veřejnoprávní vysílání v dané zemi pracuje, měl by se obrátit na text vzniklý před třemi lety.

Od sepsání poslední studie se změnila situace v tom, že členské státy EU dokončily digitalizaci zemského televizního vysílání, a že díky technologickému pokroku v tvorbě a distribuci audiovizuálního obsahu se služby veřejnoprávních vysílatelů rozšířily do oblasti tzv. nových médií. Tato skutečnost je průběžným bodem diskusí na téma: jaký by měl být rozsah a obsah veřejné služby v duálním systému rozhlasového a televizního vysílání, v němž veřejnoprávní rozhlas a televize koexistují nejen se soukromými rozhlasovými a televizními stanicemi, ale také s poskytovateli audiovizuálních mediálních služeb, kteří pracují na komerčním základě.

¹ Šmíd, Milan: Vysílání veřejné služby v zemích Evropské unie, jeho organizace a fungování. Parlamentní institut 2011. Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=70698>

Základní diskurs o dané problematice změnil svoji podobu v tom smyslu, že v centru zájmu již není pouze oblast rozhlasového a televizního vysílání, což se promítá i do přijatých dokumentů, které se zhruba od roku 2005 neomezují na problematiku **vysílání veřejné služby** (*PSB - Public Service Broadcasting*), ale důsledně používají pojem **média veřejné služby** (*PSM - Public Service Media*). V mezích možností tato studie se přidrží uvedeného pojmu, přičemž vzhledem k již zažitému a převládajícímu českému jazykovému úzu alternativou tohoto pojmu bude označení **veřejnoprávní média**.²

Zatímco v předchozí studii po vysvětlujícím úvodu byl text rozčleněn podle jednotlivých zemí, tato studie se zaměří především na analýzu zadaných témat z pohledu postojů a názorů evropské veřejnosti tak, jak se odrážejí v četných dokumentech, v legislativě i v regulační praxi. K požadovaným tématům – správa a kontrola médií veřejné služby a zákonná úprava obsahu médií veřejné služby – pak budou uvedeny příklady z jednotlivých zemí zařazené jako podkapitoly.

V zájmu toho, aby mohly být objasněny detaily analyzovaných témat a při tom studie nenarostla do neúnosné šíře, počet zkoumaných zemí byl omezen na sedm. Jejich výběr se řídil snahou jisté reprezentativnosti evropské sedmadvacítky. A to tím, že ve výběru jsou zastoupeni jak „velikáni“ evropského mediálního trhu (Německo, Francie, Velká Británie), tak země srovnatelné svou velikostí s Českou republikou působící v evropském prostoru (Rakousko, Maďarsko, Polsko, Finsko). Zatímco Rakousko a Finsko představují dva různé přístupy k regulaci – jeden přísně normující, druhý pouze rámcově vymezující prostor pro dohody – Maďarsko i Polsko mohou být příkladem dobrých i špatných zkušeností s přestavbou mediálních systémů zemí střední Evropy.

1.1 Evropský rámec existence médií veřejné služby

Vysílání veřejné služby, které se dnes rozšiřuje i do oblasti nových médií, je fenoménem Evropy majícím specifické kulturní a historické kořeny, sahající k počátkům rozhlasového vysílání. Evropské státy – na rozdíl od USA – hned v počátcích znárodnily

² Ve svém původním významu, převzatém z německého „öffentlich-rechtliche“, slovo „veřejnoprávní“ označuje právní formu vysílací organizace, nikoli náplň nebo charakter její činnosti. Pojem „veřejnoprávní“ v naší praxi natolik zdomácněl, že se tato studie nebude vyhýbat jeho používání, a to v přesně vymezeném významu. Všude tam, kde k pojmům „médií“, „organizace“, „instituce“ bude připojeno adjektivum „veřejnoprávní“, se má na mysli „vykonávající neziskovou veřejnou službu“ a zároveň „nestátní, na státu nezávislý, s odpovědností směřující k veřejnosti.“

soukromé projekty rozhlasu, který – jak se velice záhy ukázalo – se stal médiem s masovou sledovaností. Evropské státy využily monopolní správu kmitočtového spektra k tomu, aby z rozhlasového a později televizního vysílání učinily monopol ve vlastnictví státu, tj. přímo podřízený vládě. Výjimkou z této praxe, která se odehrála ve 20. letech minulého století, byla transformace obchodní společnosti British Broadcasting Company na British Broadcasting Corporation, která od 1. ledna 1927 získala statut veřejné korporace, což jí zajišťovalo nezávislost na státní administrativě.

Po druhé světové válce demokratické státy západní Evropy postupně opouštěly státní vlastnictví provozovatelů rozhlasového a televizního vysílání. Model veřejné korporace, nadace či akciové společnosti ve veřejném vlastnictví se stal etalonem vyspělé demokracie zajišťující svým občanům svobodu projevu bez státních zásahů. Přesto však ještě dlouhou dobu v západní Evropě – o východní Evropě ani nemluvě – bylo rozhlasové a televizní vysílání monopolně vyhrazeno jedné vysílací organizaci zřízené státem. Tomuto stavu nahrávaly limitované kapacity kmitočtového spektra, které bylo po dlouhou dobu jediným distribučním kanálem rozhlasového a televizního vysílání. Nedostatek frekvencí v nahuštěném evropském prostoru neumožňoval pluralitu rozhlasového a televizního vysílání nad rámec alternativních programů zajišťovaných monopolním vysílatelem. Monopolům televizního vysílání nahrávala rovněž technologická a investiční náročnost provozování televize, které na malých jednojazyčných trzích neměla zpočátku šanci ziskového provozu.

Zásadní změnu přinesl vývoj v oblasti telekomunikací a elektroniky v 70. letech. Otevření pásma VKV pro FM rozhlasové stanice a rozvoj satelitního a kabelového vysílání televize vytvořily prostor pro příchod soukromého vysílání, které se – přes počáteční odpor politiků – v západní Evropě prosadilo a zlegalizovalo: u rozhlasu v 70. letech, u televize převážně v 80. letech minulého století. Soukromému televiznímu vysílání nahrála i ta skutečnost, že technologický pokrok zlevnil a zjednodušil výrobu i vysílání televizních pořadů, takže i na malých trzích začalo být soukromé televizní vysílání od poloviny 70. let rentabilní.

Někdejším státním, později veřejnoprávním monopolům vyrostla – zvláště v oblasti televizního vysílání – konkurence, vznikl stav označovaný jako "duální systém vysílání," v němž vedle sebe koexistují rozhlasové a televizní stanice, financované zčásti nebo zcela z veřejných prostředků (poplatek, daň, dotace), a rozhlasové a televizní stanice, které si na svůj

provoz vydělávají vysíláním reklam, teleshoppingu a sponzorovaných pořadů. Příchod komerčního vysílání do Evropy znamenal pro někdejší monopolní vysílatele veřejné služby šok svého druhu a také nezbytnost redefinovat své poslání ve zcela nové situaci.

Veřejný diskurs na téma existence a budoucnosti vysílání veřejné služby od té doby probíhá jak na národní, tak na celoevropské úrovni, po celá desetiletí. Odrazem tohoto diskursu je dlouhá řada dokumentů dvou celoevropských institucí - **Rady Evropy** a dnešní **Evropské unie**. Zákonodárcům není třeba připomínat odlišnost těchto dvou mezinárodních organizací. Na rozdíl od Rady Evropy založené v roce 1949 v době studené války jako výraz ideové solidarity evropských demokracií hájících základní lidská práva a svobody, vznik dnešní Evropské unie byl založen na ekonomické integraci směřující k zajištění volného pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu.

Z tohoto rozdílu plyne i rozdílný postoj obou organizací k tématu médií masové komunikace. Zatímco Rada Evropy v rámci zajištění svobody projevu se problematikou médií průběžně a často zabývá a pro tento účel vytváří zvláštní pracovní skupiny, pro Evropskou unii jsou média spíše okrajovým tématem, kterému se věnuje – nepočítáme-li podpůrné kulturní programy typu "Kreativní Evropa" – většinou jen z hlediska hospodářské soutěže při poskytování služeb. Nehledě na zásadní rozdíl plynoucí z toho, že členské státy Rady Evropy – na rozdíl od EU – se nevzdávají své suverenity ve vztahu k mezinárodnímu společenství, a proto mají dokumenty Rady Evropy doporučující charakter, nejsou závazné jako směrnice Evropské unie.

Nicméně postoj obou organizací k médiím veřejné služby tak, jak je formulován v některých dokumentech, může sloužit jako východisko a společné kritérium při nahlížení na nejrůznější modely správy a kontroly veřejných institucí pověřených službou v oblasti rozhlasového a televizního vysílání.

2 Správa a kontrola organizací médií veřejné služby v zemích EU

V roce 2007 vznikl na půdě Evropské vysílací unie dokument sestavený tehdejším vedoucím právního oddělení EBU Wernerem Rumphorstem "Vysílání veřejné služby - modelový zákon,"³ který shrnul dosavadní zkušenosti a pokusil se nabídnout univerzálně použitelný návod na vytvoření legislativního rámce pro vysílání veřejné služby⁴.

Kromě jiného se zde uvádí: *"Veřejnost je nejen příjemcem vysílání veřejné služby a jeho plátcem, ale také jeho kontrolorem. Co taková kontrola veřejnosti znamená? Zástupci veřejnosti by měli mít možnost zjišťovat, zda organizace veřejnoprávního vysílání skutečně naplňuje své poslání veřejné služby tím nejlepším možným způsobem."*

Tento obecný postulát naplňují jednotlivé země nejrůznějšími způsoby. Werner Rumphorst v komentáři k návrhu zákona v evropské praxi identifikuje v zásadě dva modely složení správních a kontrolních orgánů veřejnoprávních médií:

"Podle prvního modelu jsou konkrétní instituce a skupiny občanské společnosti zmocněny delegovat podle vlastního uvážení do Vysílací rady své zástupce na pevně stanovené období (např. čtyř let). Mezi takovými institucemi a skupinami lze zmínit církve, univerzity, divadla, spisovatele, novináře, hudebníky, zemědělce, ženy, mladé lidi, sportovní svazy, ekology, zaměstnavatele, odbory atd."

Podle druhého modelu je stanovený počet členů a členek (např. devět či dvanáct) jmenováno Parlamentem nebo několika ústavními institucemi (např. třetina Parlamentem, třetina vládou, třetina prezidentem). Jelikož členové a členky Vysílací rady mají reprezentovat zájmy občanské společnosti, je třeba věnovat velké úsilí tomu, aby ve skutečnosti nereprezentovali politické perspektivy a zájmy těch, kdo je jmenovali."

Ve svém návrhu Rumphorst definuje tuto "Vysílací radu" jako zástupce široké veřejnosti a jako kontrolní orgán, který má zhruba tři základní úkoly

³ Rumphorst, Werner: Public Service Broadcasting - Model Law. EBU 2007, dostupné na [www](http://www.ebu.ch/en/legal/other/index.php) <http://www.ebu.ch/en/legal/other/index.php> nebo v pdf formátu dostupné na [www](http://portal.unesco.org/ci/en/file_download.php/5aaba93cbe249941a13c36a3000863a9Model+public+service+broadcasting+law.pdf) http://portal.unesco.org/ci/en/file_download.php/5aaba93cbe249941a13c36a3000863a9Model+public+service+broadcasting+law.pdf

⁴ Tento modelový zákon by neměl být pro poslance žádnou novinkou, neboť jak uvádí zápis Rady ČRo z ledna 2000 (<http://www2.rozhlas.cz/radacro/zapis0002.htm>) exempláře tohoto textu si vyžádala tehdejší Stálá komise pro sdělovací prostředky a byly jí dodány. Jak ukázala legislativní praxe následujících měsíců, (viz novelu zákona o ČT v lednu 2001 nebo přijetí zákona 231/2001), práci stálé komise tento dokument nijak neovlivnil.

- jmenovat generálního ředitele jako nejvyššího člena vedení veřejnoprávní organizace
- sledovat, zda vysílací organizace plní své úkoly uložené jí zákonem
- jmenovat správní radu (s kontrolními i výkonnými pravomocemi v oblasti řízení podniku a financí).

Rumphorst tedy předpokládá, že vedle vysílací rady (*Broadcasting Council*) bude existovat také správní rada (*Board of Administration*), kterou však nelze ztotožňovat s výkonnými radami či orgány, které si vytváří příslušná instituce v rámci svého organizačního modelu. Mezi sedmi členy správní rady by měli být lidé se zkušenostmi z oblastí práva, managementu a médií, kteří v oblasti hospodaření a financí budou mít ve vztahu ke generálnímu řediteli výkonná a schvalovací práva.

Rumphorst zde svým způsobem zobecnil tzv. německý model správy veřejnoprávních vysílatelů, která je svěřena do vrcholového trojúhelníku: intendant/ředitel, vysílací rada a správní rada (detaily viz oddíl Německo).

Letný pohled na praxi organizací médií veřejné služby v Evropě však ukazuje, že ne každý členský stát EU se k tomuto modelu přiklonil, a že existuje široká škála systémů správy a kontroly veřejnoprávních vysílatelů. Tuto skutečnost respektují i dokumenty evropských organizací, které se konkrétně nevyjadřují k tomu, jak by média veřejné služby měla být řízena a kontrolována, definují však zásady, jež by se měly při tomto řízení a kontrole dodržovat.

Již v roce 1991, kdy východoevropské státy byly na počátku transformace svých mediálních systémů, Parlamentní shromáždění Rady Evropy ve svém doporučení č.1147(1991)⁵ o parlamentní odpovědnosti za demokratickou reformu vysílání zdůraznilo, že:

„7/IV. Při plnění svých cílů by měly být rozhlas a televize odpovědné orgánu nezávislému na vysílání a nezávislému na vládě, ve kterém by byly zastoupeny relevantní regionální, politické, sociální a kulturní názorové proudy, a který by sám byl odpovědný (ovšem nepřímě) parlamentu.“

Myšlenka nezávislosti médií veřejné služby pak prostupuje všechna další doporučení či rezoluce přijaté na evropské úrovni. Čtvrtá ministerská konference Rady Evropy o masmediální politice, která se konala v Praze v roce 1994, a která přijala rezoluci o

⁵ Recommendation 1147 (1991) on parliamentary responsibility for the democratic reform of broadcasting. Dostupné na [www http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta91/EREC1147.htm](http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta91/EREC1147.htm)

budoucnosti veřejnoprávního vysílání, zde vyzvala vlády k jasnému definování role, poslání a zodpovědnosti organizací veřejného vysílání s povinností "zajistit jejich redakční nezávislost vůči politickým a ekonomickým zásahům," která by měla být zajištěna "vhodnými strukturami interních pluralistických rad nebo jiných nezávislých orgánů".⁶

O dva roky později, v roce 1996, Výbor ministrů Rady Evropy přijal Doporučení o zárukách nezávislosti vysílání veřejné služby, zjevně směřované ke státům střední a východní Evropy, v nichž explicitně stanovil některé zásady řízení a kontroly veřejnoprávních organizací:

"III. Dozorčí orgány pro organizace vysílání veřejné služby

1. Pravomoci

Je třeba, aby právní rámec, jímž se řídí organizace vysílání veřejné služby, jasně a přesně stanovil pravomoci jejich dozorčích orgánů.

Dozorčí orgány pro organizace vysílání veřejné služby nesmějí vykonávat žádnou předběžnou kontrolu nad přípravou programu.

2. Status

Je třeba, aby pravidla, jimiž se řídí status dozorčích orgánů pro organizace vysílání veřejné služby, zejména pak členství v těchto orgánech, byla stanovena takovým způsobem, který bude vylučovat, aby tyto orgány byly ohrožovány zásahy politické nebo jiné povahy.

Pravidla by měla zejména zajistit, aby členové dozorčích orgánů

- byli jmenováni otevřeným a pluralistickým způsobem,*
- zastupovali kolektivně obecné zájmy společnosti,*
- nemohli přijímat žádná zmocnění ani pokyny od žádné osoby ani žádného orgánu kromě těch, kteří je jmenovali, s výjimkou rozdílných ustanovení předepsaných zákonem pro výjimečné případy,*
- nemohli být propuštěni, odvoláni nebo vyměněni v průběhu funkčního období jinými osobami nebo orgány než těmi, které je jmenovaly; s výjimkou případů, při nichž dozorčí*

⁶ The media in a democratic society Resolution No 1 The future of public service broadcasting. Dostupné z [www.http://www.ebu.ch/CMSimages/en/leg_ref_coe_mcm_resolution_psb_07_081294_tcm6-4274.pdf](http://www.ebu.ch/CMSimages/en/leg_ref_coe_mcm_resolution_psb_07_081294_tcm6-4274.pdf)

orgán řádně doloží, že tito nejsou schopni vykonávat svoji funkci, nebo že výkonu jejich funkce brání překážky,

- nesměli přímo ani nepřímo vykonávat funkce, dostávat platby nebo mít zájmy v podnicích nebo v jiných organizacích v oblasti masových médií nebo v oblastech souvisejících s masovými médii v situacích, kdy by to vedlo ke konfliktu zájmů s jejich funkcemi v rámci dozorčího orgánu.

Je třeba, aby pravidla pro honorování členů dozorčích orgánů pro organizace vysílání veřejné služby byla určena jasným a otevřeným způsobem, a aby byla uvedena v dokumentech, jimiž se tyto organizace řídí."⁷

V roce 2008 Parlamentní shromáždění Rady Evropy do své rezoluce o kritériích práce médií v demokratické společnosti zařadilo tyto odstavce:

"8.20. veřejnoprávní vysílatelé musí být chráněni před politickým vměšováním do svého každodenního rozhodování a do své redakční práce. Vrcholné řídicí funkce by neměli zastávat lidé se zjevným napojením na politickou stranu;

8.21. veřejnoprávní vysílatelé by měli stanovit zásady chování žurnalistické práce a redakční nezávislosti na politickém stranění;"⁸

Na konci řady dokumentů Rady Evropy zabývajících se přímo nebo zprostředkovaně kontrolou a řízením médií veřejné služby je Rezoluce a Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy z února 2012 o správě (*governance*) médií veřejné služby.⁹ Podle tohoto dokumentu

⁷ Recommendation No. R (96) 10 of the Committee of Ministers to Member States on the Guarantee of the Independence of Public Service Broadcasting (Adopted by the Committee of Ministers on 11 September 1996, at the 573rd meeting of the Ministers' Deputies) Dostupné na [www](http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/Doc/CM/Rec(1996)010&ExpMem_en.asp)

[http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/Doc/CM/Rec\(1996\)010&ExpMem_en.asp](http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/Doc/CM/Rec(1996)010&ExpMem_en.asp), česká verze Doporučení R(96)/10 Výboru ministrů členským státům o zárukách nezávislosti veřejnoprávního vysílání (Přijato Výborem ministrů dne 11. září 1996 na 573. zasedání náměstků ministrů) dostupná na [www](http://www.mkcr.cz/cz/media-a-audiovize/rozhlasove-a-televizni-vysilani/verejnopravni-media-37764/)

⁸ Resolution 1636 (2008) of the Parliamentary Assembly: Indicators for media in a democracy

<http://assembly.coe.int/Mainf.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta08/ERES1636.htm>

⁹ Declaration of the Committee of Ministers on Public Service Media Governance (Adopted by the Committee of Ministers on 15 February 2012 at the 1134th meeting of the Ministers' Deputies) Dostupné na [www](http://www.wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1908241&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383)

<http://www.wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1908241&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383>, Recommendation CM/Rec(2012) of the Committee of Ministers to Member States on Public Service Media Governance (Adopted by the Committee of Ministers on 15 February 2012 at the 1134th meeting of the Ministers' Deputies). Dostupné na [www](http://www.wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1908265&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383) <http://www.wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1908265&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383> Český překlad Deklarace a Doporučení je uveden v přílohách.

vysílání veřejné služby dnes čelí třem výzvám, tj. problémům, které by systém vysílání veřejné služby měl řešit.

Jednak je to nezbytnost přeměny z vysílání veřejné služby na médium veřejné služby, které svoje aktivity – vycházející z tvorby obsahu pro vysílání – rozvine do oblasti nových médií. S tím souvisí i nezbytnost médií veřejné služby obhájit svoji existenci a financování z veřejných prostředků v konkurenci s komerčními médii v nových podmínkách, tj. ospravedlnit svůj průnik do služeb nových médií. Za třetí výzvu dokument pak pokládá zajištění správné úrovně nezávislosti na státu.

Konstatuje se zde, že *"Nezávislost je stěžejní podmínkou a požadavkem každé organizace médií veřejné služby. Bez prokazatelné nezávislosti svých akcí a iniciativ, nezávislosti na vládě jakož i na jiných partikulárních zájmech nebo institucích, žádná organizace médií veřejné služby nemůže získat důvěryhodnost a může ztratit (nebo vůbec nezískat) podporu veřejnosti jako fórum prosazující celonárodní debatu a mající sílu volat mocné k zodpovědnosti."*

Příčemž *"organizace médií veřejné služby působí v rámci zákonného a politického rámce, jenž stanovuje odpovědnost různých zúčastněných stran: vlády, parlamentu, regulačních orgánů (včetně auditů a jiných inspekčních kontrol), samotných médií veřejné služby, jakož i přesně určené zapojení příslušných třetích stran (občanská společnost, zástupci trhu, atd.)."*

Uvedená formulace připomíná, že služby médií veřejné služby se nedějí v politickém či společenském vzduchoprázdnu, že existuje řada subjektů, kteří se jich buď bezprostředně účastní, nebo na ně mají vliv utvářením rámcových podmínek a formováním prostředí, v němž jsou tyto služby poskytovány. Evropské dokumenty stále častěji připomínají nezbytnost součinnosti mezi těmito subjekty, v angličtině označovanými jako *"stakeholders,"* podílníci, účastníci, zúčastněné strany.

2.1 Německo

Složitost mediálního systému v Německu se odvíjí od skutečnosti, že SRN je federací šestnácti spolkových zemí, kterým podle německé Ústavy přísluší kompetence v kulturních otázkách, mezi něž patří též rozhlasové a televizní vysílání. Každá spolková země má tudíž svůj vlastní „vysílací“ zákon, svého regulátora, existuje tu více regionálních veřejnoprávních

rozhlasových a televizních organizací, které jsou zřízeny buď jednotlivými spolkovými zeměmi, nebo aliancí několika menších spolkových zemí. Federální spolupráci spolkových zemí zajišťují státní smlouvy (*Staatsvertrag*). Financování médií veřejné služby zajišťuje poplatek, který od ledna 2013 se již nevybírání za vlastnictví rozhlasových a televizních přijímačů (a zařízení schopných příjmu R a TV vysílání), ale jako paušální příspěvek na vysílání veřejné služby, které musí platit každá domácnost. *Rundfunkgebühr* se tak změnil na *Rundfunkbeitrag*, jehož výběr zajišťuje ARD společně s ZDF, a který je později rozdělován mezi jednotlivé vysílatele.¹⁰

Veřejnoprávní rozhlasová a televizní organizace ARD (*Arbeitsgemeinschaft der Deutschen Rundfunkanstalten*) je pracovním společenstvím jednotlivých veřejnoprávních vysílatelů ve spolkových zemích. Zatímco ARD je federací devíti veřejnoprávních vysílatelů rozhlasu a televize, ZDF (*Zweites Deutsches Fernsehen*) se sídlem v Mainzu je samostatnou, výhradně televizní centralizovanou organizací, která od roku 1963 vysílá druhý celostátní program.

Vysílatelé veřejné služby sdružení v ARD

<u>R a TV organizace</u>	<u>spolková země</u>	<u>Sídlo</u>
BR Bayerischer Rundfunk	Bavorsko	Mnichov
HR Hessischer Rundfunk	Hesensko	Frankfurt
MDR Mitteldeutscher Rundfunk	Sasko, Sasko-Anhaltsko, Durynsko	Lipsko
NDR Norddeutscher Rundfunk	Šlesvicko-Holštýnsko, Dolní Sasko, Meklenbursko-Záp. Pomořansko	Hamburk
RB Radio Bremen	Brémy	Brémy
RBB Rundfunk Berlin-Brandenburg	Berlín, Braniborsko	Berlín
SR Saarländischer Rundfunk	Sársko	Saarbrücken
SWR Südwestrundfunk	Bádensko-Württembersko, Porýní-Falc	Stuttgart
WDR Westdeutscher Rundfunk	Severní Porýní-Vestfálsko	Kolín n. R.

Jestliže existuje v Německu čtrnáct regulátorů vysílání a deset vysílatelů veřejné služby (9 ARD, 1 ZDF), z nichž každý je zřízen jiným zákonem a s rozdílným organizačním uspořádáním, nelze tedy mluvit o nějakém jediném „německém modelu“ tzv. mediálních rad, ať už se jedná – dle českého zavedeného a nepřesného označení – o tzv. rady velké (u nás RRTV, v Německu *Landesmedienanstalten*), nebo o tzv. rady malé (u nás Rada ČRo, Rada ČT, v Německu *Rundfunkrat*, *Fernsehrat* ZDF).

Na straně druhé existují některé společné zásady a principy, které se promítají do všech výše uvedených právních norem. Vrcholové řízení a kontrola všech deseti vysílatelů

¹⁰ Detaily této změny a uspořádání jsou dostupné na [www http://www.rundfunkbeitrag.de/](http://www.rundfunkbeitrag.de/)

veřejné služby má téměř totožnou strukturu, která se skládá ze tří navzájem propojených složek – *Rundfunkrat* (rozhlasová a televizní rada - dále jen **vysílací rada**), *Verwaltungsrat* (**správní rada**) a *Intendant* (generální ředitel/správce) .

Vysílací rady jsou grémiem sestaveným ze zástupců veřejnosti s možností ovlivňovat některá zásadní rozhodnutí, například volbu a odvolání intendanta, jmenování části členů správní rady, konečné schvalování rozpočtu a výročních zpráv, rozhodování o statutech a stanovách jednotlivých institucí. Jejich složení je výslovně uvedeno v zákonech ustavujících jednotlivé organizace médií veřejné služby, které se případ od případu liší.

V českém politickém životě se často zmiňuje "bavorský model" vzhledem k tomu, že čeští poslanci měli při návštěvách SRN možnost seznámat se především s organizací bavorského rozhlasu a televize, a ne vždy brali v úvahu rozmanitost dalších modelů. Detailní popis tohoto modelu, včetně uspořádání vysílací a správní rady, je uveden v přílohové části.

Do **vysílacích rad** mají právo nominovat své zástupce parlamentní politické strany, v některých případech i vláda, dále profesní svazy a odbory, přičemž největší počet členů do vysílacích rad nominují zájmové a občanské organizace, církve a regionální sdružení. Počet členů vysílacích rad se případ od případu liší - od 26 členů Radia Bremen (zřizovatel spolková země Brémy, dřívější hansovní město 660 000 obyvatel) až po 47 členů Westdeutscher Rundfunk (Severní Porýnsko-Vestfálsko 18 milionů obyvatel) nebo 77 členů televizní rady druhého celostátního programu ZDF.

Detaily tohoto uspořádání podrobně rozebírá studie "Veřejná kontrola nad veřejnoprávním vysíláním v SRN jako možná inspirace pro konstituování Rady ČT" zpracovaná pro Ministerstvo kultury v roce 2011.¹¹

¹¹ Pod názvem "studie FHS UK" ke stažení na webu Ministerstva kultury <http://www.mkcr.cz/cz/media-a-audiovize/rozhlasove-a-televizni-vysilani/verejnopravni-vysilani-81273/>

Složení vysílacích rad v jednotlivých organizacích ARD a ZDF

	Počet členů	parlament, polit.strany	Vláda	Prof.svazy, odbory	Zájm. a obč. org. církve	Regiony	ostatní
BR	47	12	1	13	18	3	
HR	30	5		9	16		
MDR	43	11	2	13	9	8 (4+2+2)	
NDR	58	11	-	17	30		
RB	26	5	2	5	13		1
RBB	30	7	1	7	13	1	1
SR	35	5		9	19	2	
SWR BW ¹²	51	8	2	10	28	3	
SWR RF	23	4	1	8	8	2	
WDR	47	13	-	18	13		3
ZDF	77	12	19 (16 zem.+ 3 spolk. vl.)	15	31		

Vysílací rady bez rozdílu jejich různého složení mají ve svém poslání zakotvenu povinnost zastupovat zájmy veřejnosti. I když se některé jejich pravomoci liší (v jakém rozsahu mohou rozhodovat samy, a do jaké míry musí spolupracovat se správní radou a do jaké míry jsou pouze schvalovateli podkladů, které jim dodává správní rada a intendant), v zásadě obsahují tyto úkoly a pravomoci:

- volba a případné odvolání intendanta (v některých případech rada odvolání intendanta nemůže iniciovat, pouze o něm rozhoduje na podnět správní rady),
- volba a odvolávání některých členů správní rady,
- schvalování náměstků/direktorů navržených intendantem,
- vydávání a schvalování stanov a jeho změn,
- schválení směrnic programové tvorby,
- schválení hospodářského plánu, roční uzávěrky na základě podkladů dodaných správní radou,
- schválení převzetí některých závazků a výdajů nad určitý peněžní limit,
- poskytování konzultací intendantovi ve všech otázkách vysílání, zvláště při vytváření programu, čímž se mívá dohled nad dodržováním programových zásad a směrnic.

¹² Rundfunkrat SWR má dvě části, z níž jedna reprezentuje spolkovou zemi Bádensko-Würtenbersko, druhá Porýní-Falc. V základních otázkách a pravomocích obě části rozhodují společně.

Rovněž ve věci **správních rad** existují v jednotlivých spolkových zemích rozmanitá řešení, jak ukazuje přiložená tabulka:

Složení správních rad (Verwaltungsrat) v jednotlivých organizacích ARD a ZDF

Správní rada	Počet členů	Rozhlasová a televizní rada	Vláda	parlament	zaměstnanci (Personalrat)
BR	6	4	1 (předseda správního soudu)	1 (předseda sněmovny)	
HR	9	7			2
MDR	7	7 (3 S, 2 SA, 2 D) ¹³			
NDR	12	12 (6 DS, 2 ŠH, 2 MP)			
RB	9	6 (3 odborníci)			3
RBB	8	7			1
SR	7	6	1		
SWR	15	8 (6 BW, 2 RF)	3 (2 BW, 1 RF)	4 (3 BW, 1 RF)	
WDR	9	7			2
ZDF	14	8	6 (z toho 5 zem. a 1 spol.vláda)		

Za zmínku stojí, že ve správních radách některých organizací mají své zástupce vládní orgány (Bayerischer Rundfunk BR, Südwestrundfunk SWR a celostátní ZDF), tyto jsou však vždy v menšině. Účast zaměstnanců ve správních radách mediálních organizací se vyskytuje ve spolkových zemích, v nichž tradičně je nejsilnější stranou sociální demokracie.

Na rozdíl od vysílacích rad mají správní rady přímo zakázáno zabývat se otázkami vysílaného programu, neboť jejich hlavním úkolem je dohlížet na hospodaření managementu veřejnoprávní instituce, především intendanta a jeho náměstků. To se promítá i do jejich pravomocí. Na prvním místě obvykle bývá uzavření pracovní smlouvy s intendantem a podíl na jeho volbě a odvolání (konečné slovo zde však mají rozhlasové a televizní rady). Dalším důležitým prvkem kontroly je schvalování rozhodnutí intendanta ve věci přijímání a propouštění vrcholového vedení instituce. Správní rada schvaluje smlouvy náměstků či direktorů intendanta¹⁴. Některé zákony rozšiřují pravomoc správních rad při schvalování personálních změn na další funkce (šéfredaktoři) tím, že tuto pravomoc udělují pro případy zaměstnanců pracujících „v nejvyšších tarifních třídách“.

¹³ Mitteldeutscher Rundfunk MDR je společným podnikem tří spolkových zemí - Saska, Sasko-Anhaltska a Durynska, zkratky odkazují na zastoupení jednotlivých spolkových zemí, totéž se týká NDR - spojení Šlesvicka-Holštýnska, Dolního Saska, Meklenburska-Pomořanska, a SWR - Bádensko-Würtenbersko, Porýní-Falc.

¹⁴ Většina zákonů zmiňuje direktory, některé (BR, NDR) hovoří o náměstcích. Jejich funkce je přibližně stejná. Průměrný počet direktorů je 4-5 s rozdělením pravomocí: rozhlas, televize, produkce a technika, správa podniku (též ekonomika) a právní záležitosti. Nejmenší počet direktorů má Radio Bremen – jen dva (pro program a pro provoz), největší počet direktorů má NDR – osm a SWR – sedm, což je dáno tím, že jejich vysílání pokrývá více spolkových zemí. Tradičních pět direktorů (pro rozhlas, televizi, správu, techniku a produkci, právní záležitosti) doplňují u NDR další tři a u SWR další dva direktori zodpovědní za vysílání v účastnických spolkových zemích.

Z dalších úkolů a pravomocí, které procházejí všemi zákony, to jsou:

- zastupování veřejnoprávního vysílatele v právních záležitostech a sporech s intendantem,
- stanovení hospodářských plánů, rozpočtů a ročních uzávěrek – tyto pak s komentářem se předávají rozhlasovým a televizním radám,
- podíl na tvorbě rozvojových plánů,
- vydání finančních předpisů instituce,
- rozhodování o auditorovi,
- schválení tarifních dohod se zaměstnanci,
- schválení rozhodnutí intendanta, která se týkají: nákupu, prodeje nemovitostí, nákupu podniků, případně jejich majetkových podílů, čerpání úvěru, pokud nebyl zařazen v hospodářském plánu, investice přesahující jistý objem finančních prostředků (v tomto bodě se jednotlivé zákony velice liší – od částky 100 000 euro až po 10 milionů euro – MDR), změny organizační struktur, a pravidel komerční činnosti.

Míra, v jaké se o tyto pravomoci správní rady dělí s rozhlasovými a televizními radami, se různí případ od případu. Základní záležitosti rozhodované správními radami ve spolupráci s intendantem však v konečné verzi schvalují rozhlasové a televizní rady (volba intendanta, smlouvy s managementem, schválení rozpočtu, uzávěrek, výročních zpráv). Zjednodušeně se dá říci, že správní rady poskytují vysílacím radám jakýsi servis ve věcech posuzování finančního a ekonomického řízení podniku. Správní rada je jakýmsi mezičlánkem a nárazníkem mezi zástupci veřejnosti (vysílacími radami) složenými z laiků, kteří mají svá práva ve věci základních programových otázek, a mezi odborným řízením instituce intendantem a jeho spolupracovníky.

Za zmínku stojí, že veškeré uvedené funkce se vykonávají „*ehrenamtlich*“, tj. za jejich výkon se nepobírá honorář, ale náhrada nutných výdajů („*Aufwandsentschädigung*“). Členství v grémiích tudíž teoreticky nepřináší materiální výhody, ale především společenskou prestiž. Na druhé straně „*ehrenamtlich*“ neznamená vždy zcela zdarma a bezplatně. O náhradách nutných výdajů rozhodují stanovy grémií, někdy i grémia samotná. A tak "náhrada nutných výdajů" sahá od 10 % platu poslance zemského sněmu (WDR) až po třetinu průměrné měsíční mzdy (MDR).

Frekvence zasedání vysílacích rad sahá od "nejméně čtyřikrát ročně" (ZDF, BR, RB a další) až po "nejméně osmkrát ročně" (WDR). Pro výkon svého dohledu nad fungováním veřejnoprávní instituce si vysílací rady vytvářejí specializované programové nebo stížnostní výbory řešící průběžnou agendu. Frekvence zasedání správních rad je vyšší, od zákonné povinnosti sejít se jednou měsíčně (MDR, NDR, BR), nebo jednou za dva měsíce (RBB, RB) nebo dle potřeby (SWR, ZDF, SR) až po povinnost jednání osmkrát ročně (WDR). Zasedání správní rady jsou uzavřena.

Zárukou nezávislosti konání a rozhodování členů vysílacích a správních rad je nemožnost jejich odvolání jako celku, a z jiných důvodů, než uvádí zákon. Pokud nedojde v jejich životě ke konfliktu zájmů, neslučitelnosti funkce s jinými obchodními či politickými aktivitami, nebo ke ztrátě schopnosti vykonávat veřejnou funkci (trestní stíhání, nemoc), nemusejí se členové vysílací rady obávat, že je někdo z funkce odvolá z jiných, než ze zákonných důvodů. I když některé zákony (BR, RB, MDR, WDR) přiznávají vyjmenovaným organizacím právo odvolat z rady svého člena, kterého sem nominovaly, pak toto odvolání jednotlivců nemůže ovlivnit rozhodování a pluralitu názorů celého grémia.

2.1.1 Případ Brender a rozhodnutí spolkového ústavního soudu o vysílací radě ZDF

Letos na jaře rozhodl německý Spolkový ústavní soud ve věci žádosti dvou spolkových zemí Porýní Falc a Hamburk o posouzení právních norem týkajících se veřejnoprávní televizní organizace Zweites Deutsches Fernsehen (ZDF). Jmenovitě se jednalo o paragrafy týkající se uspořádání správních a kontrolních orgánů. Podle rozsudku zveřejněného 25. března 2014¹⁵ by mělo být zastoupení politicky angažovaných subjektů ve vysílacích radách (*Rundfunkrat*) a správních radách (*Verwaltungsrat*) v zájmu zajištění plurality a rozmanitosti (*Vielfaltsicherung*) limitováno. Některé články zakládající státní smlouvy o ZDF¹⁶ byly prohlášeny za neústavní a rozsudek vyslovil požadavek důsledného omezení vlivu státních a "státu blízkých" členů dozorčích grémií.

Na základě některých informací v českých médiích mohl vzniknout dojem, že tímto rozhodnutím ústavního soudu byl napaden celý systém správy a veřejné kontroly médií

¹⁵ Urteil des Ersten Senats vom 25. März 2014 - 1 BvF 1/11, 1 BvF 4/11. Dostupné na [www https://www.bundesverfassungsgericht.de/entscheidungen/fs20140325_1bvfo00111.html](https://www.bundesverfassungsgericht.de/entscheidungen/fs20140325_1bvfo00111.html)

¹⁶ ZDF-Staatsvertrag vom 31. August 1991, in der Fassung des Zwölften Staatsvertrages zur Änderung rundfunkrechtlicher Staatsverträge (Zwölfter Rundfunkänderungsstaatsvertrag) in Kraft seit 1. Juni 2009. Dostupné na [www http://www.zdf.de/ZDF/zdfportal/blob/26073604/1/data.pdf](http://www.zdf.de/ZDF/zdfportal/blob/26073604/1/data.pdf)

veřejné služby v Německu, což neodpovídá skutečnosti, neboť šlo o specifický případ týkající se specifického případu ZDF stojící mimo systém ARD.

Na jeho začátku bylo rozhodnutí čtrnáctičlenné správní rady ZDF z roku 2009 neschválit prodloužení smlouvy šéfovi zpravodajství a publicistiky ZDF Nikolausi Brenderovi. Proti jeho pokračování ve funkci se otevřeně vyslovil například hesenský ministerský předseda Roland Koch, který byl členem správní rady. Přestože Brendera podpořily profesní svazy, média a postavil se za něj i intendant ZDF Markus Schächter, při konečném hlasování ve správní radě dostal Brender jen sedm hlasů a z funkce musel odejít. (Podrobnosti případu uvádí zvláštní stať v přílohové části.)

Teoreticky by měly být politické nominace ve správní radě s počtem šesti zástupců v menšině proti osmi "nezávislým" členům správní rady, které volí široké grémium 77tičlené vysílací/televizní rady. Jestliže však i ve vysílací/televizní radě ZDF přes čtyřicet procent nominací (35 ze 77) pochází ze státní a státu blízké sféry, bylo jasné, že i za volbou oněch osmi "nezávislých" mohou být nepřímé politické vazby a vlivy na exekutivu.

Na základě této události dvě spolkové země, kontrolované tehdejší opozicí, Porýní Falc a Hamburk, se obrátily na Spolkový ústavní soud v Karlsruhe se žádostí o posouzení souladu státní smlouvy o ZDF s ústavním pořádkem. Ten ve svém rozhodnutí sdělil, že *"složení dozorujících grémií veřejnoprávních vysílacích organizací je třeba podřídit požadavku zajištění rozmanitosti/plurality. Proto je třeba do něj zahrnout osoby s co možná nejrůznějšími perspektivami a horizonty zkušeností ze všech oblastí společenského života."*

A dále: *"Organizace veřejnoprávního vysílání musí jako výraz zajištění rozmanitosti vyhovět požadavku vzdálení se od státu (Gebot der Staatsferne). Z toho důvodu je třeba vliv státních nebo státu blízkých členů dozorujících grémií důsledně omezit. Podíl státních nebo státu blízkých členů nesmí překročit třetinu zákonem stanovených členů uvedených grémií."* Ústavní soud zároveň stanovil, že změny ve státní smlouvě o ZDF, jakož i v návazných dokumentech spolkových vlád se mají uvést do praxe v termínu 30. června 2015.

Při pohledu na složení grémií v jednotlivých organizacích ARD můžeme zjistit, že požadavek změny ve správě a kontrole médií veřejné služby v SRN se týká vlastně pouze ZDF, neboť v grémiích ostatních členů ARD podíl státních nebo státu blízkých zástupců nepřekračuje požadovanou třetinu.

2.2 Velká Británie

Britský systém správy a kontroly médií veřejné služby se odlišuje od jiných evropských modelů, neboť existuje v jiném právním systému vycházejícího z common law a založeného na precedentech a tradicích zdejšího demokratického systému. Základní organizační pravidla a strukturu rozhlasové a televizní organizace British Broadcasting Corporation (BBC) určuje Královská charta (*Royal Charter BBC*), která ustanovuje BBC jako organizaci, jež následně uzavírá s vládou Rámcovou Dohodu (*Framework Agreement*) o konkrétních úkolech, které má plnit¹⁷.

Současná Charta, která platí od ledna 2007 do konce roku 2016, nahradila dřívější tradiční dvanáctičlennou Radu guvernérů (*Board of Governors*) orgánem, který nese jméno *BBC Trust* ("Nadace BBC" dále v textu jen "**Trust**"), a který má rovněž dvanáct členů (*Trustees*). Ten je součástí vrcholového řízení, k němuž patří podle současné Charty vedle Trust také **Výkonná rada** (*Executive Board*).

Členové Trustu jsou jmenováni rozhodnutím, specifickým pro britský právní systém, který se nazývá "Order in Council," což je forma vládního výnosu, formálně vyhlášeného "ve jménu a s doporučením tajné rady Jeho Veličenstva " (*by and with the advice of Her Majesty's Privy Council*). V praxi to znamená, že nominace jsou předjednány ve vládě a v parlamentu s opozicí dle tradic britské demokracie, přičemž tato vládní rozhodnutí, oficiálně vydávaná královnou, připravuje Ministerstvo pro kulturu, média a sport, které je pro BBC hlavním partnerem při uzavírání Rámcové dohody.

Charta vyžaduje, aby čtyři členové Trustu reprezentovali regionální zájmy Spojeného království (Anglie, Wales, Skotsko, severní Irsko). **Trust** má podobné složení, jako měla kdysi Rada guvernérů – deset řádných členů, předseda a místopředseda. Její členové jsou jmenováni podle okolností na různá období, maximálně na pět let, přičemž je možné opětovné jmenování. Předsedu volí členové Trustu.¹⁸

Hlavním úkolem Trustu je hájení zájmů plátců poplatku, ochrana veřejného zájmu a účinná podpora veřejných účelů BBC tak, jak jsou uvedeny v Chartě a v Rámcové dohodě. Trust má řadu schvalovacích pravomocí ve vztahu k Výkonné radě i k činnosti BBC, mezi

¹⁷ Viz http://www.bbc.co.uk/bbctrust/governance/regulatory_framework/charter_agreement.html

¹⁸ Protože před nedávnem složil svoji funkci předseda Trustu Lord Patten a uvolnilo se další místo, bylo vypsáno výběrové řízení na dva nové členy Trustu, které bylo oznámeno na webové stránce úřadu britské vlády <http://publicappointments.cabinetoffice.gov.uk/>. Přestože aktuální stránka tohoto výběrového řízení již na webu není - lhůty vypršely, podařilo se zachytit a přeložit výběrová kritéria zde uvedená - viz přílohová část.

něž patří dohled nad rozpočtem, schvalování strategických cílů, licencování nových programů a služeb, schvalování směrnic a redakčních standardů a řízení vlastního úřednického aparátu **Trust Unit**, který v roce 2013 měl 62 zaměstnanců. Činnost členů Trustu vyžaduje jejich nasazení na plný úvazek, za svoji činnost jsou členové honorováni.¹⁹

Pro aplikaci cílů Charty a závazků plynoucích z Rámcové dohody, může Trust vydávat vlastní nařízení v podobě tzv. protokolů. Aparát Trust Unit pomáhá při organizování činnosti četných výborů, které si Trust pro svoji práci zřizuje. Patří mezi ně Rada pro stížnosti a odvolání, Výbor pro divácké rady, Výbor pro sledování diváckého ohlasu a výkonů BBC, Výbor pro redakční standardy, Výbor pro mezinárodní služby, Výbor pro strategii a schvalování, Finanční výbor, Výbor pro jmenování a odměňování.²⁰

Právě tento poslední výbor se vztahuje k pravomocem Trustu ve vztahu k Výkonné radě. Výkonná rada je exekutivní orgán, který bezprostředně BBC řídí. Předseda, kterého jmenuje Trust, bývá zároveň generálním ředitelem BBC. Počet členů Výkonné rady není Chartou přesně stanoven, má se řídit praktickými potřebami, přičemž kromě řídicích pracovníků BBC musí být v radě zastoupeni lidé z řad mimo BBC (mediální byznys, univerzity, finančnictví apod.), a to nejméně jedna třetina, ne však nadpoloviční většina.

V současné době má **Výkonná rada** 12 členů, z toho pět „externistů“. Výkonnou radu sestavuje management BBC, ovšem kandidáty z řad mimo BBC schvaluje Trust. Některé pravomoci předává Výkonná rada tematicky zaměřeným podvýborům a spolupracuje s řídicími orgány jednotlivých částí BBC. Rada se schází nejméně jednou měsíčně, její projekty schvaluje a vyhodnocuje Trust. Kromě dvanácti nominálních členů Výkonné rady se uvedených schůzí účastní dalších osm členů vrcholového managementu, mezi nimi čtyři šéfové regionálních studií.

Z uvedených skutečností vyplývá, že správa a řízení BBC jsou poměrně úzce navázány na exekutivu a vládní místa a parlamentní vyjednávání, přičemž se předpokládá, že najmenovaní členové Trust budou hájit veřejný zájem a chovat se podle sedmi zásad výkonu veřejné funkce, které jsou standardem britského politického života.²¹

¹⁹ Předseda Trust Lord Patten před odchodem pobíral roční plat 110 000 liber šterlingů, výše ročního platu členů rady činila 38 000 (u "regionálních" reprezentantů) a 33 000 liber u řadového člena Trustu. (1 GBP=34 CZK)

²⁰ Detaily lze získat v části výroční zprávy "Inside the Trust", dostupné na [www http://downloads.bbc.co.uk/annualreport/pdf/2013-14/bbc_annualreport_201314_bbctrust_insidethetrust.pdf](http://downloads.bbc.co.uk/annualreport/pdf/2013-14/bbc_annualreport_201314_bbctrust_insidethetrust.pdf)

²¹ Informace o tzv. sedmi Nolanových zásadách jsou dostupné na [www http://en.wikipedia.org/wiki/Committee_on_Standards_in_Public_Life](http://en.wikipedia.org/wiki/Committee_on_Standards_in_Public_Life)

Jistou zpětnou vazbu obecné veřejnosti mají zajistit **divácké rady** (*Audience Council*), které jsou dle Charty poradními orgány Trustu v programových otázkách. Tyto rady jsou čtyři – pro Anglii, Skotsko, Wales a severní Irsko a mají 11-13 členů, které vybírá a jmenuje Trust. V okamžiku, kdy se v příslušné radě uvolní místo, vyhlásí se ve vysílání BBC, případně v místním tisku výběrové řízení, do něhož se může přihlásit v podstatě kdokoli, kdo má zájem o tuto dobrovolnou a neplacenou činnost.

Z přihlášených osob se vytvoří zkrácený seznam kandidátů, kteří jsou pak pozváni k pohovoru. Mezi výběrová kritéria patří obeznámenost s úlohou BBC a rolí médií, schopnost kriticky se zamýšlet nad kvalitou programových služeb, zkušenosti z veřejné činnosti a neziskových organizací, schopnost formulovat potřeby místních komunit. Vyloučení jsou ti, co pracují ve státní správě, funkcionáři politických stran a zaměstnanci mediálních organizací. Předpokládá se, že člen divácké rady věnuje své funkci 15 dní v roce, schůze rad se konají 7-8 krát ročně. Hlavním úkolem diváckých rad je hodnotit programové výsledky práce BBC ve svých výročních zprávách, které předkládají Trustu, dodávat podklady pro strategická a programová rozhodnutí a upozorňovat na divácké potřeby v regionu, který zastupují.

Jak uvedla poslední výroční zpráva, vztahy mezi Trustem a Výkonnou radou, které jsou v Chartě definovány jen v obecné podobě, se staly předmětem zkoumání nezávislého auditu „za účelem efektivnějšího plnění úkolů BBC,“ což naznačuje, že oba orgány se mohou dostávat do občasných kompetenčních sporů.

Přijetí Komunikačního zákona v roce 2003 a vytvoření střešového komunikačního úřadu Ofcom (*Office of Communication*)²² v prosinci 2003 pozměnilo postavení BBC ve vztahu ke státní správě. Zatímco až do vzniku Ofcomu byla BBC naprosto suverénní a nezávislou institucí, která své vztahy se státem řešila v rámci Charty a Dohody, po vzniku Ofcomu v prosinci 2003 je BBC nahlížena jako jedna ze součástí širšího telekomunikačního a mediálního trhu a proto musí některé své aktivity v oblasti nových služeb s Ofcomem konzultovat a respektovat jeho rozhodnutí.

²² Office of Communication (Ofcom) vznikl v prosinci sloučením více regulačních orgánů v oblasti telekomunikací a soukromého rozhlasového a televizního vysílání: Independent Television Commission (ITC), Radio Authority, Broadcasting Standards Commission, Office of Telecommunications (Ofcom) a Radiocommunications Agency.

2.2.1 Případ Kelly a jeho dopady na prestiž BBC

Samostatnost a nezávislost BBC utrpěla rovněž aférou Kelly v roce 2003. Její průběh je popsán v přílohouvé části. Ve stručnosti šlo o tento problém: novinář a vojenský reportér BBC Andrew Gilligan se dostal do sporu s britskou vládou a komunikačním šéfem Blairova kabinetu Alastaiem Campbellem. Veřejně prohlásil, že dokumenty ospravedlňující americko-britskou invazi do Iráku informacemi o zbraních hromadného ničení, byly v Blairově kabinetu dodatečně upravovány, ne-li falšovány, a to speciálně Alastaiem Campbellem. Ten toto tvrzení odmítl a žádal důkazy, které Gilligan opíral pouze o svůj zdroj, který nechtěl prozradit.

Britská vláda však tento zdroj vypátrala a prozradila médiím. Byl to mikrobiolog doktor David Kelly, který před parlamentní výborem Gilliganovu verzi nepotvrdil. Stálo zde tvrzení proti tvrzení a krátce nato doktor Kelly spáchal sebevraždu. Tzv. Huttonova vyšetřovací komise následně konstatovala, že vedení BBC (například šéf zpravodajství, nebo předseda Rady guvernérů) pochybilo tím, že bezvýhradně obhajovalo Gilliganovu verzi případu, kterou se nepodařilo prokázat.

Ze závěru Huttonovy komise vyvodil tehdejší předseda Rady guvernérů Gavyn Davies okamžité důsledky tím, že rezignoval na svoji funkci. Rezignaci nabídl rovněž tehdejší úspěšný ředitel BBC Greg Dyke. Předpokládal, že Rada guvernérů tuto demisi odmítne, neboť do případu aktivně nezasahoval, snažil se spor tlumit, a měl za sebou několikaletou kariéru ředitele, který úspěšně zreformoval BBC a převedl ji do digitálního věku. K jeho velkému překvapení Rada guvernérů jeho demisi přijala, což se dalo vykládat i tak, že většina členů Rady guvernérů se postavila na stranu vlády, pro kterou absolutní nezávislost BBC představovala jistý problém. Greg Dyke později ve svých pamětech Radu guvernérů obvinil z toho, že její rozhodování bylo a je politicky ovlivňováno.²³

2.3 Francie

Ustavení, poslání a způsob správy a kontroly vysílání veřejné služby ve Francii jsou definovány v zákoně “o svobodě komunikací” (“*Loi Léotard*” 86-1067) z roku 1986, který

²³ Ve stejném duchu se Greg Dyke vyjádřil i v dokumentu Radima Špačka k 60. výročí zahájení televizního vysílání v ČR „Pod dlažbou je pláž.“ Viz <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10558218896-pod-dlazbou-je-plaz/21354215470/>

vytváří právní rámec pro veškeré vysílání – veřejné služby i soukromých provozovatelů²⁴. Tento zákon byl vícekrát novelizován a upravován, naposledy v listopadu 2013. Tato novela jednak posílila rozhodovací pravomoci hlavního regulačního orgánu **Nejvyšší audiovizuální rady CSA** (*Le Conseil supérieur de l'audiovisuel*)²⁵, a dále pozměnila pasáže týkající se vysílání veřejné služby v tom smyslu, že zrušila některá ustanovení prosazená prezidentem Sarkozym v roce 2009, například pravomoc prezidenta republiky jmenovat a odvolávat (na návrh CSA) ředitele veřejnoprávních institucí, rušení reklamy na kanálech France TV apod.

V duchu etatické tradice francouzské veřejné správy jsou média veřejné služby navázána na exekutivu těsněji, než v Německu nebo v řadě dalších evropských zemí. Projevuje se to například v tom, že vrcholná kontrola a správa médií veřejné služby, mezi něž patří **France Télévisions**, **Radio France**, vysílání pro zahraničí **France Médias Monde**, **Arte-France**, (s německým partnerem vysílá kulturní kanál ARTE) a **Institut national de l'audiovisuel INA** (což jest archivní a badatelské pracoviště podobné českému Národnímu filmovému archivu, kdyby tento byl odpovědný i za archivaci televizní tvorby), směřují k orgánu státní správy CSA.

CSA tvoří devět členů, z nichž tři jmenuje dolní komora parlamentu Národní shromáždění, tři jmenuje horní komora parlamentu Senát a tři členy jmenuje prezident na období šesti let, přičemž po dvou letech se třetina členů obnovuje. Novela zákona z roku 2013 zmenšila počet členů CSA z devíti na sedm, když omezila počet členů CSA, které jmenuje prezident, ze tří na jednoho. Prezidentův nominant se však stává předsedou CSA. V době sestavování této zprávy CSA pracovala ještě – alespoň podle webu CSA - ve starém devítičlenném složení.

Na rozdíl od české Rady pro R a TV vysílání, se pravomoci CSA u veřejnoprávního vysílání týkají nejen dodržování zákona, ale také rozhodování a spolurozhodování o personálním obsazení a činnosti veřejnoprávních vysílatelů. Kromě toho, že CSA jmenuje ředitele (*presidents*) těchto institucí, a to většinou hlasů všech členů, podílí se také na sestavování jejich **správních rad** jako vrcholných řídicích orgánů.

Čtrnáct členů správní rady (*le conseil d'administration*) France Télévisions má toto složení:

²⁴ Originální znění dostupné na www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000512205&dateTexte=20140812

²⁵ Webová stránka CSA je dostupná na www.csa.fr/

a) dva členové parlamentu jmenovaní příslušnými kulturními výbory dolní a horní komory, tj. Národního shromáždění a Senátu,

b) pět zástupců státu (zákon nespecifikuje, která část exekutivy tyto zástupce jmenuje, v praxi jsou to úředníci ministerstva kultury, financí, hospodářství nebo Státní rady),

c) pět nezávislých osobností jmenovaných CSA s mediální kvalifikací, z toho musí být jeden zástupce spotřebitelských asociací dle spotřebitelského zákoníku

d) dva zástupci zvolení v souladu s částí II zákona 83-675 o demokratizaci veřejného sektoru (jedná se zástupce zaměstnanců v dozorčích radách podniků vlastněných státem).

V kategorii b) a c) musí být alespoň dvě ženy. Zasedání správní rady se může zúčastňovat šéf vnitřní kontroly FT a tajemník Ústřední rady zaměstnanců. Současnou správní radu vede **ředitel** France Télévisions jako člen jmenovaný CSA a do funkce potvrzený prezidentem.

Správní rada FT má tři pomocné výbory: výbor pro audit a účetnictví, výbor pro strategii (hodnotí naplňování strategie FT v kontextu plnění úkolů a účasti na trhu) a výbor pro odměňování (rozhoduje o platech vrcholových manažerů FT).²⁶

France Télévisions má vedle správní rady jako orgán pro každodenní řízení provozu organizace devatenáctičlenný **výkonný výbor**²⁷. Kromě ředitele FT výkonný výbor tvoří ředitelovi náměstci, pracovníci sekretariátu, šéfové hlavních útvarů a ředitelé jednotlivých TV programů. Členství ve výkonném výboru tudíž vyplývá z funkčního zařazení v rámci organizace, které správní rada může ovlivnit jen nepřímo, například tím, že schvaluje ředitele jednotlivých programů a dceřiných společností holdingové struktury France Télévisions.

Co se týče dalších médií veřejné služby, správní rada Radio France má dvanáct členů, když v kategorii b) a c) jsou jen čtyři zástupci. Správní rada společnosti vysílání do zahraničí a pro „zámořské provincie“ Francie má stejné čtrnáctičlenné složení jako France Télévisions. Správní rady jsou voleny na funkční období pěti let.

Rovněž funkční období **ředitelů** je pětileté. Jako kvalifikační požadavek se uvádí kompetence a zkušenost. Kandidaturu posuzuje CSA, která podle posledního znění zákona ředitele jmenuje tři až čtyři měsíce před jejich nástupem do funkce. Dva měsíce po nástupu do funkce mají ředitelé podle zákona zpracovat orientační zprávu o budoucím řízení organizace,

²⁶ Detaily dostupné na www.francetelevisions.fr/groupe/conseil-d-administration.php

²⁷ Detaily dostupné na www.francetelevisions.fr/groupe/comite-executif.php

kteřou předloží stálým kulturním výborů v parlamentu. Po čtyřech letech funkčního období CSA zpracovává hodnotící zprávu o plnění strategie příslušného média veřejné služby, kterou rovněž předává parlamentu k projednání.

Novela zákona v roce 2009 uložila France Télévisions, aby vytvořila **poradní programový výbor** složený z televizních diváků, kteří budou vyhodnocovat vysílaný program, případně upozorňovat na jeho disproporce a poskytovat náměty na jeho zlepšení a inovace. Výsledky rokování tohoto orgánu musí FT každoročně předkládat kulturním výborům obou komor parlamentu. Poradní výbor má 24 členů, kteří se každý rok obměňují²⁸. Členem tohoto výboru se může stát jen ten, kdo je registrovaným členem Klubu diváků France Télévisions na webové stránce <http://leclub.francetv.fr/>. Jednou za rok Klub osloví emailem náhodně vybraných 100 000 členů klubu. Ti, kteří odpovědí na čtyřicet otázek týkajících se vysílání programů France Télévisions, a kteří připojí k tomu motivační dopis, se dostanou do výběrového řízení vyhodnocovaného útvaru FT (studijní oddělení, oddělení vnějších vztahů + externí odborníci), na jehož konci je 24 vybraných jedinců, kteří by měli reprezentovat sociální, profesní, etnické, věkové a genderové složení diváků.

2.4 Rakousko

Jestliže rakouský systém organizace médií veřejné služby je na rozdíl od německého jednodušší v tom, že existuje pouze jeden subjekt, který tuto službu vykonává - nadace *Österreichischer Rundfunk* **ORF** – pak právní předpisy pro tento subjekt jsou mnohem detailnější a explicitnější.

Zákon o ORF²⁹ z roku 2001 nejen jmenovitě vymezuje předmět činnosti a náplň práce ORF, ale také jejich správních a kontrolních orgánů. Dle zákona je ORF nadací veřejného práva (*die Stiftung des öffentlichen Rechts*), v jejím čele je **Nadační rada** (*Stiftungsrat*), **generální ředitel** (*Generaldirektor*) a **Divácká rada** (*Publikumsrat*). Součástí vrcholového řízení byla také Kontrolní komise (*Prüfungskommission*), ale novela zákona z roku 2010 tuto komisi a její auditorské poslání svěřila do kompetence *KommAustria*, což je vrcholový

²⁸ Současní členové poradního programového výboru jsou představeni na webové stránce <http://ccp.francetelevisions.fr/membres-du-conseil/>

²⁹

Bundesgesetz über den Österreichischen Rundfunk (ORF-Gesetz, ORF-G) Platné znění dostupné na [www](https://www.rtr.at/de/m/ORFG#p19) <https://www.rtr.at/de/m/ORFG#p19>

regulační orgán jak pro telekomunikace, tak pro vysílání, dnes i pro audiovizuální mediální služby.³⁰

Nadační rada, která má 35 členů, je orgánem dohlížejícím na činnost ORF. Má řadu schvalovacích pravomocí, mezi něž patří jmenování a odvolání generálního ředitele, jmenování a odvolání ředitelů zemských studií, schvalování dlouhodobých plánů organizace, schvalování služebního řádu, schvalování roční zprávy a uzávěrky, poradní hlas ve věci programové politiky, rozhodování o rozsahu vysílání komerční komunikace (reklama, sponzoring, teleshopping), i o rozsahu rozhlasového vysílání – většinou vše na základě předkládaných materiálů vedením ORF. Kromě toho schvaluje rozhodnutí o majetkových operacích přesahujících hodnotu 500 000 euro, zřizování dceřiných společností a jejich zakládacích smluv, smlouvy s dalšími mediálními organizacemi a také výši tzv. programové odměny (*Programmngelt*), která tvoří základ rozhlasového a televizního poplatku (*Rundfunkgebühr*) v Rakousku.³¹

Nadační rada má toto personální složení:

- šest členů jmenuje spolková vláda na základě poměrného zastoupení politických stran v Národní radě (dolní komora parlamentu) s přihlédnutím k tomu, aby každá politická strana zastoupená v hlavním výboru Národní rady měla alespoň jednoho člena;

- devět členů jmenují spolkové země, přičemž každá země má právo jmenovat jednoho člena;

- devět členů jmenuje spolková vláda;

³⁰ KommAustria (*Kommunikationsbehörde Austria*) vznikl v roce 2001. V jeho čele je pět odborníků jmenovaných spolkovým prezidentem po doporučení vlády na šest let. KommAustria získal v roce 2010 pravomoc přímého dohledu nad aktivitami ORF a jeho dceřinými společnostmi s možností udílet sankce při porušení zákona. Až do roku 2013 byl odvolacím orgánem pro rozhodnutí KommAustria pětičlenný *Bundeskommunikationssenat* jmenovaný spolkovým prezidentem při úřadu spolkového kancléře. Novela z roku 2013 stížnosti na rozhodování KommAustria odkazuje k Nejvyššímu správnímu soudu. Při KommAustria existuje RTR-GmbH (*Rundfunk und Telekom Regulierungs-GmbH*) jako nezisková společnost s ručením omezeným. Má dvě divize, z nichž jedna spravuje média a telekomunikace a druhá poštovní služby. RTR-GmbH slouží jako servisní úřad pro KommAustria.

³¹ Rozhlasový a televizní poplatek v Rakousku se skládá z více částí, největší část tvoří „programová odměna“ (*Programmngelt*), která je převáděna do ORF, dalšími částmi jsou rozhlasový nebo/a televizní poplatek placený státu (*Radio-, Fernsehgebühr*), který putuje do ministerstva financí, a dále dvě sazby, jejichž výši určují spolkové země a vláda. Jsou to: zemský odvod (*Landesabgabe*) a příspěvek na umění (*Kunstförderung*). Proto je výše poplatku v různých spolkových zemích různá – pohybuje se zhruba od 20 do 24 euro měsíčně. Pro ilustraci složení poplatku ve Vídni: odměna ORF 16,16 €, poplatek R 0,36 €, poplatek TV 1,16 €, podpora umění 0,48 €, zemský odvod 5,10 €, daň z obrátu 1,62 €. KommAustria získala pravomoc schválit či odmítnout výši „odměny“ navržené ORF. Na druhé straně v případě, že na úkoly stanovené zákonem nestačí příjmy, může KommAustria rozhodnout o poskytnutí dotací ze státního rozpočtu. Detaily viz předešlá zpráva pro Parlamentní institut, nebo data dostupná na [www.https://www.gis.at/gebuehren/gebuehrentabelle/](https://www.gis.at/gebuehren/gebuehrentabelle/)

- šest členů jmenuje Divácká rada;
- pět členů jmenuje ústřední podniková rada ORF podle platného zákoníku práce .

Funkční období členů Nadační rady trvá čtyři roky. Členství je čestnou funkcí, při níž se nahrazují jen výdaje spojené s vykonáváním funkce. Zákon nepředepisuje počet zasedání rady, která se svolává na základě rozhodnutí předsedy nebo písemného požadavku počtu třetiny členů, nebo požadavku generálního ředitele. Předseda je volen radou.

Generální ředitel je jmenován na období pěti let, odpovídá za chod podniku, předkládá personální návrhy do funkcí, které schvaluje Nadační rada. Jeho práva a povinnosti jsou podle zákona srovnatelné s právy a povinnostmi ředitele akciové společnosti. Jeho kvalifikace je vymezena stručně – má to být dobrý odborník v oblasti řízení podniku a musí mít „příslušné“ vzdělání nebo pětiletou praxi v mediích či příbuzném oboru.

Divácká rada³² má v současnosti 31 členů. Jejím hlavním úkolem je podávání doporučení ve věcech programové politiky a technického rozvoje³³. Kromě toho rada jmenuje šest členů Nadační rady, má možnost dovolat se ke spolkovému komunikačnímu senátu (*Bundeskommunikationssenat* – pětičlenné grémium jmenované prezidentem), schvaluje rozhodnutí Nadační rady ve věci "programové odměny" (*Programmngelt*), což jest součást R a TV poplatku, a podává další návrhy v záležitostech kvality programu, vysílacího schématu, vysílání pro neslyšící a zrakově postižené. Divácká rada má právo klást dotazy vedoucím pracovníkům ORF a jednou za rok si může na účet ORF objednat vlastní průzkum veřejného mínění.

Divácká rada má v současnosti toto personální složení³⁴

- čtyři členy jmenuje Hospodářská komora Rakouska, Konference zemědělských komor, Spolková zaměstnanecká komora a Rakouský odborový svaz;
- komory svobodných povolání jmenují společně jednoho člena;
- jednoho člena jmenuje římsko-katolická církev;
- jednoho člena jmenuje evangelická církev;

³² Viz webové stránky ORF. Dostupné na WWW <<http://publikumsrat.orf.at/organisation.html>>

³³ Příklady takových doporučení je možné zjistit v archivu na [www http://publikumsrat.orf.at/plenar/fp_2.html](http://publikumsrat.orf.at/plenar/fp_2.html)

³⁴ Jména a nominace jsou dostupná na [www http://publikumsrat.orf.at/mitglieder.html](http://publikumsrat.orf.at/mitglieder.html)

- šest členů nominují politické strany, které si zřídily ze zákona nadace pro vzdělávání občanů (v současné době sedm členů);

- jednoho člena jmenuje Akademie věd.

- zbylých 17 členů je vybíráno z těchto oblastí nebo společenských skupin: vysoké školy, vzdělávání, umění, sport, mládež, studenti, senioři, lidé se zdravotním postižením, rodičovské organizace, společenství menšin, turistika, motoristé, spotřebitelské organizace a ochrana životního prostředí.

Výběr těchto 17 členů probíhá tak, že spolkový kancléř vyzve v úředním listu instituce zastupující výše uvedené společensky relevantní skupiny obyvatel, aby předložily vládě své kandidáty. Návrh musí být doložen informací o činnosti a relevantnosti dané organizace ve vztahu k uvedeným oblastem činnosti a společenským skupinám.³⁵ Výběr poslední Divácké rady, který proběhl letos na jaře, byl poznamenán výrokem Ústavního soudu, jenž zrušil předchozí proceduru volby a zkrátil počet členů Divácké rady z 36 na 31 (šest členů ubylo, ale jeden přibyl v kategorii politických stran). Tím také zrušil jedno z kritérií, na jehož základě kancléř členy vybíral.

Do předchozí rady volili šest členů rozhlasoví a televizní diváci, plátcí poplatku. Po zveřejnění kandidátů v úředním listě ORF zajišťovala veřejné hlasování o kandidátech, jež se konalo "telefonem, telefaxem, internetem a jiným i technickým prostředky". Hlasování probíhalo v šesti skupinách, do kterých jsou kandidáti rozvrženi: vzdělávání, mládež, starší občané, rodiče/rodiny, sport a spotřebitelé. Občan mohl z každé skupiny vybrat jednoho kandidáta. Kontrolu platnosti hlasů zajišťoval úřad vybírající poplatky GIS. Šest osobností s největším počtem hlasů se dostalo do rady automaticky, zbylé členy vybral spolkový kancléř s přihlédnutím k výsledku hlasování.³⁶

Ústavní soud však rozhodl, že při hlasování nedocházelo k rovnosti, neboť hlas mohl podat jen registrovaný plátcé poplatku, nikoli členové jeho domácnosti a další lidé, a proto tuto proceduru zrušil³⁷. Šest členů volených do rady diváky tudíž nemohlo být zvoleno a výběr zbylých sedmnácti zástupců veřejnosti zůstal plně v rukou kancléřského úřadu. V

³⁵ Znění požadavků výzvy z letošního roku otištěné ve Wiener Zeitung na str. 36 je dostupné na www.wienerzeitung.at/showpdf/?ID=9668

³⁶ Výsledky voleb do Divácké rady v roce 2010 včetně počtu získaných hlasů lze nalézt na [www.derneue.orf.at/unternehmen/menschen/gremien/publikumsratswahl.html](http://derneue.orf.at/unternehmen/menschen/gremien/publikumsratswahl.html)

³⁷ Text tiskové zprávy o rozhodnutí Ústavního soudu je dostupný na www.vfgh.gv.at/cms/vfgh-site/attachments/3/3/7/CH0004/CMS1320739980680/grundbuch_alleinverdiener_orf_-_presseinformation.pdf

parlamentní diskusi, která proběhla letos před evropskými volbami, a která poskytla větší volnost Divácké radě při výběru svých reprezentantů do Nadační rady³⁸, se objevily požadavky zrevidovat současný zákon, aby orgány ORF nebyly tolik svázané s vládou.³⁹

Funkční období Divácké rady je čtyřleté, schází se nejméně třikrát ročně, nebo do dvou týdnů poté, co ji svolá čtvrtina vlastních členů nebo čtvrtina členů Nadační rady, řídí se vlastním jednacím pořádkem. Kromě jmenování svých šesti členů do Nadační rady jsou její pravomoci víceméně doporučující, nicméně vedení ORF je v minulosti bralo v potaz (např. požadavky na vytvoření sportovního a informačního nebo kulturního kanálu).

2.5 Maďarsko

Správa a kontrola médií veřejné služby v Maďarsku se pronikavě změnila v roce 2010 poté, co pravicová koalice Viktora Orbána získala ve volbách nezbytnou dvoutřetinovou většinu, která jí umožnila měnit mediální legislativu, aniž by k tomu potřebovala opoziční hlasy. V červenci 2010 se změnil článek 61 Ústavy o svobodě projevu a tisku, ke kterému parlament přidal odstavec o nezbytnosti veřejné služby médií ve prospěch posilování evropské a maďarské identity, a o kontrole této služby veřejností.

V srpnu Zákon o regulačních změnách v médiích a komunikacích změnil rámec regulace elektronických, a později i všech médií. Vytvořil **Národní mediální a komunikační autoritu** (*Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság NMHH⁴⁰*), která sloučila vysílacího (*Országos Rádió és Televízió Testület ORTT*) a telekomunikačního (*Nemzeti Hírközlési Hatóság - NHH*) regulátora, což je víceméně standardní krok reflektující sblížení médií a telekomunikací (viz britský OFCOM, italský AGCOM, rakouský KommAustria apod.). Nicméně pod tohoto vrcholového regulátora byla soustředěna kontrola všech médií, včetně médií veřejné služby, jejichž organizace se zcela změnila. A to následným Zákonem o masmédiích a mediálních službách. Někdejšího vysílacího regulátora ORTT nahradila pětičlenná **Mediální rada** (*Médiatanács MT*), která dalšími zákony získala kompetence nad všemi informačními médii. Někdejšího telekomunikačního regulátora nahradila Národní

³⁸ Do letošního roku Divácká rada musela dodržet pravidlo, že ze šesti svých členů jmenovaných do Nadační rady museli tři pocházet ze zákonem určených oblastí: církve, univerzity a umění. Toto pravidlo bylo poslední novelou zrušeno. Rakouský tisk tuto novelu komentoval jako populistický krok před evropskými volbami, který měl demonstrovat posílení demokratického principu při řízení a kontrole ORF.

³⁹ Příkladem budiž tento poslanecký návrh předložený poslancem strany Zelených Dieterem Broszem http://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXV/A/A_00067/fname_331788.pdf

⁴⁰ Webová stránka maďarské Národní mediální a komunikační autority je dostupná na [www http://nmhh.hu/](http://nmhh.hu/)

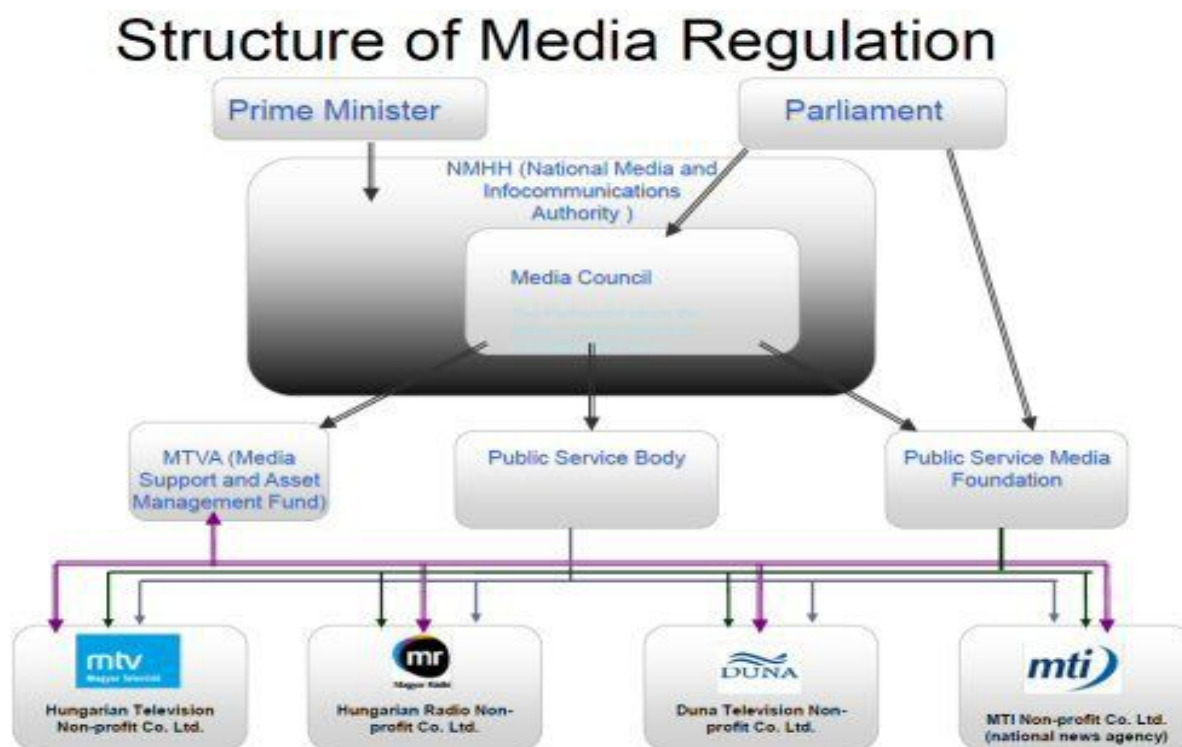
telekomunikační a informační rada (*Nemzeti Hírközlési és Informatika Tanács NHIT*) jako víceméně odborný orgán s doporučující pravomocí.

Maďarsko nemá zvláštní zákon o médiích veřejné služby, neboť všechna ustanovení pravidla jsou zahrnuta do **Zákona o masmédiích a mediálních službách**⁴¹. Již předchozí srpnová reorganizace regulátorů a následné vládní dekrety spojily někdejší tři samostatně fungující nadace vysílání veřejné služby rozhlasu (*Magyar Rádió*) a televize (*Magyar Televízió* a *Duna Televízió* zajišťující vysílání pro Maďary v zahraničí) do jedné velké **Nadace veřejné služby** (*Közszolgálati Közalapítvány* – dále jen „**Nadace**“)⁴². Tři někdejší samostatní vysílatelé se změnili na veřejné obchodní společnosti, jejichž zakladatelem je Nadace, která se stala také zakladatelem a vlastníkem monopolní maďarské tiskové agentury (*Magyar Távirati Iroda*).

⁴¹ A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról. Dostupný v maďarštině na [www http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=133252.262808](http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=133252.262808), v anglickém překladu na [www http://nmhh.hu/dokumentum/162261/mttv_110803_en_final.pdf](http://nmhh.hu/dokumentum/162261/mttv_110803_en_final.pdf)

⁴² Webová stránka Nadace veřejné služby je dostupná na [www http://www.kszka.hu/](http://www.kszka.hu/)

Struktura mediální regulace v Maďarsku

V čele této Nadace, jež kontroluje média veřejné služby, stojí sedmičlenné **Kuratorium**, překládané do angličtiny jako *Board of Trustees*. Předsedu a zároveň člena Kuratoria jmenuje Mediální rada. Zbylých šest členů volí parlament tak, že tři členové zastupují vládnoucí koalici a tři členy nominují opoziční strany.⁴³

Odpovědnost a rámec činnosti Kuratoria vymezuje zákon a statut, který pro něj přijímá Nadace. V rámci statutu může Kuratorium přijímat vlastní procedurální pravidla a přijímat rozhodnutí, mezi něž patří jmenování a odvolání ředitelů Nadaci podřízených médií (MTV, MR, Duna, MTI). Činnost Kuratoria zajišťuje úřad patřící pod Nadaci.

⁴³ Detaily o Kuratoriu dostupné na www.kszka.hu/kozerdeku-adatok/szervezeti-es-szemelyzeti-adatok

Pro volbu členů je třeba získat dvoutřetinovou většinu v parlamentu, přičemž vládní a opoziční parlamentní kluby musí dosáhnout shody o kandidátech protistrany. Předseda jmenovaný Mediální radou, jakož i členové Kuratoria jsou jmenováni na období devíti let. V průběhu tohoto období, pokud se poměry po volbách nezmění, mohou vládnoucí i opoziční strany své kandidáty obměňovat. Pokud se poměr sil po volbách změní, pak se v parlamentu vytvoří ad hoc nominační výbor složený se zástupců parlamentních klubů stran, v němž každý klub/frakce má jednoho člena, a který musí dojít k jednomyslnému rozhodnutí o nových kandidátech. Pokud se tak ve stanoveném termínu (osm dnů) nestane, pak jsou navrženi noví kandidáti, k jejichž schválení bude stačit dvoutřetinová většina hlasů, přičemž počet hlasů, kterými disponují členové nominačního výboru, musí odpovídat síle a velikosti parlamentních klubů. Jestliže ani poté nedojde k rozhodnutí, musí se sestavit nový ad hoc nominační výbor. Konečná volba pak probíhá hlasováním v parlamentu.

Práva a povinnosti členů Kuratoria stanovuje zákon . Kromě toho, že dohlíží nad činností médií veřejné služby, volí a odvolává generální ředitele jednotlivých médií a chová se jako správní rada dané organizace (schvalování rozpočtu, kontrola účtů, rozhodování o majetku apod.) rozhoduje o statutech jednotlivých médií a k sankcím využívá nadřízenou Mediální radu. Doslova: *„pokud organizace médií veřejné služby porušují nebo ohrožují plnění cíle veřejné služby, Kuratorium podává podnět ke správnímu řízení Mediální rady.“* Plné znění článků 90 a 91 stanovujících práva a povinnosti Kuratoria jsou uvedeny zvlášť přílohové části.

Na druhé straně zákon Nadaci a jeho Kuratoriu zakazuje měnit jejich statut, majetek a základní rozsah aktivit veřejné služby, jak je uvádí zákon. Nadace podle znění zákona nesmí *„rozhodovat o struktuře programové nabídky organizací médií veřejné služby, jakož i o jejím obsahu, službách a programech... a dávat pokyny generálnímu řediteli organizace médií veřejné služby ve věci jeho pravomocí.“*

Četnost zasedání Kuratoria se řídí plněním jeho povinností, ze zákona se Kuratorium má sejít nejméně jednou měsíčně. Jednání se mohou zúčastňovat generální ředitelé příslušné organizace médií veřejné služby (Magyar Rádío, Magyar Televízió, Duna Televízió, MTI), pokud agenda jednání se týká jejich institucí. Při rovnosti hlasů rozhoduje předseda, kvórum vyžaduje nejméně polovinu přítomných.

Předseda Kuratoria dostává plat ve výši 65% platu ministra, členové Kuratoria mají nárok na plat ve výši 40 % ministerského platu. Mají nárok na náhradu nezbytných výdajů, které nesmí překročit polovinu jejich platu.

Zásady chování médií veřejné služby stanovuje **Kodex veřejné služby**, platný pro všechny média Nadace, který přijímá Mediální rada se souhlasem Kuratoria po připomínkách generálních ředitelů⁴⁴.

Z uvedeného vyplývá, že správa a kontrola médií veřejné služby je silně centralizovaná a napojená na politický systém reprezentativní demokracie. Kontrolu široké veřejnosti v tomto systému má zajistit **Rada veřejné služby** (*A Közzolgálati Testület* - The Board of Public Services)⁴⁵, která má čtrnáct členů jmenovaných na dobu tří let, přílohou zákona stanovenými zástupci veřejnosti. Jsou to:

1. Maďarská akademie věd,
2. Maďarská katolická církev,
3. Maďarská reformovaná církev,
4. Maďarská evangelická církev,
5. Aliance židovských obcí v Maďarsku,
6. maďarský Olympijský výbor,
7. Konference rektorů vysokých škol,
8. obchodní a průmyslová komora,
9. sdružení a organizace místní správy,
10. celostátní organizace národnostních a etnických menšin v Maďarsku,
11. maďarské kulturní organizace registrované v sousedních zemích,
12. sdružení hájící zájmy rodin s celostátním rozsahem činnosti,
13. sdružení zastupující zájmy zdravotně postižených osob s celostátním rozsahem činnosti,
14. profesní organizace aktivně působící v oblasti literatury, divadla, filmu, divadelního umění, hudby, tance, výtvarného nebo užitého umění.

Jich výběr plně záleží na dohodě vyjmenovaných institucí. Pokud je jich více a nejsou schopny se dohodnout na jednom zástupci, dojde k losování z těch organizací, které odpovídají požadavkům zákona.

Rada veřejné služby si sama volí předsedu, přijímá rozhodnutí většinou hlasů, pokud zákon nestanoví jinak. Služby jí poskytuje kancelář Kuratoria, financování získává od Nadace. Předseda Rady dostává náhradu výdajů ve výši 40 % platu ministra, členové jsou honorováni 25 % ministerského platu.

Jak uvádí odstavec 6 paragrafu 97 zákona, Rada veřejné služby je orgánem společenské kontroly organizací médií veřejné služby. Průběžně sleduje, jakou orientaci

⁴⁴ Kodex veřejné služby v angličtině je dostupný na [www http://hunmedialaw.org/dokumentum/735/Public_service_media_code_110622_EN.pdf](http://hunmedialaw.org/dokumentum/735/Public_service_media_code_110622_EN.pdf)

⁴⁵ Webová stránka Rady veřejné služby je dostupná na [www http://www.kszt.hu/](http://www.kszt.hu/)

média veřejné služby zaujímají, vykonává kontrolu nad jejich činností a nad naplňováním zákona. Do konce února každého roku musí ředitelé organizací médií veřejné služby připravit zprávu o tom, jak jejich organizace plnily v uplynulém roce zákon a základní zásady veřejné služby.

Pokud Rada – po rozhovorech s generálním ředitelem – příslušnou zprávu neschválí, podá návrh Kuratoriu na odvolání generálního ředitele. Tento návrh vyžaduje dvoutřetinovou většinu členů Rady. Kuratorium – po projednání s příslušným ředitelem – ho může odvolat prostou většinou svých hlasů. Jestliže Kuratorium ředitele neodvolá, Rada veřejné služby si za tři měsíce pozve ředitele k dalšímu projednání jeho činnosti. Pokud je ředitel odvolán, deset let se nesmí ucházet o místo ředitele organizací médií veřejné služby

V maďarském modelu **generální ředitel** nemá správní radu. Je tedy svým způsobem suverénem, který je však těsně kontrolován Kuratoriem, potažmo „diváckou“ Radou veřejné služby. Volba ředitele příslušného média veřejné služby probíhá tak, že kandidáty vybírá a navrhuje Mediální rada vrcholového regulátora NMHH. A to tak, že Kuratoriu předloží dva návrhy, z nichž by měl být jeden Kuratoriem dvoutřetinovou většinou zvolen. Pokud se tak nestane a Kuratorium nezvolí žádného navrženého kandidáta, musí Mediální rada předložit nový návrh dvou kandidátů. Při druhé volbě se volí prostou většinou, v níž musí být obsažen hlas předsedy Kuratoria.

Doplňkovým orgánem Kuratoria je společná **Dozorčí rada** pro všechny organizace médií veřejné služby. Dozorčí rada je pětičlenná, všechny členy volí Kuratorium, které stanovuje délku jejich mandátu a pravidla jednání. Dozorčí rada má právo požadovat podklady od generálních ředitelů, může kontrolovat účty, objednávat externí posudky. Ve svém jednání je podřízena Kuratoriu, prověřuje všechny zprávy finančního charakteru, které Kuratorium projednává.

Jak z uvedeného vyplývá, nejdůležitějším orgánem správy a kontroly médií veřejné služby, které jsou sdruženy a podřízené Nadaci, je Kuratorium úzce svázané s parlamentem a v řadě obsahových otázek podřízené Mediální radě jako orgánu Národní mediální a komunikační autority odpovědnému za média. Předsedu této Mediální rady jmenuje přímo předseda vlády, zbývající čtyři členové jsou po dvou nominováni vládnoucí koalicí a opozicí a to na období devíti let, což neznamená, že člen Mediální rady nemůže být parlamentem po změně poměru sil v parlamentu „převolen.“ Procedura dodatečných voleb je stejná jako u

voleb pro Kuratorium, při nichž hlavní roli hraje parlamentní ad hoc sestavený nominační výbor sestavený ze zástupců parlamentních frakcí/klubů.

Součástí reformy mediální legislativy v roce 2010 bylo také přijetí **Zákona o svobodě tisku a základních pravidlech mediálního obsahu**⁴⁶. Tento zákon – podobný tiskovému zákonu – stanovuje pravidla chování médií a vztahuje se nejen na tisk, ale i na rozhlas a televizi a všechny tzv. mediální služby, mezi něž patří i informační služby online, tj. internet, pokud se poskytují “zpravidla za úplaty”. Porušování tohoto zákona odkazuje na již citovaný **Zákon o masmédiích a mediálních službách**, jenž obsahuje sankce, o kterých by měla rozhodovat Mediální rada. Vazba obsahové regulace na sankce regulátora, jehož předseda je jmenován vládou, vyvolal řadu protestů a ostrou kritiku evropských institucí. Na jejich základě pak došlo k některým změnám v zákonech. Přispělo k nim i rozhodnutí Ústavního soudu z roku 2011⁴⁷, který na jedné straně akceptoval organizační změny a regulaci vysílacích médií, na straně druhé shledal některé regulace a sankce vůči tištěným médiím v rozporu s ústavními principy. Mediální legislativa tudíž prošla několika novelizacemi (například ze zákona o svobodě tisku došlo k formulačním úpravám, byl vyřazen paragraf 22 o povinné registraci, která se vztahovala i na internetové servery), poslední novela navržená na základě dohody mezi maďarskou vládou a Radou Evropy byla předložena v loňském roce.

V případě vysílacích médií a médií veřejné služby se však nic nezměnilo, neboť ústavní soud shledal současné uspořádání za ústavně konformní.⁴⁸

2.6 Polsko

Při posuzování polského modelu správy a kontroly médií veřejné služby je třeba vrátit se k některým historickým faktům. Polský systém mediální regulace se inspiroval západoevropskými vzory a po přijetí vysílacího zákona v roce 1992 byl svého druhu

⁴⁶ A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól, Zákon o svobodě tisku a základních pravidlech mediálního obsahu. Dostupné v angličtině na [www](http://hunmedialaw.org/dokumentum/152/Smtv_110803_EN_final.pdf)

http://hunmedialaw.org/dokumentum/152/Smtv_110803_EN_final.pdf

⁴⁷ Decision 165/2011. (XII. 20.) AB of the Hungarian Constitutional Court on the Media Regulation.

V angličtině dostupné na [www](http://hunmedialaw.org/dokumentum/94/08_1652011_Abh_final.pdf) http://hunmedialaw.org/dokumentum/94/08_1652011_Abh_final.pdf

⁴⁸ Po vlně kritiky, která se v roce 2011 vzedmula proti nové maďarské legislativě, maďarská vláda zveřejnila dokument, v němž se snažila obhájit své zákony srovnáním s evropskou legislativou dalších evropských zemí. Tento dokument zanalyzovalo Centrum pro média a komunikační služby při Středoevropské univerzitě v Budapešti a výsledky této analýzy usvědčující vládní dokument z nepřesností a zjednodušení zveřejnilo na webové stránce <http://medialaws.ceu.hu/summary.html>. Na druhé straně Mediální rada v zájmu zlepšení svého mediálního obrazu provozuje webovou stránku v anglické verzi http://hunmedialaw.org/eu_law/.

nejpracovanějším v zemích střední a východní Evropy. Regulátor devítičlenná Národní rada pro rozhlas a televizi KRRiT (*Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji*), byla volena podle francouzského vzoru CSA ze tří zdrojů: 4 členy jmenoval Sejm, 3 Senát a 2 prezident. Vysílání veřejné služby zajišťovaly akciové společnosti v plném vlastnictví státu, reprezentované Ministerstvem financí: Telewizja Polska S.A. a Polskie Radio S.A. Každou z těchto institucí řídila Správní rada (*Zarząd spółki*) a Dozorčí rada (*Rada nadzorcza*). Správní rada měla od jednoho do pěti členů s funkčním obdobím na čtyři roky. Členy Správní rady včetně jejího předsedy jmenovala dvoutřetinovou většinou KRRiT.

Dozorčí rada měla podle zákona pět až devět členů s funkčním obdobím na tři roky. Členy Dozorčí rady jmenoval KRRiT většinovým hlasováním s výjimkou jednoho člena, který byl jmenován Ministerstvem financí. Předsedu Dozorčí rady volili její členové. Dozorčí rada schvalovala a odvolávala ředitele rozhlasových a televizních institucí v rozsahu určeném jejich statuty. Orgánem kontrolního charakteru byla Programová rada, kterou rovněž jmenoval KRRiT na 4 roky s tím, že 10 členů Programové rady reprezentovalo parlamentní skupiny a zbylých pět členů se vybíralo z respektovaných osobností v oblasti kultury a masových médií. Programová rada zastupovala zájmy veřejnosti ve věci programových aktivit veřejnoprávních institucí. Její funkce byla poradní, nicméně pokud přijala rezoluci většinou svých hlasů, pak Dozorčí rada se touto rezolucí „musela zabývat a zahrnout ji do svého rozhodování.“

Polsko se inspirovalo francouzským modelem nejen ve věci "trojnožkové" volby regulátora vysílání, ale také tím, že mu svěřila kompetence ve věci obsazování řídicích orgánů veřejnoprávního rozhlasu a televize. Tento model mohl fungovat při zachování politické vyváženosti a plurality Národní rady KRRiT. To vše se změnilo na podzim roku 2005, kdy strana Právo a spravedlnost PIS vyhrála volby a bratři Kaczynští - Lech jako prezident a Jaroslaw jako šéf PIS a pozdější premiér - ovládli politickou scénu.

Podobně jako později Viktor Orbán v Maďarsku bratři Kaczynští využili světového trendu slučování vysílacího a telekomunikačního regulátora tak, aby získali snazší cestu ke kontrole vysílání veřejné služby. Během rekordně krátké doby tří měsíců koalice vedená PIS změnila legislativu tak, že vytvořila nového regulátora telekomunikací Úřad elektronických komunikací (*Urząd Komunikacji Elektronicznej - UKE*), který převzal některé kompetence od KRRiT. Ta byla přeorganizována tak, aby vláda mohla obsadit zdejší mediální rady vlastními

lidmi. KRRiT se změnila na pětičlenné grémium, v němž dva členy jmenoval prezident, dva členy jmenoval Sejm a jednoho člena dodal Senát. Kromě toho předsedu KRRiT jmenoval prezident.

Aby přežila s menšinovou vládou, PIS si koupila tichou podporu populistických stran Sebeobrana a Liga polských rodin (LPR) kromě jiného tím, že jim přenechala čtyři z pěti míst v KRRiT (přes Sejm a prezidenta), tedy kontrolu nad vysílacími médii. Tichá koalice PIS s nacionalistickou Sebeobranou a LPR se rozpadla po necelých dvou letech, nicméně obsazení regulátora vysílání konzervativními populisty zůstalo stejné, i po volebním vítězství Občanské platformy v říjnu 2007. Výsledkem této operace bylo vystřídání tří ředitelů TVP v průběhu tří let (2006-2009 - Bronislaw Wildstein, Andrzej Urbanski a Peter Farfal) s nacionalistickými až extremistickými názory. Situace ve vedení TVP se uklidnila až v roce 2011 poté, co se ve vedení vystřídali další čtyři lidé, a co vláda přijala v roce 2010 novelu ve věci správních a dozorčích rad. I když bezprostřední vazba na změny na politické scéně byla v poslední době oslabena, tím, že politicky nominovaný regulátor svým způsobem může ovlivňovat situaci v médiích veřejné služby, je nezávislost těchto médií umenšena.

Základem legislativy platné i pro vysílání veřejné služby je zákon o rozhlasovém a televizním vysílání z roku 1992, který byl od té doby vícekrát novelizován.⁴⁹ Poté, co prezident Kaczynski vetoval v roce 2009 novelu zákona o úkolech v oblasti veřejných služeb médií⁵⁰, největší změny v zákonu se odehrály již výše zmíněnou novelou z roku 2010⁵¹ a přijetím zákona o zavedení zemského digitálního vysílání z roku 2011⁵²

Národní rada KRRiT (*Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji*)⁵³, má i nadále pětičlenné složení, když dva členy jmenuje Sejm, dva prezident a jednoho Senát. Jejich funkční období trvá šest let a nemůže být obnoveno. Předseda je však volen radou, nikoli jmenován prezidentem. KRRiT předkládá každý rok parlamentu zprávu o své činnosti. Pokud

⁴⁹ *Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji*. Platné znění zákona, jakož i další právní předpisy jsou dostupné na [www <http://www.krrit.gov.pl/regulacje-prawne/polska/>](http://www.krrit.gov.pl/regulacje-prawne/polska/)

⁵⁰ Text zákona, který nevstoupil v platnost, je dostupný na [www \[http://orka.sejm.gov.pl/opinie6.nsf/nazwa/1847_u/\\\$file/1847_u.pdf\]\(http://orka.sejm.gov.pl/opinie6.nsf/nazwa/1847_u/\$file/1847_u.pdf\)](http://orka.sejm.gov.pl/opinie6.nsf/nazwa/1847_u/$file/1847_u.pdf) Za zmínku stojí, že podle tohoto zákona se mělo v Polsku zrušit placení R a TV poplatku, s jehož výběrem jsou dodnes problémy. K tomuto zrušení však kvůli prezidentskému vetu nedošlo. Některá média, ale i politici – např. poslanec EP Edvard Kožušník – již v předstihu na veřejnosti tvrdili, že poplatek byl v Polsku zrušen.

⁵¹ Text novely dostupný na [www <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20101521023>](http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20101521023) [cit. 19.03.2011]

⁵² *Ustawa z dnia 30 czerwca 2011 r. o wdrożeniu naziemnej telewizji cyfrowe*. Text zákona dostupný na [www <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20111530903>](http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20111530903)

⁵³ Webová stránka KRRiT je dostupná na [www <http://www.krrit.gov.pl/>](http://www.krrit.gov.pl/)

zprávu odmítne Sejm i Senát, rada je odvolána, ovšem odvolání platí až v případě, pokud ho potvrdí prezident. Prezident tudíž toto odvolání může zneplatnit.

KRRiT má hlavní slovo při obsazování správních a kontrolních orgánů médií veřejné služby. Podle zákona to jsou "*Telewizja Polska - Spółka Akcyjna*" (TVP), do jejíž sestavy dnes patří i regionální televizní studia a satelitní vysílání pro zahraničí TV Polonia, dále "*Polskie Radio - Spółka Akcyjna*" (PR) a sdružení regionálních rozhlasových stanic veřejné služby uváděné jako „sdružení regionálních rozhlasů (*spółki radiofonii regionalnej*).

Vedení těchto akciových společností tvoří **správní rada** (*zarząd spółki*) a **dozorčí rada** (*rada nadzorcza*). **Správní radu** tvoří jeden až tři členové, jmenovaní na dobu čtyř let. Člena správní rady vybírá na žádost dozorčí rady Národní rada KRRiT, která rovněž na návrh dozorčí rady člena správní rady odvolává. Členem správní rady se může stát pouze člověk, který má zkušenosti v oblasti řízení rozhlasových a televizních organizací. Podmínky výběrového řízení kandidátů do správní rady určuje předpis KRRiT.⁵⁴ Člen správní rady se musí řídit zákonem, speciálně jeho článkem 21 o úkolech vysílání veřejné služby.

Dozorčí rady TVP a PR tvoří sedm členů. Pět z nich vybírá KRRiT z kandidátů, kteří mají odborné znalosti v oblasti práva, financí, kultury a médií s vysokoškolským vzděláním. Jednoho člena dozorčí rady jmenuje ministr kultury a jeden člen dozorčí zastupuje ministerstvo financí. Dozorčí rady regionálních společností jsou pětičlenné, čtyři členové jsou vybíráni z řad kvalifikované veřejnosti podle výše uvedených kritérií, jednoho člena jmenuje ministerstvo kultury po konzultaci s ministerstvem financí. Také zde pravidla výběrového řízení určuje nařízení KRRiT.⁵⁵

Výzva kandidátům musí být ohlášena v celostátním nebo regionálním (u regionálních rozhlasů) denním tisku či jinak. Žadatelé musejí mít polské občanství, být způsobilí k právním úkonům, nebyli trestáni, mají vysokoškolské vzdělání a jsou schopni prokázat nejméně tříletou praxi ve spojení s obchodem, financemi, řízením organizace, správou vlastnictví, vědeckou činností nebo mají za sebou tvůrčí praxi v oblasti médií.

⁵⁴ *Rozporządzenie KRRiT z dnia 18 listopada 2010 r. w sprawie regulaminu konkursu na kandydatów na członków zarządu spółki "Telewizja Polska - Spółka Akcyjna", spółki "Polskie Radio - Spółka Akcyjna" oraz spółek radiofonii regionalnej.* Předpis je dostupný na [www \[http://www.krrit.gov.pl/Data/Files/_public/Portals/0/regulacje-prawne/polska/radiofonia-i-telewizja-publiczna/3.pdf\]\(http://www.krrit.gov.pl/Data/Files/_public/Portals/0/regulacje-prawne/polska/radiofonia-i-telewizja-publiczna/3.pdf\)](http://www.krrit.gov.pl/Data/Files/_public/Portals/0/regulacje-prawne/polska/radiofonia-i-telewizja-publiczna/3.pdf)

⁵⁵ *Rozporządzenie KRRiT z dnia 9 września 2010 r. w sprawie regulaminu konkursu na członków rad nadzorczych spółki "Telewizja Polska - Spółka Akcyjna", spółki "Polskie Radio - Spółka Akcyjna" oraz spółek radiofonii regionalnej.* Předpis dostupný na [www <http://www.krrit.gov.pl/Data/Files/iwojciechowska/rady-nadzorcze.docx>](http://www.krrit.gov.pl/Data/Files/iwojciechowska/rady-nadzorcze.docx)

Výběrové řízení má tři fáze. V první se posuzuje formální vybavení žádostí, v druhé etapě se použijí kritéria věcné a profesní způsobilosti žadatele, ve třetí etapě jsou vybraní žadatelé pozváni k osobním pohovorům. Členové dozorčí rad jsou voleni na dobu tří let, volí si ze svého středu předsedu. Dozorčí rady schvalují a podávají návrh na odvolání vedení veřejnoprávních institucí v rozsahu určeném jejich statuty. Dále schvalují kolektivní smlouvy a vlastnické a majetkové přesuny.

Orgánem veřejné kontroly práce médií veřejné služby jsou **Programové rady** (*Rady programowe publicznej radiofonii i telewizji*) působící u jednotlivých organizací. Mají patnáct členů jmenovaných Národní radou KRRiT na období čtyř let, z nichž deset členů reprezentuje parlamentní uskupení, a zbylých pět členů je jmenováno z osobností, které se mohou prokázat úspěchy a zkušenostmi z oblasti kultury a médií. Programová rada přijímá usnesení obsahující posouzení úrovně a kvality vysílaných programu programů. Jestliže usnesení bylo přijato nadpoloviční většinou hlasů, stane se předmětem jednání Dozorčí rady. Členům Programové rady vyplácí příslušná vysílací organizace odměnu (diety, náhrada výdajů), jejíž výši určuje KRRiT.

Vzhledem k tomu, že organizace médií veřejné služby mají v Polsku statut akciové společnosti vlastněné státem, existuje u nich také institut **valné hromady**. Protože vlastníkem je stát, valnou hromadu reprezentuje ministr financí nebo jeho zástupce. Paragraf 29 výslovně stanovuje, že správní rada není vázána příkazy či zákazy valné hromady, pokud se vztahují k obsahu vysílaného programu. Rovněž pokud by valná hromada, tj. ministerstvo jako reprezentant státu, chtěla měnit statut organizace, musela by mít souhlas KRRiT. V celém zákonu se zmiňuje jediná pravomoc valné hromady: navrhnout KRRiT odvolání člena správní rady.

V současné době se v Polsku již nediskutuje tolik o změnách ve vedení TVP nebo o obsazení správních, dozorčích a kontrolních grémií médií veřejné služby. Hlavním tématem je finanční situace polské veřejnoprávní televize TVP, která trpí tím, že vybírání televizního poplatku v Polsku stále nefunguje. Odkazováním na nejrůznější výjimky v minulosti (údajně jich bylo kolem dvaceti) lidé poplatků neplatí. V kontrolní zprávě KRRiT se uvádí, že neplatičů je více než 50 procent. V deníku Gazeta Wyborcza jsou uvedena data, podle nichž jen 3,9 milionů polských domácností platí poplatků na veřejná média, tj. 36 % z celkového

počtu a z 200 tisíců firem se k placení přihlásilo jen 12%.⁵⁶ Podfinancováním zdůvodňuje vedení TVP pokles sledovanosti jejich programů, které ještě v roce 2010 měly podíl na publiku 39,9 %, jenž v roce 2013 klesl na 30,2 %. Situaci v TVP charakterizuje i to, že její webové stránky informující o organizaci a jejím vedení jsou tři až čtyři roky staré a nelze se na ně spolehnout.

2.7 Finsko

Finská mediální legislativa – podobně jako zákony v dalších skandinávských zemích – vychází z tradic státu, o němž se předpokládá, že bude sloužit široké veřejnosti a nikoli partikulárním zájmům, a také z důvěry v reprezentativní demokracii, která je schopna vygenerovat rozumnou vládu a parlament schopný kompromisu a dohody. Také proto základní kontrolní a správní funkce jsou svěřeny poslancům a jimi delegovaným zástupcům a také proto je vysílatel veřejné služby YLE – Yleisradio Oy – tak úzce spojen se státem. YLE je založena zákonem jako společnost s ručením omezením vlastněná z 99,98 % státem (účast 0,02 % mají finské mediální organizace), jejím zřizovatelem je Ministerstvo dopravy a komunikací, který však musí ze zákona respektovat úkoly veřejné služby, jež YLE ukládá zákon.

YLE, podobně jako BBC, byla původně plně nezávislou institucí řídicí se vlastním zákonem. Tuto situaci ve Finsku v roce 1997 změnil vznik společného regulátora pro telekomunikace i pro vysílání FICORA (*Finnish Communication Regulatory Authority – Viestintävirasto*⁵⁷) a také přijetí nového Zákona o rozhlasovém a televizním vysílání⁵⁸, jehož pravidla platí jak pro soukromý, tak pro veřejný sektor vysílání, tedy i pro YLE.

Novelou zákona z roku 2012 získal FICORA další kompetence nad YLE nejen tím, že management YLE musí jeho úřadu předkládat své výroční zprávy. Nyní má také právo dohledu nad finančními operacemi YLE, jež by mohly poškodit trh, a zároveň může udělovat YLE sankce nejen za neplnění obecného vysílacího zákona, ale také jejího vlastního zákona, na jehož základě YLE vznikla a pracuje.

⁵⁶ Článek je dostupný na [www](http://wyborcza.pl/1,75968,15294153,Mediom_publicznym_czas_sie_konczy_a_rzad_nic.html#ixzz3AmZpjmP)

http://wyborcza.pl/1,75968,15294153,Mediom_publicznym_czas_sie_konczy_a_rzad_nic.html#ixzz3AmZpjmP

⁵⁷ Webová stránka FICORA v angličtině je dostupná na [www https://www.viestintavirasto.fi/en/index.html](https://www.viestintavirasto.fi/en/index.html)

⁵⁸ V angličtině dostupný na [www http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1998/en19980744.pdf](http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1998/en19980744.pdf)

Vedle zmíněného vysílacího zákona jsou pro YLE důležité dvě právní normy: **Zákon o Yleisradio Oy** z roku 1993⁵⁹ a Zákon o státním televizním a rozhlasovém fondu⁶⁰, který prostřednictvím regulátora FICORA zajišťuje YLE financování. Od vzniku poslední studie pro Parlamentní institut před třemi lety byly oba zákony novelizovány, přičemž tou nejdůležitější novelou prošel zákon o R a TV fondu, který zrušil placení poplatku odvozeného od vlastnictví přijímačů a zavedl takzvanou „daň YLE“ (YLE-vero, YLE tax), kterou – na rozdíl od Německa – neplatí domácnosti, ale jednotlivci se zdanitelným příjmem.⁶¹

Vrcholnými orgány pověřenými správou a kontrolou rozhlasové a televizní společnosti YLE jsou **Správní rada** (Administrative Council - *hallintoneuvosto*), **Představenstvo** (Board of Directors - *hallitus*) a **ředitel** se svým managementem.

Správní radu tvoří 21 členů, které vybírá parlament ze svých řad. Tj. jedná se o poslance, kteří vedle svých poslaneckých povinností vykonávají dohled nad prací YLE. Zákon parlamentu ukládá, aby mezi těmito lidmi byli zástupci z oblasti vědy, umění, vzdělávání, obchodu a ekonomiky, jakož i reprezentanti různých sociálních a jazykových skupin. Funkční období členů Správní rady se kryje s funkčním obdobím parlamentu, to znamená, že po každých volbách se obměňuje. Zákon poslancům ukládá, aby Správní rada YLE byla zvolena vždy na první schůzi nového parlamentu po volbách.

Zákon Správní radě ukládá tyto povinnosti: volit a odvolávat členy Představenstva a určovat jejich platy, rozhodovat o omezení či rozšíření činnosti YLE, jakož o její reorganizaci, dohlížet na to, zda YLE plní úkoly veřejné služby, vyhodnocovat nové služby, které YLE hodlá zavádět, stanovit hospodářské a provozní směrnice, schvalovat výroční zprávu Představenstva, dohlížet na hospodaření společnosti a předkládat valné hromadě finanční zprávu a zprávu auditora. Kromě toho každý rok do konce dubna musí Správní rada předložit parlamentu zprávu o plnění veřejné služby tak, jak zákon ukládá v článku 7. Projednává rovněž témata a podněty dodané Představenstvem. Schází se podle potřeby, na základě žádosti alespoň třetiny členů a k danému problému, který se vyskytne.

⁵⁹ V angličtině dostupný na [www <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1993/en19931380.pdf>](http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1993/en19931380.pdf)

⁶⁰ V angličtině dostupný na [www <http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/1998/en19980745.pdf>](http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/1998/en19980745.pdf)

⁶¹ Detaily o placení YLE tax jsou dostupné v angličtině na [www \[http://www.vero.fi/en-US/Individuals/Payments/Public_broadcasting_tax\]\(http://www.vero.fi/en-US/Individuals/Payments/Public_broadcasting_tax\)](http://www.vero.fi/en-US/Individuals/Payments/Public_broadcasting_tax). Daň je stanovena sazbou 0,68% procent ze zdanitelného příjmu, čímž se její velikost pohybuje od 55 do 140 euro ročně, osoby mladší 18 let a lidé s ročním příjmem do 7352 euro ročně (cca 260 tisíc Kč) daň neplatí, limitní částku 140 euro budou platit lidé s příjmem kolem 40 tisíc euro a výše (tj. nad 1,1 milion Kč). Dosavadní poplatek placený za přijímač činil 252 euro ročně.

Náhrady za její činnost stanovuje úřad vlády, který určil, že za účast ve Správní radě YLE dostává předseda (volený radou z vlastních řad) 950 euro, místopředseda 750 euro a členové rady 650 euro ročně. Kromě toho za účast na každé schůzi se platí předsedovi 800 euro, místopředsedovi 600 euro a členům po 500 eurech. Pokud se člen správní rady zasedání neúčastní, tuto náhradu nezískává. Jak uvedla výroční zpráva, v roce 2013 se Správní rada sešla sedmkrát.

Počet členů **Představenstva** se dle zákona pohybuje v rozmezí pět až osm členů, kteří nesmějí být členy Správní rady ani vedení YLE. V současné době má Představenstvo osm členů, mezi nimiž jsou dva právníci, dva vysokoškolští profesori humanitního zaměření, jeden ekonom, jedna tlumočnice a dva manažeři. Výroční zpráva uvádí jako jednoho dalšího člena žurnalistu, zástupce zaměstnanců YLE.

Představenstvo má tyto zákonem stanovené úkoly: volit a odvolávat ředitele, stanovit jeho smlouvu a plat, volit další členy vrcholového vedení YLE a schvalovat jejich smlouvy a plat, schvalovat rozpočet na budoucí rok, svolávat řádnou valnou hromadu společnosti a předkládat zprávu o její činnosti komunikačnímu regulátorovi FICORA.

Podle výroční zprávy za rok 2013 se Představenstvo sešlo celkem čtrnáctkrát. O honorování jejich činnosti nejsou informace kromě té, že jejich výši určuje správní rada. Zatímco **ředitel** YLE je jmenován na pět let, u členů Představenstva zákon délku funkčního období neurčuje, závisí tedy zřejmě na rozhodnutí Správní rady, která má pravomoc člena Představenstva jmenovat i odvolat.

Procedury jmenování a odvolávání nejsou zákonem nijak určeny, rovněž i pravidla chování médií veřejné služby jsou stanovena jen obecně, což odpovídá zdejšími tradicím zákulisních dohod politických elit, které mají dlouholetou kontinuitu, a při nichž se uplatňují meritorní, nikoli účelová kritéria.

3 Zákonná úprava obsahu médií veřejné služby

Až do příchodu soukromého rozhlasu a televize do Evropy obsah monopolního rozhlasového a televizního vysílání se pohyboval v mezích obecného konceptu raženého lordem Reithem v BBC: informovat, bavit, vzdělávat, což nikdo nezpochybňoval. Rovněž se nevyskytovaly námitky proti systému financování, který měl v Evropě podobu někdejšího koncesionářského, později účastnického poplatku odvozovaného většinou od vlastnictví rozhlasového a/nebo televizního přijímače.

To vše se začalo měnit v okamžiku, kdy technologický vývoj a z něho plynoucí levnější a investičně dostupnější zařízení umožnily i menším soukromým subjektům provozovat rozhlasové nebo televizní vysílání. Kromě pirátského rozhlasového vysílání, které se v Evropě objevilo už v 60. letech, k prvnímu útoku na televizní monopol na evropské úrovni došlo případem Sacchi, projednávaným u Evropského soudního dvora v letech 1973-1974.⁶² Soudní dvůr Evropského společenství tenkrát sice ještě přiznal státu právo zachovat monopol na domácí televizní vysílání, na straně druhé rozhodl, že „na vysílání televizních signálů, včetně těch, které mají reklamní povahu, se vztahují pravidla Smlouvy týkající se pohybu služeb.“

Myšlenka, že televizní vysílání je službou, která by měla mít v rámci Evropského společenství zajištěn volný pohyb, byla využita při formulování pozdější směrnice „Televize bez hranic“ přijaté v roce 1989 (od roku 2009 Směrnice o audiovizuálních mediálních službách). Soukromá televize, která se v 80. letech uplatňovala nejen v kabelové a satelitní distribuci, ale také na kmitočtech zemského vysílání, se dostávala do konfliktu s veřejnoprávními televizními stanicemi zvláště v oblasti vysílání reklam. Výsledkem byly žaloby a stížnosti u evropských úřadů na některé členské státy kvůli porušování článků 86 a 87 Smlouvy o Evropském hospodářském společenství (dnes v EU mají podle Lisabonské smlouvy čísla 106 a 107).

⁶² Ve městě Biella na severozápadě Itálie podnikatel Giuseppe Sacchi v roce 1972 začal provozovat vlastní televizní program Telebiella v kabelové síti, když využil mezery v telekomunikačním zákonu a svůj program si zaregistroval jako „noviny prostřednictvím videa“ (Giornale periodico a mezzo video). Poté, co vzniklo více takových televizních kabelových televizních programů, vláda proti nim zakročila vydáním dekretů o komunikacích. Giuseppe Sacchi se obrátil na Evropský soudní dvůr, který 30. dubna 1974 vydal rozhodnutí, které je dostupné v češtině na [www](https://isap.vlada.cz/kopie/revize.nsf/2fd339ed5be822e2c12578680031b2ae/42529F980CB195C2C1257BF000450084/$FILE/61973J0155.pdf)
[https://isap.vlada.cz/kopie/revize.nsf/2fd339ed5be822e2c12578680031b2ae/42529F980CB195C2C1257BF000450084/\\$FILE/61973J0155.pdf](https://isap.vlada.cz/kopie/revize.nsf/2fd339ed5be822e2c12578680031b2ae/42529F980CB195C2C1257BF000450084/$FILE/61973J0155.pdf)

Soukromí vysílatelé upozorňovali na to, že podle článku 86/106 i ty veřejné podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu podléhají pravidlům hospodářské soutěže, přičemž činnost veřejnoprávních televizí je v rozporu s článkem 87/107, který praví, že „*Podpory poskytované v jakékoli formě státem (...), které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž (...) jsou (...) neslučitelné s vnitřním trhem.*“ Tou nedovolenou státní podporou byl míněn systém, kterým se financuje vysílání veřejné služby z veřejných zdrojů, ať už prostřednictvím tzv. koncesionářského poplatku, nebo výnosem ze zvláštní daně nebo dotacemi ze státního rozpočtu.

Evropská unie tuto situaci průběžně řešila a řeší, přičemž některé přijaté dokumenty mohou posloužit jako vodítko k posuzování, co je a co není veřejná služba, případně jak by úkoly veřejné služby měly být v zákonech stanoveny. Klíčovým rozhodnutím bylo přijetí tzv. **Amsterodamského protokolu** v červnu 1997, který zlegalizoval právo členských zemí financovat vysílání veřejné služby z veřejných prostředků, pokud to nenaruší hospodářskou soutěž „*v míře, která by byla v rozporu se společným zájmem.*“ To vše na základě konstatování, že „*systém vysílání veřejné služby v členských státech je přímo spjat s demokratickými, společenskými a kulturními potřebami každé společnosti a s potřebou zachovat mediální pluralitu.*“ Převáděno do praktické politiky: Amsterodamský protokol dal členským zemím EU kompetence: ustavit a zorganizovat vysílání veřejné služby, vymezit jeho pravomoci a zajistit jeho financování.⁶³ Ani tento protokol však nezabránil dalším sporům mezi soukromými provozovateli vysílání a vládami členských států.

Také proto Evropská komise v dalších letech publikovala dvě **Sdělení Komise o použití pravidel státní podpory na veřejnoprávní vysílání z let 2001⁶⁴ a 2009⁶⁵**, v nichž

⁶³ Text amsterdamského protokolu je dostupný na stránkách Ministerstva kultury jako dokument ke stažení na [www \[http://www.mkcr.cz/cz/media-a-audiovizive/rozhlasove-a-televizni-vysilani/verejnopravni-vysilani-81273/VYSOKÉ_SMLUVNÍ_STRANY, BEROUCE V ÚVAHU, že systém veřejnoprávního vysílání v členských zemích je přímo spjat s demokratickými, společenskými a kulturními potřebami každé společnosti a s potřebou zachovat mediální pluralitu, SE DOHODLY na následujících výkladových ustanoveních, která se připojují ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie:\]\(http://www.mkcr.cz/cz/media-a-audiovizive/rozhlasove-a-televizni-vysilani/verejnopravni-vysilani-81273/VYSOKÉ_SMLUVNÍ_STRANY,_BEROUCE_V_ÚVAHU,_že_systém_veřejnoprávního_vysílání_v_členských_zemích_je_přímo_spjat_s_demokratickými,_společenskými_a_kulturními_potřebami_každé_společnosti_a_s_potřebou_zachovat_mediální_pluralitu,_SE_DOHODLY_na_následujících_výkladových_ustanoveních,_která_se_připojují_ke_Smlouvě_o_Evropské_unii_a_Smlouvě_o_fungování_Evropské_unie:\)](http://www.mkcr.cz/cz/media-a-audiovizive/rozhlasove-a-televizni-vysilani/verejnopravni-vysilani-81273/VYSOKÉ_SMLUVNÍ_STRANY,_BEROUCE_V_ÚVAHU,_že_systém_veřejnoprávního_vysílání_v_členských_zemích_je_přímo_spjat_s_demokratickými,_společenskými_a_kulturními_potřebami_každé_společnosti_a_s_potřebou_zachovat_mediální_pluralitu,_SE_DOHODLY_na_následujících_výkladových_ustanoveních,_která_se_připojují_ke_Smlouvě_o_Evropské_unii_a_Smlouvě_o_fungování_Evropské_unie:)

Ustanovení Smluv se nedotýkají pravomocí členských států financovat veřejnoprávní vysílání, pokud je takové financování poskytováno organizacím pro veřejnoprávní vysílání k plnění veřejných služeb, jak jsou svěřeny, vymezeny a organizovány v každém členském státě, a pokud takové financování neovlivňuje obchodní podmínky a hospodářskou soutěž v Unii v míře, která by byla v rozporu se společným zájmem, přičemž se přihlíží k plnění veřejné služby. CS C 83/312 Úřední věstník Evropské unie 30.3.2010

⁶⁴ Sdělení Komise o použití pravidel státní podpory na veřejnoprávní vysílání. *Úřední věstník C 320*, 15/11/2001. Dostupné na [www <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52001XC1115%2801%29:CS:HTML>](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52001XC1115%2801%29:CS:HTML)

⁶⁵ Sdělení Komise o použití pravidel státní podpory na veřejnoprávní vysílání. *Úřední věstník C 257*, 27/10/2009. Dostupné na [WWW <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:257:0001:01:CS:HTML>](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:257:0001:01:CS:HTML)

postupně zpřesňovala interpretační pravidla pro posuzování toho, co je a co není nedovolená státní podpora, ale také jakým kritériím by mělo vyhovět vysílání – dnes i mediální služby –, aby mohlo být uznáno jako veřejná služba. Právě Sdělení z roku 2009 posouvá hranice veřejné služby v oblasti médií od pouhého vysílání k novým mediálním službám.

Část dokumentu s názvem „*Úloha veřejnoprávního vysílání*“ shrnuje některé rysy této veřejné služby, mezi něž patří všeobecná dostupnost, spolehlivý zdroj informací při zachování nezávislosti, příspěvek k pluralitě nabídky, podpora kulturní rozmanitosti atd. Kromě citace Amsterodamského protokolu Sdělení EK z roku 2009 opakuje důležité pasáže z **Usnesení Rady EU o veřejnoprávním vysílání** z 25. ledna 1999⁶⁶, kterým se tento vrcholový orgán Evropské unie přihlásil k podpoře vysílání veřejné služby a k jejímu rozšíření do oblastí nových médií těmito formulacemi:

"Přístup široké veřejnosti, bez diskriminace a na základě rovných příležitostí, k různým kanálům a službám je nezbytným předpokladem pro plnění zvláštního závazku veřejnoprávního vysílání". A dále: „kromě toho musí veřejnoprávní vysílání využívat technického pokroku, přinášet veřejnosti výhody nových audiovizuálních a informačních služeb a nových technologií a zaručovat vývoj a diverzifikaci činností v digitálním věku“. Kromě toho Usnesení odmítá představu, podle níž by se veřejnoprávní vysílání mělo omezit jen na uspokojování menšinových zájmů, neboť jeho posláním je „oslovovat společnost jako celek; v této souvislosti je pro veřejnoprávní vysílání legitimní usilovat o dosažení vysoké sledovanosti.“

Sdělení EK z roku 2009, které má 106 článků, na jedné straně dává volnou ruku členským státům, aby umožnily veřejnoprávním médiím průnik do sféry nových médií a služeb, jak při využívání všech nových distribučních platforem (internet, mobilní komunikace), tak při zavádění nových služeb, z nichž některé mohou být i placené (video na vyžádání, přístup k archivům). Na straně druhé nabízí pravidla toho, jak provozovat média veřejné služby financované z veřejných prostředků v souladu s právem Evropské unie, aby nedocházelo k porušování článků smluv EU o nedovolené státní pomoci. Využívá k tomu judikaturu Soudního dvora EU z oblasti veřejných služeb, konkrétně rozhodnutí v tzv. případě

⁶⁶ Resolution of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council of 25 January 1999 concerning public service broadcasting. *Official Journal C 030*, 05/02/1999. Dostupné na WWW (pouze v angličtině) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:41999X0205:EN:HTML>

Altmark.⁶⁷ Sdělení EK závěry rozhodnutí k případu Altmark pro potřeby vysílání v odstavci 23 formuluje takto:

Vyrovňovací platba za závazek veřejné služby nepředstavuje státní podporu, jsou-li splněny čtyři kumulativní podmínky:

1. Služba veřejného zájmu a úkoly a povinnosti s ní spojené jsou jasně vymezené a definované.

2. Parametry vyrovnání za poskytování služeb jsou objektivní a transparentní a jsou stanoveny předem.

3. Vyrovňovací platba nepřesahuje náklady na plnění závazku služby veřejného zájmu.

4. Výše této vyrovnávací platby by měla být stanovena s přihlédnutím k průměrným či adekvátním nákladům v daném oboru při poskytování obdobných služeb.

Požadavek jasného vymezení služby veřejného zájmu je podmínkou sine qua non využívání veřejných prostředků pro její financování. Uvedené Sdělení EK tento požadavek zdůrazňuje v článku 48, který říká: „*Definice poslání veřejné služby vymezená členskými státy by měla být co nepřesnější (...)* Bez jasné a přesné definice povinností uložených veřejnoprávní vysílací organizaci by Komise nebyla schopna plnit své úkoly (...) a udělit výjimku z článku 86 ES (106 LS).“

Úlohou Komise není rozhodovat o konkrétních definicích poslání veřejné služby, to je v kompetenci členských zemí. Nicméně orgány EU budou vždy posuzovat, zda vysílání a služby veřejnoprávních médií naplňují „demokratické, společenské a kulturní potřeby každé společnosti,“ a zda nenarušují hospodářskou soutěž. Webová stránka Generálního ředitelství komisaře EU pro hospodářskou soutěž registruje přes třicet případů z oblasti vysílání, které Evropská komise od přijetí Amsterodamského protokolu řešila. Na jedné straně odmítla stížnosti soukromých televizí na vytváření veřejnoprávních tematických kanálů (např. německý dětský KiKa, britský BBC 24 Hours), na straně druhé zasáhla tam, kde vysílání

⁶⁷ V roce 1994 vznikl spor v německém Magdeburgu spor o to, kdo bude provozovat městskou dopravu. Spor vedlo zastupitelstvo města a firma s licenci Altmark Trans GmbH, která byla dotována z veřejných prostředků, s firmou Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH. Evropský soudní dvůr rozhodoval o předběžné otázce, kterou mu položil správní soud SRN. Příklad C-280/00 Altmark Trans GmbH and Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH je dostupný na [www](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?isOldUri=true&uri=CELEX:62000CJ0280)

financované z veřejných zdrojů dávalo neoprávněnou výhodu programům soutěžícím s komerčními stanicemi (např. Nizozemsko).⁶⁸

Vymezení veřejné služby v oblasti vysílání a nových médií zůstává tedy v kompetenci jednotlivých členských států, které na jedné straně mohou zohlednit specifické kulturní, historické a ekonomické podmínky a prostředí, v němž tato média pracují, na druhé straně musejí respektovat pravidla hospodářské soutěže, která platí v rámci celé EU. O rozmanitosti potřeb veřejné služby v různých zemích je možné se přesvědčit porovnáním jejich mediálních systémů, v nichž média veřejné služby zauímají různá postavení a jsou jim ukládány různé úkoly. Jeden příklad za všechny. Zatímco ve Velké Británii veřejnoprávní sportovní kanál nebyl uznán jako veřejná služba a BBC musela od jeho spuštění v 90. letech ustoupit, v Rakousku naopak Divácká rada doporučila, aby ORF sportovní kanál zavedla, a tento požadavek se dostal do zákona o ORF.

Požadavek přesnější definice poslání veřejné služby aplikovaly do svých mediálních systémů a legislativy zvláště ty země, které čelily aktivním protestům a stížnostem soukromých vysílatelů jak v domácím politickém životě, tak na úrovni Evropské unie. Stalo hlavně v zemích západní Evropy, neboť právě tady média veřejné služby reprezentují kapitálově a finančně silné organizace typu BBC, ARD, RAI, France Télévisions, jimž se veřejnoprávní média na malých trzích a ve střední a východní Evropě nemohou rovnat.

Následující příklady vymezení obsahu médií veřejné služby ilustrují rozmanitost přístupů k tomuto problému, který je dán jednak historickými tradicemi, kulturou politického a společenského života a v neposlední řadě velikostí a specifikami mediálního trhu.

3.1 Německo

Komplikovanost mediálního systému v Německu má kořeny ve federálním uspořádání státu a v německé ústavě, která svěřila kompetence v kulturních otázkách, tedy i v oblasti rozhlasového a televizního vysílání, do rukou spolkových zemí. Výsledkem je situace, v níž v šestnácti spolkových zemích existuje čtrnáct mediálních zákonů a devět zákonů zakládajících veřejnoprávní vysílatele (tedy nejen bavorský zákon, častokrát zmiňovaný českými poslanci jako jediný možný vzor). Federální spolupráci spolkových zemí zajišťují

⁶⁸ Legal Framework conditions applicable to State aid to public service broadcasting. Dostupné na [www.http://ec.europa.eu/competition/sectors/media/decisions_psb.pdf](http://ec.europa.eu/competition/sectors/media/decisions_psb.pdf)

státní smlouvy (*Staatsvertrag*), které mají charakter celostátního zákona. První státní smlouva, de facto první celostátní zákon o vysílání, vznikl v Německu v roce 1987.⁶⁹ Tento tzv. *Rundfunkstaatsvertrag* byl do dnešního dne patnáctkrát novelizován.

Až do roku 2003 tato smlouva pojednávala otázky vysílání veřejné služby pouze z hlediska financování veřejnoprávních vysílatelů a pravidel, které musejí dodržovat (reklama, sponzoring apod.). Teprve sedmá verze zákona přinesla definici poslání veřejné služby, jež víceméně platí dodnes. Jedinou změnu přinesla devátá novelizace státní smlouvy, která v roce 2007 změnila nejen název – státní smlouva o vysílání se změnila na státní smlouvu o vysílání a telemédiích⁷⁰ (*Staatsvertrag für Rundfunk und Telemedien*) – ale i paragraf 11 o úkolu veřejné služby, v němž pojem „rozhlasové a televizní pořady“ byl nahrazen slovem „nabídky.“ Jeho současné aktuální znění je následující:

§ 11 Úkol (*Auftrag*)

(1) Úkolem veřejnoprávních vysílacích organizací je působit prostřednictvím tvorby a šíření svých nabídek jako médium a faktor procesu tvorby svobodného individuálního i veřejného mínění a tím naplňovat demokratické, sociální a kulturní potřeby společnosti. Veřejnoprávní vysílací organizace mají ve svých nabídkách podávat ucelený přehled o mezinárodním, evropském, národním a regionální dění ve všech podstatných oblastech života. Měly by tím podporovat mezinárodní porozumění, evropskou integraci a společenskou soudržnost státu a spolkových zemí. Jejich nabídky mají sloužit vzdělávání, informovanosti, poskytování rad a zábavě. Mají nabízet především kulturní příspěvky. Také zábava by měla odpovídat profilu veřejnoprávní nabídky.

Zjišťování, jakým způsobem definují poslání veřejné služby ustavující zákony devíti veřejnoprávních stanic ARD a státní smlouva o celostátním druhém programu ZDF, vede k závěru, že tyto zákony víceméně buď opakují znění celostátní právní normy (například u Hessischer Rundfunk HR), nebo ho rozvíjejí do několika odstavců přidáním některých

⁶⁹ První státní smlouva o rozhlasovém a televizním vysílání s celostátní platností byla přijata v dubnu 1987 jako *Staatsvertrag zur Neuordnung des Rundfunkwesens der Länder*. Po sjednocení Německa byla tato státní smlouva v roce 1991 přepracována jako *Staatsvertrag über den Rundfunk im vereinten Deutschland*. Novelizace z roku 2007 změnila její název na *Staatsvertrag für Rundfunk und Telemedien* (RStV). Současné platné znění je dostupné na [www \[http://www.media-perspektiven.de/fileadmin/downloads/media_perspektiven/PDF-Dateien/2-Rundfunkstaatsvertrag.pdf\]\(http://www.media-perspektiven.de/fileadmin/downloads/media_perspektiven/PDF-Dateien/2-Rundfunkstaatsvertrag.pdf\)](http://www.media-perspektiven.de/fileadmin/downloads/media_perspektiven/PDF-Dateien/2-Rundfunkstaatsvertrag.pdf)

⁷⁰ Dle definice zákona jsou telemédia všechny elektronické informační a komunikační služby, s výjimkou telekomunikací definovaných telekomunikačním zákonem.

detailů. Příkladem může být formulování úkolů veřejné služby jedné z největších stanic ARD Westdeutscher Rundfunk WDR:

§ 4 Programový úkol

1. WDR vytváří a rozšiřuje svoje nabídky jako médium a faktor procesu vytváření svobodného individuálního a veřejného mínění a jako záležitost široké veřejnosti. Významné politické, náboženské, světonázorové a společenské síly a skupiny zastoupené v oblasti vysílání WDR zajišťují odpovědné plnění jejich úkolů.

2. WDR má ve svých nabídkách podávat ucelený přehled o mezinárodním, evropském, národním a regionální dění ve všech podstatných oblastech života. Nabídky mají sloužit informování, vzdělávání a zábavě. WDR má nabízet příspěvky o kultuře a umění.

3. Programy mají brát v úvahu regionální členění, kulturní rozmanitost oblasti vysílání, proces evropské integrace a zájmy obyvatelstva, včetně lidí žijících v oblasti vysílání s migrační minulostí.

4. Ve své nabídce WDR přispívá ke zprostředkování všeobecného vzdělání a odborných znalostí doplňujících školu, výchovu a povolání. Svými nabídkami přihlíží k požadavkům celoživotního vzdělávání, jakož i k posilování mediální gramotnosti a k požadavkům na společenskou integraci. Vzdělávací nabídky v tomto smyslu jsou nabídky zprostředkovávání znalostí a dalšího vzdělávání zejména v oblastech vědy a techniky, kultury a náboženství, historie a společnosti, politiky a hospodářství, jakož i jazyka.

Zákonná úprava obsahu médií veřejné služby se neomezuje na tuto deklaraci. Jednak tyto zákony kvantifikují počet programů a jejich zaměření, které by dané stanice měly vysílat. Tato praxe přešla od roku 2008 i do celostátní legislativy – v desáté novelizaci Státní smlouvy o vysílání, kde je přesně stanoven počet rozhlasových a televizních programů ARD a ZDF.⁷¹ Dalším normativem jsou *Programmgrundsätze*, neboli zásady práce jednotlivých veřejnoprávních stanic, které sice celostátní zákon zmiňuje v jednom odstavci, ale každý z devíti zakládacích zákonů stanic ARD je v širší či kratší verzi rozvádí. Tyto zásady lze

⁷¹ Tento krok byl reakcí na živelné rozšiřování dalších tematických programů jednotlivými stanicemi ARD a ZDF (například BR-alpha, kanály ZDFneo, ZDFkultur) v souvislosti s přechodem na zemské digitální vysílání, proti kterému protestovaly soukromé televizní stanice s odkazem na to, že veřejnoprávní stanice by mohly díky veřejným prostředkům, o jejichž navýšení průběžně žádají, dále rozšiřovat „recyklační“ programy, které omezují soukromou konkurenci.

srovnat s některými pravidly Kodexu České televize, kromě dodržování obecných etických norem se zaměřují na politickou nestrannost.

Z hlediska vymezení veřejné služby německých médií veřejné služby měla velký význam dvanáctá novelizace státní smlouvy, která vstoupila v platnost v červnu 2009, jež reagovala na výsledek sporu, který se řešil od roku 2003, když Sdružení soukromých provozovatelů mediálních služeb VPRT (*Verband Privater Rundfunk und Telemedien*) si průběžně stěžovalo u Evropské komise na porušování pravidel hospodářské soutěže ze strany německých médií veřejné služby, a to nejen při vysílání sportovních přenosů, ale také zejména při expanzi ARD a ZDF do nových médií a online služeb na internetových portálech. Po dlouhém vyjednávání bylo řízení Evropské komise proti SRN zastaveno, když se německá vláda zavázala, že přehodnotí dosavadní pravidla pro práci stanic ARD a ZDF.

Novelizovaná státní smlouva v roce 2009 stanovila, že pokud by chtěly veřejnoprávní stanice zavést v oblasti vysílání nebo telemédií nové služby, pak je musí podrobit třístupňovému testu (*Drei-Stufen-Test*), při němž se zkoumá, zda nová služba bude sloužit demokratickým, sociálním a kulturním potřebám německé společnosti, zda tato služba přispěje „publicistické soutěži,“ jaké vyžaduje finanční náklady a jak ovlivní stávající mediální trh. Zároveň zákon stanovil, aby se tomuto testu podrobily dosavadní služby, zejména obsah zpravodajských internetových serverů ARD a ZDF, jakož i online nabídka dodatečného stahování pořadů a přenosů, která se dostala do kategorie telemédií. Zákon zařadil do kategorie telemédií veškeré nabídky pořadů, které byly k dispozici na webu týden po vysílání, nebo u sportovních přenosů 24 hodin po vysílání.

Poté, co jak ARD, tak ZDF podrobily své nabídky telemédií třístupňovému testu, musely z webů ARD a ZDF být odstraněny některé webové služby, jako například informace nesouvisející s rozhlasovým a televizním vysíláním, srovnávací výpočty tarifů elektřiny, mobilních telefonů, kalkulátory pojišťoven, burzy zaměstnání apod. Na druhé straně na webu zůstal – k nespokojenosti vydavatelů denního tisku - web Tagesschau.de se zpravodajskými informacemi, z nichž čerpá hlavní zpravodajská relace ARD.

Po zkoumání přibližně čtyřiceti služeb telemédií stanic ARD byla stanovena pravidla, jak dlouho mohou být vysílané pořady k dispozici ke zhlédnutí na webu. Denní seriály mohou zůstat na webu jeden týden, týdenní seriály šest týdnů. Politické magazíny mohou zůstat na webu maximálně dvanáct měsíců, některá talk-show se mají odstranit po třech měsících, bez

jakékoli lhůty mohou zůstat na webu k dodatečnému zhlédnutí pouze kulturní a dobové dokumenty. U ZDF se tyto lhůty odlišují, denní seriály se mažou až po třech měsících, týdenní po šesti měsících, maximální doba dostupnosti vysílaného pořadu jako služba telemédií zde byla stanovena na pět let. To však neznamená, že pořady trvalého kulturního a společensky významného charakteru z webu zmizí, pouze se přesouvají do výběrové služby ZDF „Archiv“.⁷²

Zásady třístupňového testu byly implementovány do všech devíti zákonů stanic ARD a od té doby už byly aplikovány na řadě případů (dětský web kikaninichen.de, rozhlasová internetová stanice BR-Klassik, webové rádio MDR pro děti Figarino apod.). Ten kdo v konečné fázi rozhoduje, jsou vysílací rady (*Rundfunkrat*), případně grémium sestavené z vysílacích rad všech devíti stanic ARD, jež však své rozhodnutí musí zdůvodnit expertízami třetích stran.

Německý třístupňový test je svého druhu obdobou public-value-test, aplikovaný ve Velké Británii.

3.2 Francie

Základní poslání médií veřejné služby ve Francii je obecně formulováno v článku 43 zákona “Loi Léotard” 86-1067 z roku 1986.⁷³ Úkolem médií veřejné služby je – v parafrázovaném znění: vysílat ve veřejném zájmu, nabízet rozmanitost, pluralitu, kvalitu, inovace, podporovat demokracii, lidská práva, sociální začleňování, soudržnost, francouzský jazyk, kulturní tradice, audiovizuální tvorbu, vycházet vstříc občanům s postižením, využívat nové technologie atd.

Od roku 2000 platí ustanovení vysílacího zákona, podle něhož by stát měl s organizacemi médií veřejné služby pravidelně uzavírat dohody na tři až pět let o cílech a prostředcích (*contrats d'objectifs et de moyens*), ve kterých budou tyto společnosti úkolovány, a bude jim sděleno, jak se jejich činnost bude financovat. První taková dohoda s **France Télévisions** byla uzavřena na léta 2001-2005, druhá dohoda na léta 2007-2010, třetí dohoda měla platit v letech 2009-2012, na základě změn z roku 2009 se uzavřela dohoda nová na léta

⁷² O výsledcích třístupňového testu služeb ARD viz informace dostupná na www.ard.de/home/intern/programm/onlineangebote/Dreistufentest/343172/index.html. O výsledku třístupňovém testu služeb ZDF informace dostupná na www.zdf.de/ZDF/zdfportal/blob/26565794/1/data.pdf

⁷³ Originální znění dostupné na <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000512205&dateTexte=20140812>

2011-2015.⁷⁴ S organizací **Radio France** byly uzavřeny dosud dvě dohody a to na léta 2006-2009 a 2010-2014. Organizace **Arte-France** a také **INA** uzavřely se státem již tři takové smlouvy, přičemž ty poslední platí na léta 2012-2016 (Arte) a 2010-2014 (INA).

Obsah dohod, jejichž garantem je ministerstvo kultury a komunikací, se projednává ve výborech parlamentu, na půdě regulátora CSA a ve správních orgánech příslušných institucí, konkrétní specifikace úkolů je pak vyhlášována ve vládních dekretech.

Článek 53 zákona obsah těchto smluv formuluje obecně tak, že dohody by měly zohlednit veřejný zájem a poslání veřejné služby definované v článku 43 a obsahovat zhruba tyto body:

- rozvojové priority a
- závazky v zájmu rozvíjení rozmanitosti a tvůrčích inovací,
- rozsah vysílání pro postižené občany
- odhadované náklady na tuto činnost pro každý rok a kvantitativní a kvalitativní ukazatele dosahovaných výsledků,
- objem veřejných zdrojů v rozpočtu, kterých bude zapotřebí pro dosažení stanovených cílů,
- objem očekávaných čistých příjmů, především z reklamy a sponzoringu,
- ekonomickou rozvahu poskytovaných služeb ve vztahu k jejich nákladovosti.

Obsah dohody s **France Télévisions** s platností na léta 2011-2015 byl v roce 2013 podroben kritickému zkoumání, na jehož základě došlo v roce 2013 ke změnám v legislativě týkající se vysílání veřejné služby. Kromě změn pravomocí CSA (posílení ve věci tržních rozhodnutí na jedné straně, ale také limitování jejich sankcí na straně druhé) novelizace roku 2013 vrátila zpět některá rozhodnutí z roku 2009 prosazovaná v době prezidentství Nicolase Sarkozyho.

Patřilo mezi ně především navrácení pravomoci jmenovat ředitele médií veřejné služby z prezidentského úřadu do Nejvyšší audiovizuální rady CSA, ale také změna termínů omezování reklamního vysílání po 20 hodině, které mělo být předstupněm kompletního zrušení reklamy ve francouzském vysílání veřejné služby vůbec. Představa, že výpadky

⁷⁴ Stránka ministerstva kultury a komunikací o dohodách s médii veřejné služby dostupná na www.culturecommunication.gouv.fr/Disciplines-secteurs/Audiovisuel/Dossiers-thematiques/Les-contrats-d-objectifs-et-de-moyens-des-organismes-de-l-audiovisuel-public

příjmů z reklamy nahradí výnosy ze zdanění reklamního vysílání komerčních televizí a z daně ze služeb elektronických komunikací, se ukázala být nereálnou.

Nicméně základní vymezení služeb, které má poskytovat France Télévisions, vymezení provedené ministerskými dekrety z let 2009 a 2010⁷⁵, zatím zůstává i nadále v platnosti. Dokument „*Dekret č. 2009-796 stanovující specifikaci úkolů národní programové společnosti France Télévisions*“ má sedmdesát paragrafů a s přílohami 45 stran. Tento dokument specifikoval programové služby, které by France kromě svých šesti základních televizních programů měla poskytovat, včetně služeb nových médií. Také tento dekret a jeho obsah se staly předmětem přehodnocování v roce 2013, které zatím ještě není završeno. Nejvyšší audiovizuální rada CSA ve svém hodnocení vydala čtrnáct doporučení změn a úprav, týkající se kromě jiného financování, vysílání HDTV, struktury kulturních programů, zpřístupňování pořadů na webu atd.⁷⁶

Pro lepší představu o tom, jak vypadá vymezení úkolů veřejné služby pro France Télévisions, obsah dekretu s názvy sedmdesáti paragrafů je uveden v přílohové části.

3.3 Velká Británie

Zákonná úprava obsahu médií veřejné služby – v našem případě BBC – je obsažena ve dvou základních dokumentech – Chartě BBC (*Royal Charter BBC*), a v Rámcové Dohodě (*Framework Agreement*) platných od roku 2007⁷⁷. Rámcová dohoda je svým způsobem předchůdcem francouzské dohody o cílech a prostředcích (*contrats d'objectifs et de moyens*) s tím rozdílem, že tradice Dohody BBC s britskou vládou sahá k počátkům BBC jako veřejné korporace, zatímco podobné dohody uzavírané mezi médiem veřejné služby a vládou (Francie, Itálie, Belgie, Portugalsko) jsou produktem tlaku pravidel EU a začátku tohoto tisíciletí. Na rozdíl od těchto novějších a krátkodobých dohod Rámcová dohoda pokrývá časové rozpětí deseti let (předchozí Charta a Dohoda měly platnost dvanáct let).

⁷⁵ Décret n° 2009-796 du 23 juin 2009 fixant le cahier des charges de la société nationale de programme France Télévisions. Dekret č. 2009-796 z 23. června 2009 stanovující specifikaci úkolů národní programové společnosti France Télévisions. Dostupné na www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000020788471&dateTexte=&categorieLien=id

⁷⁶ Dokument navrhuje změny pro období let 2013-2015 (Avis n° 2013-14 du 11 septembre 2013 relatif au projet d'avenant au Contrat d'objectifs et de moyens de la société nationale de programme France Télévisions pour la période 2013-2015) je dostupný na <http://www.csa.fr/Espace-juridique/Avis-du-CSA-au-Gouvernement/Avis-n-2013-14-du-11-septembre-2013-relatif-au-projet-d-avenant-au-Contrat-d-objectifs-et-de-moyens-de-la-societe-nationale-de-programme-France-Televisions-pour-la-periode-2013-2015>

⁷⁷ Oba dokumenty jsou dostupné z webové stránky BBC http://www.bbc.co.uk/bbctrust/governance/regulatory_framework/charter_agreement.html

Základní vymezení účelu veřejné služby podává Charta, naplnění tohoto účelu konkretizuje Rámcová dohoda. **Charta BBC** v článku 3 a 4 jasně říká:

BBC je tu pro to, aby sloužila veřejnému zájmu. Jejím hlavním cílem je podpora veřejných účelů BBC, které jsou definovány takto:

- podporovat občanský život a občanskou společnost,
- podporovat vzdělání a výuku,
- podněcovat kreativitu a kulturní znamenitost,
- reprezentovat Velkou Británii, její národy, regiony a komunity,
- přibližovat Velkou Británii světu a svět Velké Británii,
- při prosazování jejich dalších účelů zpřístupňovat veřejnosti výhody nových komunikačních technologií a služeb s tím, že se ujme vůdčí role při přechodu na digitální vysílání televize.⁷⁸

Zbytek obsahu Charty se věnuje institucionálním a organizačním záležitostem BBC. Naproti tomu **Rámcová Dohoda**, která má 64 stran, se věnuje podrobněji vytváření obsahu v programových výstupech BBC. Ovšem i zde se jedná o stanovení úkolů v obecnější poloze. Úvod Dohody v článcích 5-10⁷⁹ se přihlašuje k naplňování podpory veřejných účelů, které by měl prosazovat především Trust BBC.

Jistá programová kritéria obsahuje článek 14 s názvem „Charakteristiky veřejné služby ve Velké Británii,“ který praví, že *“Obsah britských veřejných služeb jako celek musí být vysoce kvalitní, podněcující, původní inovativní a angažovaný. Každý pořad zařazený v britských veřejných službách se musí prokázat alespoň jednou takovou charakteristikou.”*⁸⁰

⁷⁸ Charta BBC na [www http://downloads.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/about/how_we_govern/charter.pdf](http://downloads.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/about/how_we_govern/charter.pdf)

⁷⁹ Seznam 110 článků, které obsahuje Rámcová Dohoda, je uveden v přílohové části. Dohoda je dostupná na [www http://downloads.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/about/how_we_govern/agreement.pdf](http://downloads.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/about/how_we_govern/agreement.pdf)

⁸⁰ „The content of the UK Public Services taken as a whole must be high quality, challenging, original, innovative and engaging. Every programme included in the UK Public Broadcasting Services must exhibit at least one of those characteristics.“

Bílá kniha Ministerstva pro kulturu, média a sport z roku 2006 tyto vlastnosti dále specifikuje:

- vysoká kvalita – plátce poplatků by měl tyto pořady vnímat tak, že se liší od těch, které nachází jinde,
- podnětnost, náročnost – měly by nutit publikum k přemýšlení,
- původnost – měly by se snažit nabízet vhodný stupeň nového nebo původního obsahu,
- inovativnost – měly by nabízet nové myšlenky a vynalézat vzrušující přístupy, a nekopírovat ty staré,
- angažovanost - ve smyslu schopnosti přitáhnout publikum k fascinujícím a zábavným tématům a zapojit je do nich. Citováno z „Public Service for All: the BBC in the Digital Age“ – dostupné na [www https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/272256/6763.pdf](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/272256/6763.pdf)

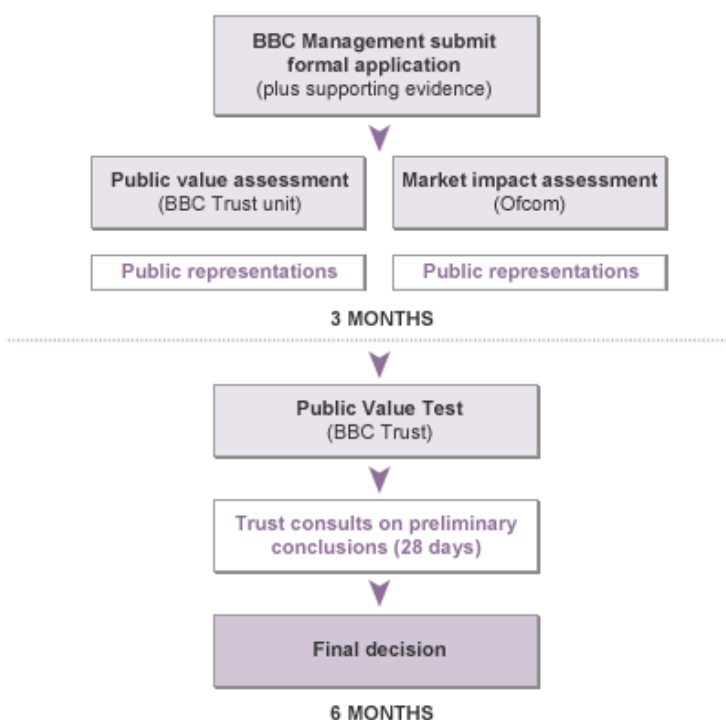
Další zákonné vymezení obsahu je možné v Dohodě nalézt v člancích 43-46, které se věnují obsahovým standardům. Zvláště je pojednána přesnost a nestrannost ustanovením: *"BBC musí udělat vše, co je v jejích silách, aby kontroverzní témata pojednávala s náležitou přesností a nestranností ve všech relevantních programových výstupech... Při aplikaci tohoto ustanovení může být posuzována série pořadů jako celek."*

Relevantním programovým výstupem je podle následující interpretace vysílání zpravodajství a pořadů o společenských problémech. Výslovně se zde apeluje na nestrannost pracovníků BBC ustanovením: *„Veřejné služby VB nesmějí v žádném programovém výstupu obsahovat ze strany BBC nebo jejího vedení nebo Trustu jiné vyjádření názorů na otázky veřejné politiky než takové, které se týká vlastního vysílání a poskytování online služeb.“*

Tím však zákonné povinnosti co kvalitativních parametrů vysílaného obsahu končí, neboť Dohoda dále jen ukládá, aby BBC dodržovala své vnitřní kodexy a směrnice přijaté v minulých letech. Pasáže týkající se zpravodajství a publicistiky se věnují především četnosti a zařazování zpravodajských a publicistických relací do programu. Na druhé straně kromě existujících kodexů a směrnic Trust BBC následně rozvíjí a konkretizuje úkoly základních dokumentů Charty a Dohody v Protokolech, které publikuje, a v nichž se podrobně popisuje, jak se dochází k naplňování zde deklarovaných principů (například veřejné účely BBC).

Rámcová Dohoda mezi britskou vládou a BBC platná na deset let předjímalá skutečnost, že se v průběhu doby může měnit, proto poprvé přijala přívlastek Rámcová. Od jejího přijetí došlo ke čtyřem novelizacím, jež měnily její text (například ve věci auditu financí BBC, poplatku, v podpoře lokálního vysílání apod.)

Public Value Test process

Zásadní změnou stávající Dohody, která změnila strnulost a neměnnost předchozích dohod přijímaných v minulém století, je pravomoc Trustu měnit nebo rozšiřovat charakter služeb poskytovaných BBC, ovšem za podmínky využití tzv. **testu veřejné hodnoty (Public Value Test)** v kapitole „Změny veřejných

publiky. Zveřejňování je možné jen se i autora.

služeb BBC – články 23-33). Konstatuje se zde, že „v průběhu životnosti Charty musí být BBC schopná přizpůsobit britské veřejné služby například tak, aby reagovala na změny v technologiích, kultuře, tržních podmínkách, veřejných očekávání a názorech apod. Nicméně jakýkoli návrh na změnu se musí stát předmětem důkladného veřejného přezkoumání. Prostředkem, který toto přezkoumání umožní, bude Test veřejné hodnoty.“

Na rozdíl od Německa, kde konečné rozhodování je v rukou grémií Vysílacích rad, do testu veřejné hodnoty ve Velké Británii je zapojen komunikační regulátor Ofcom, který se ke službě vždy musí vyjádřit (viz příložený graf). Celá procedura nesmí trvat déle než šest měsíců, podle dohody má v závěru Ministryně kultury, médií a sportu právo rozhodnutí vetovat, ovšem pouze v případě, pokud by došlo k pochybení v předepsané proceduře.

Činnost BBC je specifická také v tom, že tradičně se její část podílí na komerčních aktivitách, jejichž výnosy se využívají pro financování veřejné služby. Dohoda v článku 69 stanovuje pravidla, kterými se tato komerční činnost musí řídit. Komerční aktivity BBC by měly dodržovat tyto čtyři zásady:

- měly by být v souladu s veřejným účelem BBC
- měly by být obchodně efektivní, hospodárné
- měly by chránit značku (brand) BBC
- měly by se vyvarovat narušení trhu.

Již za dva roky, v roce 2016, se bude připravovat nová Charta BBC a nová Dohoda. Jedním z hlavních problémů, se kterým se dnes BBC potýká, není již tolik způsob zákonného vymezení obsahu veřejné služby, jako způsob jejího financování prostřednictvím „licence fee“, licenčního poplatku. Na téma, zda licenční poplatek nezrušit a nahradit jej předplatným nebo zvláštní daní, probíhá v současné době v britských médiích živá diskuse. Výzkumy veřejného mínění ukazují, že dosavadní praxe výběru poplatku z vlastnictví přijímače, ale také dalších zařízení schopných přijímat vysílané programy, jakož i nemalé pravomoci inspektorů výběrčí organizace TV Licensing, kteří kontrolují vlastnictví přijímačů, ztrácejí stále více podporu veřejnosti.⁸¹

⁸¹ Podle nedávného průzkumu veřejného mínění by pro zrušení „licence fee“ bylo 51 procent dotázaných, ale na druhé straně většina dotázaných je pro to, aby BBC i nadále mohla získávat peníze buď z předplatného, nebo ze zvláštní daně. Roční „licence fee“ dnes činí 145,50 liber, cca 4200 Kč, lidé starší 70 let poplatek neplatí, ušlý zisk hradí BBC vláda. Detaily průzkumu z července 2014 dostupné na <http://www.whitehouseconsulting.co.uk/comment-opinion/public-split-on-bbc-licence-fee-but-would-support-bbc-funding-itself/>

3.4 Rakousko

Také Rakousko reagovalo na Sdělení Evropské komise o použití pravidel státní podpory na veřejnoprávní vysílání z roku 2009 změnou zákona o ORF a zavedením procedury prověřování, zda nové služby rakouské veřejnoprávní ORF jsou veřejnou službou a nenarušují hospodářskou soutěž.

Rakousko si pro svoji verzi public value test (*die Auftragsvorprüfung*) vytvořilo vlastní proceduru, v níž konečné slovo má regulační úřad. Na začátku této procedury návrh ORF na zavedení nové služby projde nejprve posouzením hospodářské komory a spolkové komory zaměstnaneckých svazů. ORF návrh zveřejní spolu se stanovisky připomínkových míst a poté dokumenty pošle k posouzení regulačnímu úřadu KommAustria, který návrh předá k vyjádření úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Po dodání jeho stanoviska dochází ke konečnému rozhodování podle přesně stanovených kritérií, na jejichž základě regulační úřad s pomocí nezávislého grémia pěti odborníků službu přijme nebo zamítne.

Celkem se posuzuje osmnáct kritérií týkajících se pěti rovin veřejné hodnoty nové služby, tj. jakou hodnotu má nová služby pro individuum, pro společnost, pro rakouský národ, pro mezinárodní společenství a pro podnikatelský svět. Blíže viz připojený graf.

Co se týká zákonné úpravy obsahu médií veřejné služby v Rakousku, vše je vtěleno do zákona o ORF.⁸² V jeho třetím paragrafu se kvantifikují úkoly ORF tak, že tato veřejnoprávní instituce má ve spolupráci se všemi studii zajišťovat tři celostátní a devět zemských rozhlasových programů a dva celostátní televizní programy. Dodatečnou novelou byl přidán úkol vysílání jednoho sportovního a jednoho informačního a kulturního programu. Kromě toho ORF má připravovat jeden rozhlasový program pro zahraničí. Každý rakouský občan musí mít možnost přijímat nejméně jeden lokální a dva celostátní rozhlasové programy ORF. Programy mají být přenášeny rovněž online s povinností být k dispozici na webu v nezměněné podobě dalších 24 hodin.

Požadavky na obsahová kritéria veřejné služby obsahuje čtvrtý paragraf zákona s názvem „Základní úkol veřejné služby“ (*Öffentlich-rechtlicher Kernauftrag*). Jeho plné znění je uvedeno v přílohové části. Tvoří ho devatenáctibodový výčet témat, k nimž se vztahují informační povinnosti. Kvalitativní požadavky na výstupy média veřejné služby pak uvádí desátý paragraf v oddíle „Programové zásady.“ Jak ve čtvrtém, tak v desátém paragrafu se definují obvyklé požadavky na obsah vysílaných pořadů: nezávislost, přesnost, kvalita, pluralita, objektivita⁸³.

Zákon ORF rovněž ukládá generálnímu řediteli, aby ve spolupráci se žurnalistickou obcí vydal kodex chování pro práci žurnalistů a pro tvorbu obsahové nabídky. Ten má pět částí věnovaných těmto tématům: nezávislost na stranicko-politických zájmech, nezávislost na hospodářských zájmech, přísné oddělení programu a reklamy, otázky autenticity (přesnosti původnosti, prověřování online zdrojů) a zřízení Etické rady. Etická rada má čtyři členy, z nichž dva jmenuje vedení a dva zástupci jmenuje Redaktorská rada. Jednání Etické rady jsou přítomni také zúčastněné strany.⁸⁴

Rakouský zákon může sloužit jako příklad nepraktičnosti postupu, při němž úkoly a poslání médií veřejné služby jsou příliš podrobně uváděny v zákonech. Každá změna úkolu reagující na nové potřeby a možnosti musí pak projít parlamentem jako novela zákona, což nějakou dobu trvá – a nelze ji zavést podobně jako ve Velké Británii dohodou instituce

⁸² ORF-Gesetz je dostupný na [www https://www.rtr.at/de/m/ORFG#p6](https://www.rtr.at/de/m/ORFG#p6)

⁸³ Za zmínku stojí, že pouze v německy mluvících zemích (Německo, Rakousko) se pojem objektivita objevuje v právních předpisech. Vždy pouze jako deklarace cílů, nikoli jako norma, jejíž nesplnění je provázeno sankcí (jako u českého zákona 231/2001). Kromě toho povinnost objektivit je zmíněna většinou jen v zákonech normujících instituce veřejné služby.

⁸⁴ Verhaltenskodex je dostupný na [www http://zukunft.orf.at/rte/upload/texte/veroeffentlichungen/public_value/110712_orf_verhaltenskodex.pdf](http://zukunft.orf.at/rte/upload/texte/veroeffentlichungen/public_value/110712_orf_verhaltenskodex.pdf)

veřejné služby s vládou či příslušným regulátorem. Od roku 2001, kdy zákon o ORF prodělal zásadní rekonceptci a získal novou podobu, byl do dnešního dne novelizován čtrnáctkrát. U oddílu „Základní úkol veřejné služby“ najdeme sedm dodatečných subparagrafů.

3.5 Maďarsko

Obsah médií veřejné služby v Maďarsku je stanoven již zmíněným rozsáhlým Zákonem o masmédiích a mediálních službách přijatým v roce 2010.⁸⁵ V oddíle věnovaném médiím veřejné služby článek 83 v jednadvaceti bodech stanovuje jejich cíle a úkoly, jež se v základních rysech neliší od zahraničních vzorů. Co na tomto výčtu povinností zaujme, je pořadí a frekvence těch bodů, které se týkají maďarského národa, jeho kultury a jazyka. Tak například již na druhém místě pod písmenem b) se od médií veřejné služby žádá, aby *„posilovala, obohacovala národní, komunální a evropskou identitu, kulturu a maďarský jazyk.“* Další odstavce ukládají: *„sloužit kulturním potřebám Maďarů žijících, v zahraničí, podporovat jejich národní identitu a udržovat při životě jejich mateřský jazyk, posilovat jejich duchovní vztahy k domovině.“* Nebo *„vysílat programy o společenském, ekonomickém a kulturním životě v Maďarsku, jakož i v různých oblastech uvnitř Karpatské kotliny,“* jakož i *„prezentovat Maďarsko a maďarskou kulturu Evropě a světu, podobně jako kulturu národních a etnických menšin žijících v Maďarsku.“*

V ostatních bodech jsou úkoly médií služby stanovené zákonem konformní s evropským trendem – média veřejné služby by měla podporovat demokracii, uspokojovat kulturní a společenské potřeby veřejnosti, vzdělávat, produkovat kvalitu, podporovat technické inovace, vycházet vstříc zdravotně postiženým atd. To vše v obecné podobě, bez konkrétního vymezení. Podobně obecně je formulován i Kodex médií veřejné služby⁸⁶, pod nímž je podepsána předsedkyně Mediální rady a předseda Kuratoria Nadace veřejné služby. Opisuje se v něm téměř doslova zákon, jehož formulace jsou rozváděny do větší šíře a podrobností. Ostatně v předmluvě Kodexu se praví, že *„Kodex není zdrojem práva a tak neobsahuje žádné konkrétní povinnosti, které by se měly dodržovat. Kodex obsahuje základní principy, na jejichž naplňování dohlíží Kuratorium Nadace na základě pověření mediálního zákona.“* (Zákonná práva a povinnosti Kuratoria jsou uvedena v přílohové části.)

⁸⁵ V anglické verzi dostupný na [www http://hunmedialaw.org/dokumentum/153/Mttv_110803_EN_final.pdf](http://hunmedialaw.org/dokumentum/153/Mttv_110803_EN_final.pdf)

⁸⁶ V anglické verzi dostupný na [www http://hunmedialaw.org/dokumentum/735/Public_service_media_code_110622_EN.pdf](http://hunmedialaw.org/dokumentum/735/Public_service_media_code_110622_EN.pdf)

Zákon o masmédiích a mediálních službách, který v 230 paragrafech normuje pravidla pro všechny média, tiskem počínaje a službami nových médií konče, některé obsahové povinnosti médií veřejné služby zmiňuje i mimo rámec jim vyhrazeného oddílu zákona, a to v oddíle věnujícímu se vysílání reklamy (veřejnoprávní televize smí vysílat jen 8 minut reklam v hodině) a v oddíle o programových kvótách (články 20-22). Od vysílání maďarské veřejnoprávní televize se zde vyžaduje, aby polovinu vysílaného času tvořily pořady maďarské produkce, čtvrtina produkce by měl pocházet od nezávislých maďarských producentů.

V mediální legislativě chybí jakákoli kvantifikace úkolu veřejné služby. Zákon neurčuje počet rozhlasových a televizních programů, které by instituce médií veřejné služby měly veřejnosti nabízet. Z uvedeného vyplývá, že obsah maďarských médií veřejné služby je určován ad hoc vedením rozhlasu a televize, které je řízeno Kuratoriem. Předpokládané statuty médií veřejné služby, které měla Nadace pro své podřízené organizace Magyar Rádío, Magyar Televizio a TV Duna připravit, a následně je podle zákona zveřejnit v úředním listě buď neexistují, nebo nebyly zveřejněny, protože se je nepodařilo v úředním listě dohledat. Maďarský příklad zákonného vymezení obsahu médií veřejné služby tudíž není nijak inspirující.

3.6 Polsko

Také v Polsku – podobně jako ve Francii nebo v Maďarsku – neexistuje speciální zákon ustavující organizaci veřejnoprávního rozhlasu a televize a stanovující její poslání a úkoly. Rámcový zákon o vysílání pokrývá problematiku regulace médií veřejné služby včetně vymezení jejich obsahu v článku 21:

*„Veřejnoprávní rozhlasové a televizní vysílání vykonává veřejnou službu tím, že nabízí v souladu s podmínkami zákona celé společnosti a jejím jednotlivým částem rozmanité programy a další služby z oblasti informací, žurnalistiky, kultury, zábavy, vzdělávání a sportu, vyznačující se pluralismem, nestranností, vyvážeností, které jsou nezávislé a inovativní s vysokou kvalitou a integritou média“.*⁸⁷

⁸⁷ Článek 21 pokračuje dalšími odstavci: Mezi úkoly veřejnoprávního rozhlasu a televize vyplývající z realizace poslání uvedeného v odstavci 1 patří zejména:

1) tvorba a šíření národních programů, regionálních programů, programů pro diváky a posluchače v zahraničí v polštině a dalších jazycích, jakož i dalších programů naplňujících demokratické, sociální a kulturní potřeb místních společenství; 2) tvorba a šíření specializovaných (tematických) programů, na jejichž šíření byla získána licence; 3) výstavba a provoz vysílačů a převaděčů rozhlasových a televizních stanic;

Další úkoly, které zákon veřejnoprávnímu rozhlasu a televizi ukládá (viz jejich výčet v poznámce pod čarou) se nijak neliší od evropských standardů vyskytujících se v západní Evropě. Jedinou výjimkou je možná odstavce vyžadující „*respektovat křesťanský hodnotový systém.*“

Zákon neobsahuje kvantifikaci programových výstupů, tj. kolik rozhlasových a televizních programů má TVP pro vysílání připravit. Přestože článek 33 zákona praví, že „*vysílání rozhlasových a televizních programů, s výjimkou veřejnoprávního vysílání vyžaduje licenci,*“ z čehož by se dalo usoudit, že televizní programy TVP nepotřebují licenci, všechny nové tematické programy posledních let (TVP Kultura, TVP Sport, TVP Historia, TVP Rozryvka, TVP Seriele, TVP Info), vysílané nad rámec někdejších tří plnoformátových programů (TVP1, TVP2, regionální třetí programy) k vysílání musely získat licenci (*koncesje*) regulátora Národní rady KRRiT.

Tato skutečnost je jedním z důkazů, že polské médium veřejné služby TVP je plně pod kontrolou komunikačního regulátora, se kterým management vypracovává strategii dalšího rozvoje. Každý rok vedení TVP předkládá KRRiT finanční a programové plány, jejichž plnění se později vyhodnocuje. Toto hodnocení se objevuje ve výročních zprávách KRRiT předkládaných ke schválení parlamentu. Telewizja Polska ani Polske Radio do parlamentu žádné zprávy nepředkládají.

Programové výstupy TVP a jejich regulace ze strany KRRiT jsou ovlivněny skutečností, že TVP pokrývá z výnosu poplatku pouze 20 procent svých nákladů, zbytek si musí vydělat vysíláním reklam (TVP může vysílat reklamu ve stejném rozsahu jako komerční televize). Jak vyplývá z údajů Úřadu na ochranu konkurence a spotřebitelů, na financování

4) šíření textových zpráv; 5) práce s novými technologiemi tvorby a šíření rozhlasových a televizních programů; 6) výroba, poskytování služeb a vykonávání obchodních činností spojených s tvorbou audiovizuálních děl, včetně jejich vývozu a dovozu; 7) podpora uměleckých, literárních, vědeckých a vzdělávacích činností a sportovních aktivit; 8) rozšiřování znalostí polského jazyka; 8a) naplňování potřeb národnostních a etnických menšin a společenství hovořících regionálními jazyky, včetně vysílání zpravodajských pořadů v jazycích národnostních a etnických menšin nebo v regionálním jazyce; 9) tvorba a zpřístupňování vzdělávacích pořadů ve prospěch polských komunit a Poláků žijících v zahraničí; 10) zajištění dostupnosti programů nebo jejich částí i jiných služeb osobám se sluchovým zdravotním postižením; 11) podpora mediální výchovy.

2. Programy a další služby veřejnoprávního rozhlasu a televize mají povinnost: 1) řídit se odpovědností za vysílání obsah a dbát o dobré jméno veřejnoprávního rozhlasu a televize; 2) poskytovat spolehlivé informace o nejruznějších událostech a jevech doma i v zahraničí; 3) podporovat svobodné utváření názorů občanů a formování veřejného mínění; 4) umožnit občanům a jejich organizacím účast na veřejném životě představením jejich různých názorů a postojů včetně práva na veřejnou kontrolu a kritiku; 5) podporovat rozvoj kultury, vědy a vzdělávání, se zvláštním důrazem na polské intelektuální a umělecké výkony; 6) respektovat křesťanský hodnotový systém, řídit se univerzálními etickými pravidly; 7) sloužit posilování rodinných svazků; 7a) sloužit podpoře postojů zdravého života; 7b) sloužit propagaci a šíření sportu; 8) přispívat k boji proti sociálně patologickým jevům; 9) (zrušen); 10) přispívat k mediální gramotnosti.

provozu rozhlasu a televize získává TVP a Polskie Radio dotace. Před šesti lety si provozovatel polské komerční televize TVN stěžoval u Evropské komise na veřejnoprávní TVP, že porušuje pravidla hospodářské soutěže a získává nedovolenou státní pomoc. Tato stížnost v EU neuspěla.⁸⁸

Definování úkolu veřejné služby v Polsku a vymezení obsahu této služby tudíž závisí na interpretaci zákona ze strany regulátora vysílání Národní rady pro rozhlas a televizi KRRiT.

3.7 Finsko

Zákonné vymezení obsahu médií veřejné služby je v legislativě stručné, jako je stručný celý zákon o YLE z roku 1993,⁸⁹ v němž jsou úkoly této veřejnoprávní organizace uvedeny v článku 7:

„ (1) Posláním společnosti (YLE) je poskytování různorodých a komplexních televizních a rozhlasových programů a s nimi souvisejících podpůrných a doplňkových služeb, jež jsou dostupné všem za stejných podmínek. Tyto a další obsahové služby jsou poskytovány veřejnými komunikačními sítěmi, jak na národní, tak na regionální úrovni.

(2) Tyto programy veřejné služby mají zejména:

1) podporovat demokracii a možnosti všech občanů podílet se na ní tím, že budou nabízet širokou škálu informací, názorů a debat, jakož i příležitosti pro interaktivní účast;

2) produkovat, vytvářet, rozvíjet a udržovat finskou kulturu, umění a inspirativní zábavu;

3) v pořadech brát v úvahu aspekty vzdělávání a rovných příležitostí, nabízet příležitosti k učení a sebevzdělávání, kladouce důraz na dětské pořady, nabízet náboženské pořady;

4) ve vysílání přistupovat k finsky a švédsky hovořícím občanům na základě rovnosti, poskytovat služby v jazyce Sami, romštině, ve znakovém jazyce, jakož i, bude-li to vhodné, v jazycích jiných jazykových skupin v zemi;

⁸⁸ „*Legality of State Aid for TVP S.A. Questioned*“. IRIS 2008-6:16/22. Dostupné na [www http://merlin.obs.coe.int/iris/2008/6/article22.en.html](http://merlin.obs.coe.int/iris/2008/6/article22.en.html)

⁸⁹ V angličtině dostupný na [www http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1993/en19931380.pdf](http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1993/en19931380.pdf)

5) podporovat toleranci a multikulturalismus a poskytovat pořady pro menšinové a speciální skupiny obyvatel;

6) podporovat kulturní výměnu a provozovat programy určené pro zahraničí;

7) vysílat úřední oznámení, jejichž poskytování bude stanoveno vládním nařízením, a zajišťovat televizní a rozhlasové vysílání při mimořádných událostech.“

To je vše, co legislativní předpisy od YLE jako média veřejné služby žádají. Úkoly pro Yleisradio OY nejsou specifikovány ani v rámcovém zákonu o rozhlasovém a televizním vysílání,⁹⁰ který při definici poslání veřejné služby odkazuje právě na článek 7 zákona o YLE. Zákonem není vymezen ani rozsah vysílání, ani neurčuje počet rozhlasových a televizních programů. Rámcový Zákon o rozhlasovém a televizním vysílání to řeší ustanovením:

„YLE má právo na vysílání rozhlasové a televizní veřejné služby, jak je určeno v článku 7 zákona o YLE, aniž by musela mít licenci. Povinností vlády je dohlédnout na to, aby YLE měla přístup k terestrickým frekvencím pro televizní a rozhlasové sítě, které jsou nezbytné pro toto vysílání.“

Na druhé straně novela zákona o YLE z roku 2012 přidala do textu zákona článek 6a „Předběžné hodnocení,“ který do praxe zavádí podobnou funkci jako je test veřejné hodnoty ve Velké Británii. Každá nová služba, kterou by chtěla YLE zavést, a rozšířit tím své programové portfolio, musí projít předběžným přezkoumáním. Podnět může dát YLE, ale i jiná fyzická a právnická osoba, nebo Správní rada YLE (21 poslanců). Přezkoumání se týká služeb, které by mohly mít vliv na dosavadní poskytované služby svým významem, délkou trvání a náklady. Posuzování se má týkat především dopadů nové služby na existující trh a hospodářskou soutěž. Zákon nepředepisuje žádná procedurální pravidla, předpokládá se, že vyhodnocení provede Správní rada YLE, ale může být „provedeno i jinak, když to okolnosti vyžadují.“ Z toho lze vyvodit, že do rozhodování může být zapojen i komunikační regulátor FICORA. Zákon ho sice nezmiňuje, ale na druhé straně žádá, aby návrh hodnocení obsahoval stanoviska úřadu pro hospodářskou soutěž, institucí hájící zájmy spotřebitelů a klíčových operátorů, jichž by se zavedení nové služby mohlo dotknout. V případě potřeby je možné zapojit i nezávislé experty.

Způsob, jakým novela zákona formuluje postup předběžného hodnocení nové služby, je názorným příkladem finské mediální legislativy, která konkrétní realizaci zásad a pravidel

⁹⁰ V angličtině dostupný na [www <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1998/en19980744.pdf>](http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1998/en19980744.pdf)

ponechává politické dohodě nebo podzákonným předpisům. Projevuje se to i ve vysílacím zákonu, který ukládá titulkovat pořady pro sluchově postižené diváky. Jsou zde sice stanoveny kvóty – 10-50% pro soukromé televize, 50-100% pro veřejnoprávní programy YLE, ale jejich postupné plnění v rozmezí let 2011-2016 určí teprve vládní nařízení.

Zákon nijak nenormuje obsahová kritéria pořadů, YLE nemá svůj vlastní kodex, nicméně ve své práci se řídí Zákonem o svobodě projevu ve sdělovacích prostředcích⁹¹ (obdoba českého tiskového zákona, platného však pro všechna média) a přihlašuje se k zásadám žurnalistické práce přijatým finskou Radou pro média (*Julkisen sanan neuvito*)⁹², což je samoregulační orgán typu někdejšího britského Press Council.

⁹¹ Ve fínštině dostupný na [www http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030460](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030460)

⁹² Guidelines for Journalists – dostupné na [www http://www.jsn.fi/en/guidelines_for_journalists/](http://www.jsn.fi/en/guidelines_for_journalists/)

4 Závěrem

Uvedené příklady rozmanitého přístupu, jak k problému správy a veřejné kontroly médií veřejné služby, tak k problému definování obsahu jejich výstupů a služeb, jsou názorným dokladem a ilustrací toho, že neexistuje jeden jediný ideální model řešící všechny problémy, které se v souvislosti s uvedenými tématy vyskytují.

Zvláště metody výběru a rozhodování orgánů, které by měly řídit, kontrolovat a dohlížet na plnění úkolů veřejné služby, ve velké míře záleží na prostředí, v němž tyto procesy probíhají. Na jedné straně mohou existovat formálně vytříbené a do detailů vyspecifikované modely nejrůznějších kontrolních grémií se zárukami přísného oddělení od jiných zájmů než zájmu široké veřejnosti, a přesto u nich může, buď kvůli lidskému faktoru, nebo vzhledem ke korupčnímu prostředí, docházet k selhávání jejich funkce strážce nezávislosti a plurality média veřejné služby

Na druhé straně systémy tzv. mediálních rad, které z formálního hlediska jsou až příliš navázané na vládnoucí administrativu nebo prostřednictvím poslanců na systém politických stran, může dobře fungovat tam, kde dojde ke shodě všech účastníků procesu, tzv. *stakeholders*, že veřejný zájem je důležitější než nejrůznější zájmy partikulární, ať už stranické, politické či ekonomické.

Také proto mechanické přejímání cizích vzorů, bez přihlédnutí k místnímu prostředí a jeho podmínkám, nebývá tou nejlepší cestou k úspěchu.

Rovněž definice veřejné služby, kterou by měla vykonávat veřejnoprávní média, především jejich rozhlasové a televizní vysílání, se může případ od případu a stát od státu lišit. Všeobecná shoda panuje v některých obecných zásadách, tj. co by mělo být náplní této veřejné služby, jaké vlastnosti by měla mít. Patří mezi ně především univerzalita dosahu (je dostupná všem), univerzalita obsahu (jeho rozmanitost pokrývá zájmy všech vrstev obyvatelstva) a také její nezávislost na okamžitých a pomíjivých partikulárních zájmech obchodu a politiky. Dalším důležitým prvkem je kvalita, původnost a inovativnost obsahu veřejnoprávních médií, osvobozených od tlaku ziskovosti a požadavku masové sledovanosti

za každou cenu. Tím se jejich nabídka odlišuje od nabídky soukromých médií, kterou by média veřejné služby měla komplementárně doplňovat a vyvažovat.

Od těchto vlastností a zásad, u nichž panuje většinová shoda⁹³, se pak odvíjejí další funkce médií veřejné služby naplňující demokratické, společenské a kulturní potřeby, a to v konkretizaci, která se může případ od případu lišit. Uvedené příklady zákonného vymezení obsahu médií veřejné služby v různých zemích mohou sloužit jako podklad k několika závěrům:

Podobně jako u jmenování a práce tzv. mediálních rad, nelze pouhým zákonným předpisem zaručit vzorné chování médií veřejné služby, nehledě na to, že na jejich výstupy v oblasti zpravodajství a publicistiky, jakož i na objektivitu jejich pohledu, budou vždy rozdílné názory. Základní požadavky na podporu přesnosti, plurality, vyváženosti, péče o čistotu jazyka, podpory kulturních tradic, občanské společnosti apod., to všechno lze do zákona zformulovat pouze v obecných principech. Naplňování těchto principů pak bude vždy záležet nejen na systémových opatřeních vytvořených pro dohled a kontrolu jejich plnění (stížností komise, etické panely, divácké rady), ale také na lidech dosazených do těchto grémií a na jejich politické kultuře.

V rychle se proměňujícím digitálním komunikačním prostředí, v němž dochází ke konvergenci všech médií, při tempu, v jakém se objevují a jsou zaváděny nové mediální služby, stanovení úkolů médií veřejné služby by mělo být flexibilní a schopné přizpůsobit se změnám. Také proto tyto úkoly by měly být deklarovány v zákonech jen v podobě obecnějších důležitých zásad, které by pak mohly být konkretizovány a doplňovány ve formě podzákonných právních norem nebo ve formě krátkodobějších dvou až čtyřletých dohod.

⁹³ Příkladem může být „**Deklarace stěžejních hodnot médií veřejné služby**“ přijatá všemi členy Evropské vysílací unie EBU na generálním shromáždění před dvěma lety v roce 2012 ve Štrasburku, jejíž obsah je shrnut do šesti hesel: UNIVERZÁLNOST - Týká se jak dosahu - služby jsou přístupné všem, tak obsahu - vyjadřování a sdílení myšlenek a názorů široké veřejnosti, což vede k sociální soudržnosti a účasti na veřejném životě NEZÁVISLOST - Aktivity médií veřejné služby musí být nezávislé na politických, obchodních a jiných vlivech a ideologiích. Závazek k nezávislosti by měl podpořen zákonem.

ZNAMENITOST - Média veřejné služby by měla nastavovat laťku mediálního průmyslu kvalitou, profesionalitou.

ROZMANITOST - Média veřejné služby uspokojují zájmy nejrůznějších zájmových skupin: rozdílných generací, kultur, náboženství, většinových i menšinových diváků.

ODPOVĚDNOST - Média veřejné služby jsou otevřená a transparentní vůči svému publiku

INOVACE - Média veřejné služby by měla být hnacím motorem inovací a kreativity, jak v technologii a nových službách digitální společnosti, tak v tvorbě obsahu.

Text dostupný na [www <http://www3.ebu.ch/advocacy/initiatives/psm-values>](http://www3.ebu.ch/advocacy/initiatives/psm-values)

Uložit přesný výčet povinností veřejnoprávnímu médiu do zákona znamená zbavit veřejnou službu možnosti reagovat na měnící se prostředí a přizpůsobovat ji potřebám publika.

Také proto dnes stále sílí trendu přechodu od „autonomních modelů“ veřejné služby, v nichž o její konkrétní podobě z velké části rozhodoval management, na „model kontrolované služby“, který má podobu několikaletých kontraktů mezi státem či veřejností a příslušným médiem veřejné služby, a jenž navíc přispívá k transparentnosti a odpovědnosti (*accountability*) těchto institucí ve vztahu k veřejnosti.

V souvislosti se vznikem duálního systému vysílání a následným konkurenčním vztahem mezi veřejnoprávními a soukromými médii dochází k posunu při vytváření a posuzování vymezení veřejné služby. Představitelé elit kontrolujících někdejší monopolní rozhlasová a televizní média kdysi tvrdili, že přesné vymezení toho, co je a co není veřejná služba, nelze učinit. Paddy Scannell ve stati o historii vysílání veřejné služby v Británii uvádí, že parlamentní Peacockův výbor v roce 1986 měl problémy s tím, aby získal definici principů veřejné služby od samotných vysílatelů. V roce 1951 pak členům podobného Pilkingtonova výboru předseda Rady guvernérů BBC sdělil, že nemá smysl pokoušet se definovat, co je dobré vysílání, neboť dobré vysílání prý každý člověk běžně pozná.⁹⁴

Situace, v níž se posluchači a diváci oprávněně ptají, za co platí daň či poplatek, a čím se odlišují média veřejné služby od nabídky komerčních konkurentů, změnila názor jak teoretiků, tak praktiků, kteří dnes souhlasí s tím, že vymezení veřejné služby je možné při využití multikriteriální analýzy jejích jednotlivých výstupů⁹⁵. Rovněž samotná média veřejné služby pochopila, že musí oprávněnost své existence dokázat věcnými argumenty.

Předchozí text na několika příkladech ukázal, jaká kritéria pro hodnocení, co je a co není veřejná služba, doporučuje Evropská komise ve svém Sdělení o použití pravidel státní podpory na veřejnoprávní vysílání z roku 2009, a jak k problému přistupuje BBC (*public-value-test*), ARD (*Drei-Stufen-Test*) nebo rakouský regulační úřad, jenž posuzuje až osmnáct vlastností nové služby.

Existence nezávislých médií veřejné služby evropského typu není samozřejmostí ani nezbytnou nutností. Příklady z jiných světadílů ukazují, že veřejná média sice nemusí zaniknout, ale mohou také zdegenerovat do pozice nevýznamné kulturní instituce dotované a

⁹⁴ Scannell, Paddy: BBC - včera, dnes a zítra. In: Svět televize 1/94, str.3-32

⁹⁵ Viz například Jakubowicz, Karol: Contracts, Audits, and the Future of Public Service Broadcasting the Public/Javnost Vol.10 (2003)3, str. 45-62. Dostupné na [www http://javnost-thepublic.org/article/pdf/2003/3/4/](http://javnost-thepublic.org/article/pdf/2003/3/4/)

ovládané státem. Skutečnost, že média veřejné služby jsou stále významným hráčem na mediálních scénách evropských států, je závislá na dvou základních faktorech – na vůli politické scény a na podpoře veřejnosti ochotné tuto službu podporovat. Tyto oba faktory zatím na evropské scéně stále existují. V některých státech dokonce posilují, což je vidět na stabilitě sledovanosti médií veřejné služby v podmínkách, kdy fragmentizace publika snižuje podíly na publiku všem rozhlasovým a televizním kanálům na mediálním trhu, nejméně však těm, které připravují média veřejné služby.

5 Přílohy

5.1 Deklarace Výboru ministrů o správě (governance) médií veřejné služby

(Přijaté Výborem ministrů dne 15. února 2012 na 1134. zasedání náměstků ministrů)

I. Pokud jde o média veřejné služby v demokratické společnosti

1. Svoboda projevu a svobodné a pluralitní sdělovací prostředky jsou nezbytnou součástí skutečné demokracie. Média jsou nejdůležitějším nástrojem svobody projevu ve veřejné sféře, umožňující lidem uplatňovat právo na vyhledávání a přijímání informací. Členské státy Rady Evropy se zavázaly zajistit každému v rámci jejich soudní pravomoci základní právo na svobodu projevu a informací, v souladu s článkem 10 Evropské úmluvy o lidských právech (ETS č. 5).

2. V demokratické společnosti by lidé měli být schopni porozumět rozhodovacím procesům, které se jich týkají, a měli by mít možnost k nim přispívat a podílet se na nich. Média veřejné služby sehrávají zásadní roli při podpoře tohoto práva svým mandátem zajišťujícím – prostřednictvím významných způsobů doručení – univerzální přístup k nestrannému zpravodajství a k rozmanitému a vysoce kvalitnímu obsahu, jenž naplňuje požadavky širokého a rozmanitého publika.

3. Hlavním posláním médií veřejné služby je podpora cílů obecného zájmu, jako je sociální pokrok, veřejná obeznámenost s demokratickými procesy, mezikulturní porozumění a sociální integrace, a dosažení těchto cílů prostřednictvím spojení rozmanitého a vysoce kvalitního obsahu. Jako důležitý veřejný zdroj nepředpojatých informací a rozličných politických názorů, musí média veřejné služby zůstat nezávislá a uchráněná od politického a ekonomického vměšování a musí dosahovat vysokých redakčních standardů nestrannosti, objektivity a poctivosti.

4. Média veřejné služby by měla neustále podléhat kontrole ze strany veřejnosti a měla by při výkonu svých funkcí být transparentní a zodpovědná vůči veřejnosti, k níž ji váže povinnost služby v celé její rozmanitosti, včetně služby menšinovým společenstvím, které by čistě komerční trh nemohl zajistit. Média veřejné služby rovněž musí brát v úvahu také hledisko rovnosti žen a mužů, jak z hlediska obsahu, tak z hlediska jejich zaměstnanců.

5. V podmínkách nadměrné koncentrace médií, služeb a platform pomáhají redakčně nezávislá média veřejné služby snižovat riziko zneužití jejich moci.

6. U některých organizací médií veřejné služby je třeba dokončit jejich přechod od státního vysílatele k instituci veřejné služby. Úkolem je jak zajištění nezávislosti na státu, tak využívání této nezávislosti k získání důvěry publika uplatňováním opravdové redakční autonomie. U všech médií veřejné služby bude třeba doplnit, v některých případech nahradit, dlouhodobě zavedené způsoby fungování novými dovednostmi a přístupy.

7. Výbor ministrů vždy poskytoval médiím veřejné služby bezvýhradnou podporu, vyzývá členské státy k zajištění nezbytných právních, politických a organizačních podmínek jejich nezávislosti, a k poskytování odpovídající prostředky pro jejich fungování. V souladu s tímto postojem výbor přijal Doporučení (Rec (96) 10) o zajištění nezávislosti veřejnoprávního vysílání a Doporučení (CM / Rec (2007) 3) o úloze médií veřejné služby v informační společnosti, jakož i Deklaraci o ochraně úlohy médií v demokracii v souvislosti s koncentrací médií (31 ledna 2007), a vyjádřil svou podporu Doporučení Parlamentního shromáždění 1878 (2009) o "financování veřejnoprávního vysílání" (odpověď ze dne 26. dubna 2010).

II. Pokud jde o média veřejné služby v novém mediálním prostředí

8. Média v celé Evropě stojí tváří v tvář rychlé a hluboké změně, což vede k tomu, že média veřejné služby se ocitají v bezprecedentním období přeměny. Vznik digitálních médií s sebou přináší některé problémy, na média, protože se snaží poskytovat multimediální, interaktivní a nelineární služby.

9. Rozvoj nových informačních a komunikačních technologií dává veřejnoprávních médií bezkonkurenční možnost plnit své úkoly v nové a účinnější způsoby, které jim umožní nabízet lépe cílené a interaktivní obsah a služby. To také umožňuje veřejnoprávní média vstoupit do smysluplného dialogu se svými diváky, zapojení je jako zúčastněných stran, účastníky a spolutvůrci, spíše než jednoduše jako pasivní příjemce. To je zvláště důležité pro služby zaměřené na mládež, jejichž využití internetu při dodání, mobilní a participativní média je

významný. Úspěšná adaptace a přijetí nových platform pomáhat veřejnoprávní média při plnění dalších účelů v rámci svého poslání veřejné služby.

III. Pokud jde o potřebu účinného nového systému řízení

10. Robustní a perspektivní systém správy je zásadní pro úspěšný přechod veřejnoprávních médií na novém mediálním prostředí. Veřejné sdělovací prostředky je třeba prokázat, že jejich vlastní systémy správy podrobí každé rozhodnutí řádného dohledu, a zároveň zajistit, aby všechny vnější dohled (vládami nebo nezávislé regulační orgány) nenaruší nezávislost organizace. Jak je také případ pro veřejnoprávní sdělovací prostředky prochází přechod od státu do veřejných institucí, je nezbytné definovat potřebné úrovně nezávislosti na státu. To by mělo být dáno odpovědnosti na širokou škálu zúčastněných stran a spolu s kulturou, která je otevřená novým myšlenkám a který prokazuje vysokou úroveň profesní bezúhonnost. U veřejnoprávních médií, které se snaží ospravedlnit pokračující úrovně veřejných prostředků, je třeba prokázat, že rozhodnutí o financování a rozdělování zdrojů jsou zaměřeny výhradně na uspokojování veřejných potřeb všech občanů bez ohledu na jejich pohlaví a zázemí, a že posouzení organizace své budoucnosti požadavky je zakořeněna v jeho poslání veřejné služby.

11. Vhodný systém správy je rozhodujícím faktorem ve schopnosti členských států i médií veřejné služby, které podporují splnit tyto a budoucí výzvy, a plně využít nových příležitostí, které nabízí digitální technologie a platformy. Efektivní správa médií veřejné služby, ve prospěch všech členů veřejnosti, je důležitým prvkem a konkrétní příklad většího konceptu řádné správy věcí veřejných v demokratické společnosti. Za účelem splnění své role, správa by měla rozšířit nad rámec úzkého chápání pojmu ve vztahu k řízení ke jmenování a složení správních rad veřejnoprávních médií. Správa by proto měla být široce definována tak, aby zahrnovaly:

- Právní rámec, jehož prostřednictvím stát zajišťuje vhodnou rovnováhu mezi nezávislostí a odpovědností veřejnoprávních sdělovacích prostředků;
- Předpisy a postupy, jejichž prostřednictvím veřejnoprávní sdělovací prostředky zajistí, aby jejich procesy a kultura jsou nejvhodnější k plnění jejich poslání a co nejlépe sloužit veřejnému zájmu;
- Aktivní a smysluplný dialog s dalšími zainteresovanými stranami, včetně nových úrovní interakce, zapojení a účasti.

12. Řádně fungující systém řízení závisí na řadě podmínek. Patří sem procesy, jejichž prostřednictvím podpory klíčových zainteresovaných subjektů - včetně státu - je zajištěné, existence odpovídající úrovně nezávislosti od vlády nebo jiných veřejných a soukromých zájmů, a procesních záruk, které zajistí, že rozhodnutí veřejnoprávních médií jsou v souladu s jejich působností, jsou řádně přijata a kompletně provedena.

13. To je velmi znepokojující pro všechny členské státy, které veřejné služby správy sdělovací prostředky by měly být řešeny, a v případě potřeby přehodnotit a rekonstruována tak, aby se zajistilo, že veřejnoprávní sdělovací prostředky mohou využít nových možností k překonání současných i budoucích výzev a překážek.

14. Výbor ministrů proto:

- Prohlašuje, že povinnost veřejnoprávních médií k podpoře demokratických hodnot a rozmanitosti v rámci a prostřednictvím jejich obsahu a služeb zůstává nanejvýš důležité, v novém dynamickém mediálním prostředí. Veřejné sdělovací prostředky hrají důležitou roli při podpoře těchto non-komerční cíle jako sociální pokrok, veřejný zájem a schopnost zapojit se demokratických procesů, rovnost žen a mužů, mezikulturní porozumění a společenské integrace. Toho lze dosáhnout prostřednictvím pestré a vysoce kvalitní mix obsahu a služeb se držet nejvyšších profesionálních standardů, které veřejnoprávní média nabízejí, a bude i nadále dodávat;
- Upozornění na členské státy, aby rizika pro pluralitu médií a různorodosti v médiích a v důsledku toho k demokratické diskusi a angažovanosti, by měl současný model, který zahrnuje veřejné služby, komerční a komunitní média nesmí být zachovány, a pokud přechody od státu na veřejné služby a od vysílání na veřejnoprávní média není úspěšně dokončena;
- Znovu připomíná závazek členských států, aby pevně podporovat kompetence, finanční prostředky, úvodník a organizační nezávislost média veřejné služby působí na všechny příslušné platformy, a zdůrazňuje význam této podpory, která nebyla vždy jednotně důkladné a dostatečně včas;
- Podporuje zavedení dialogu na různých úrovních se všemi zúčastněnými stranami, včetně občanské společnosti a široké veřejnosti.

5.2 Doporučení CM/Rec (2012) 1 Výboru ministrů členským státům o správě médií veřejné služby

(Přijaté Výborem ministrů dne 15. února 2012 na 1134. zasedání náměstků ministrů)

Svoboda projevu a právo vyhledávat a přijímat informace mají zásadní význam pro fungování skutečné demokracie. Jak je uvedeno v Deklaraci Výboru ministrů o správě médií veřejné služby, přijaté téhož dne, Média jsou nejdůležitějším nástrojem svobody projevu ve veřejné sféře, umožňující lidem uplatňovat právo na vyhledávání a přijímání informací.

Média veřejné služby sehrávají specifickou roli při dodržování tohoto práva a při poskytování rozmanitého a vysoce kvalitního obsahu, přispívajícího k posílení demokracie a sociální soudržnosti, a podporujícího mezikulturní dialog a vzájemné porozumění.

Média veřejné služby potřebují pracovat a rozvíjet se v rámci udržitelného správního rámce, který zajišťuje jak nezbytnou redakční nezávislost, tak odpovědnost vůči veřejnosti. Ve výše uvedené Deklaraci Výbor ministrů upozorní na riziko ohrožení plurality a rozmanitosti médií, následně i demokratické diskuse a angažovanosti, pokud by jejich současný model, jenž zahrnuje média veřejné služby, komerční média a komunitní média, nebyl zachován.

Přechod od státu k veřejné službě a od vysílání veřejné služby k médiím veřejné služby je třeba v mnoha členských státech Rady Evropy ještě dokončit. Přehodnocení a reorganizace jejich systémů správy budou rozhodujícím faktorem pro organizační schopnost médií veřejné služby řešit tento a další problémy, s nimiž jsou konfrontovány.

Výbor ministrů, v souladu s podmínkami článku 15. B Statutu Rady Evropy doporučuje, aby členské státy dále posilovaly, a tam, kde je to nutné, vylepšily vhodné právní a finanční prostředí, včetně uspořádání externí správy organizací médií veřejné služby, čerpající inspiraci z níže uvedených zásad, a tím zaručily nezávislost a udržitelný rozvoj médií veřejné služby a umožnily jim přijmout výzvy technologického pokroku a redakční konkurence, zejména tím, že:

- zařadí, pokud tak již neučinili, do svých právních předpisů či nařízení ustanovení o poslání médií veřejné služby, zejména s ohledem na nové komunikační služby, čímž těmto médiím umožní, aby plně využily svůj potenciál, zejména pro podporování širší demokratické, sociální a kulturní participace, kromě jiného, s pomocí nových interaktivních technologií;
- budou podporovat médií veřejné služby a poskytnou jim nezbytných prostředků a nástrojů pro přehodnocení a rozvíjení systému jejich vnitřní správy, bez ohledu na to, kde se právě teď v procesu transformace do plně rozvinutého média veřejné služby nacházejí, čerpající inspiraci z níže uvedených zásad;
- budou podporovat média veřejné služby, aby aktivně spolupracovala v celoevropském měřítku a vyměňovat si zkušenosti a nápady týkající se osvědčených postupů a nejlepších obsahů, s cílem vytvořit živoucí evropskou veřejnou sféru a posílit demokratického občanství v rámci širší Evropy;
- zajistí distribuci speciálně navržených hlavních zásad, připojených k tomuto rozhodnutí, orgánům veřejné správy tak, aby umožnily médiím veřejné služby posílit jejich esenciální postavení v mediálním systému a zlepšovat jejich fungování v digitálním prostředí tak, aby plily své demokratické poslání.;
- budou podporovat orgány veřejné správy při prosazování a provádění těchto hlavních zásad.

5.3 Dodatek k Doporučení CM / Rec (2012) Hlavní zásady správy médií veřejné služby⁹⁶

I. Kontext: výzvy, kterým čelí média veřejné služby

1. Média veřejné služby v celé Evropě čelí bezprecedentní řadě závažných výzev.

Výzva k zajištění správné úrovně nezávislosti na státu.

2. První prioritou pro média veřejné služby je zajištění toho, aby jejich kultura, politické rozhodování, práce a sestavování programu odrážely a zaručovaly redakční a funkční nezávislost.

3. Pro některé organizace to znamená posun od existence státního vysílatele - se silnými vazbami na vládu a se slabší odpovědností vůči širokému publiku a občanské společnosti - ke skutečnému médiu veřejné služby, s redakční a provozní nezávislostí na státu. Pro mnohé organizace veřejné služby tento posun bude vyžadovat podstatné zvyšování kvalitativních standardů a redakčních nároků.

4. Nicméně i v zemích s dobře vyvinutými a hluboce zakořeněnými systémy veřejnoprávního vysílání, vztah mezi médiem veřejné služby a vládou, která mu stanovuje jeho úkol a poslání a zajišťuje mu jeho financování, tento vztah vyžaduje stálou ostražitost. Nedávné změny v některých členských státech týkající se režimu financování nebo využívání licenčního poplatku k financování služeb poskytovaných komerčními médii, znovu vyžadují věnovat zvýšenou pozornost vztahu mezi médii veřejné služby a státem.

Výzva transformace z vysílání veřejné služby na média veřejné služby

5. Tradiční model veřejnoprávního vysílání stále více ovlivňuje vznik alternativních způsobů vytváření a distribuce obsahu a zapojení publika do tohoto procesu. Zatímco vysílání se spoléhá na lineární přenos programů, objevující se digitální média nabízejí tradičním vysílatelům, ale také dalším tvůrcům obsahu a poskytovatelům služeb, nové a vzrušující možnosti obracet se na publikum s větším stupněm interaktivity a osobní volby. Organizace médií veřejné služby proto musí znovu přezkoumat svůj veřejný účel a rozhodnout se - v rámci svého úkolu či poslání - pro správnou rovnováhu mezi vysíláním a dalšími službami, které bude nejlépe vyhovovat potřebám publika s dostupnými zdroji.

6. Organizace médií veřejné služby po celé Evropě reagují na tuto výzvu různým tempem, v závislosti na vyspělosti daného trhu a v míře, v jaké jim diversifikaci služeb umožňují jejich zdroje a také svoboda rozhodování v rámci stanoveného úkolu. Ale i tam, kde organizace médií veřejné služby nemají tak dobré postavení, aby mohly využívat nových prostředků výroby a distribuce obsahu, si tyto uvědomují, že jejich publika si stále více zvykají na vyšší úroveň volby a kontroly nad službami, jež se na jejich trh dostávají odjinud. Z toho tudíž vyplývá, že mediální organizace veřejné služby musí být aktivně podporovány, bez ohledu na to, jak rychle a jak důkladně, aby pozitivně a účinně reagovaly na tyto měnící se očekávání publika.

Výzva ospravedlnění "duálního systému" na dnešním trhu

7. Všechny organizace médií veřejné služby dnes fungují v rámci širšího, potenciálně globálního trhu, vyznačujícího se zvýšenou konkurencí a ničivou silou nových obchodních modelů, které dnes soutěží o příjmy s dřívějšími hráči na trhu. V této souvislosti se zjevně zavedené systémy financování veřejnoprávního vysílání dostávají pod rostoucí kontrolu tak, že všechny organizace médií veřejné služby, nejen ty, které již nabízejí rozmanitější rozsah svých služeb, jsou vyzývány, aby ospravedlnily jak výši, tak alokaci svých výdajů.

8. Požadavky kladené na členské státy Evropské unie, aby zavedly určitou formu testu ex-ante dříve než organizacím médií veřejné služby povolí zavedení nové služby, jsou příkladem zvýšené kontroly přezkoumávání, kterému nyní tyto organizace podléhají, jehož hnacím motorem je v neposlední řadě snahou odhodlání současných hráčů na trhu ujistit se, že veřejné prostředky nejsou používány k potlačování jejich legitimního soukromého podnikání. Organizace médií veřejné služby proto musí vnímavě reagovat na to, jak

⁹⁶ Poznámka autorů Doporučení VM.: Použití termínu "médií veřejné služby" v tomto textu odráží skutečnost, že u všech provozovatelů veřejnoprávního vysílání dochází k přechodu k rozmanitější škále obsahu a služeb, který je vítaný a nevyhnutelný, i když se děje různým tempem, a v různých zemích má různou podobu odpovídající různým příležitostem. Přijetím "médií veřejné služby", jako běžně užívaného termínu, Výbor ministrů Rady Evropy uznal potřebu veřejnoprávního vysílání akceptovat tyto změny: zaměření hlavních zásad by mělo pomoci těmto institucím akceptovat tuto potřebu změny a těchto nových cílů dosáhnout.

definují svoje cíle, jak je ospravedlňují v rámci svého celkového zadání, a jak definují veřejný prospěch, který budou schopny poskytovat.

Širší souvislosti poskytování veřejné služby

9. Organizace médií veřejné služby jsou typické instituce mající povinnost plnit širokou škálu obsahových cílů, financovaných především z veřejných zdrojů (i když jsou doplněny příjmy generovanými komerční činností).

10. Občas se objevují úvahy o možnosti "distribuovaného" přístupu k financování z veřejných zdrojů, v němž by média veřejné služby měla sdílet veřejné zdroje s dalšími mediálními společnostmi, které uzavřou nějaký druh smlouvy se státem na poskytování specifického obsahového produktu. Za určitých okolností by takové přístupy mohly být přiměřené dané situaci, ale v současnosti většina zemí s nimi nemá zkušenosti, a se jimi připojené zásady nezabývají.

11. Hlavní zásady jsou navrženy pro provoz na úrovni samotných médií veřejné služby, ale mohou být i vodítkem v případech, kdy organizace médií veřejné služby může být pověřena distribucí veřejných prostředků pro řadu jiných organizací.

Závěr

12. Celkově vzato uvedené výzvy - technologické, společenské, kulturní a finanční - vysvětlují, proč by se měla ustálená politika týkající se médií veřejné služby přehodnotit, a také proč samotné organizace médií veřejné služby si již nemohou dopřát žít v pohodlí jednoduchých předpokladů o jejich roli a postavení.

II. Role správy médií veřejné služby při reagování na tyto výzvy

13. Je životně důležité, aby členské státy přezkoumaly, a tam, kde je to nutné, posílily uspořádání externí správy médií veřejné služby určené k zajištění redakční a funkční nezávislosti, jakož i odpovídajícího financování. To by mělo být doprovázeno podobnou povinností samotných médií veřejné služby posoudit přiměřenost uspořádání své vnitřní správy. Uvedené hlavní zásady výrazně vycházejí z osvědčených postupů ve správě věcí veřejných, a měly by pomoci jak vládám, tak organizacím médií veřejné služby identifikovat a stanovit jejich vlastní odezvu na jejich potřeby.

Nový rámec pro správu věcí veřejných

14. Tradiční definice správy jsou nedostačující, vezmeme-li v úvahu nové a komplexnější mediální prostředí. Úzké definice se obvykle zaměřují na přesné právní a administrativní kroky přijaté k zajištění vhodného složení rad a řídicích struktur. Mají tendenci soustřeďovat se na detaily jmenovacího řízení, na podmínky zastávání úřadu a přípustných důvodů pro odvolání, na střet zájmů a na metody, jakými budou organizace skládat účty ze své činnosti. I když tyto otázky mají ve správném a dobře fungujícím systému řízení zásadní význam, musí být zařazeny do širšího kontextu.

15. Řádně fungující systém správy bude veden způsobem, při němž organizace:

- definuje v rámci poslání veřejné služby svoji vizi a celkový účel organizace a stará se o to, aby byla co nejlépe vybavena k plnění svého úkolu;
- stanoví a monitoruje naplňování stanovených cílů;
- zajišťuje podporu klíčových zúčastněných stran;
- zabezpečuje a chrání odpovídající úroveň své nezávislosti;
- vytváří strukturu svých vztahů se zúčastněnými stranami;
- zajišťuje, aby manažerské priority byly vhodně v souladu s celkovým účelem organizace;
- stará se o to, aby její rozhodnutí byla v souladu s jejím posláním pravomocí, aby byla náležitě kvalifikovaná a důsledně prováděná.

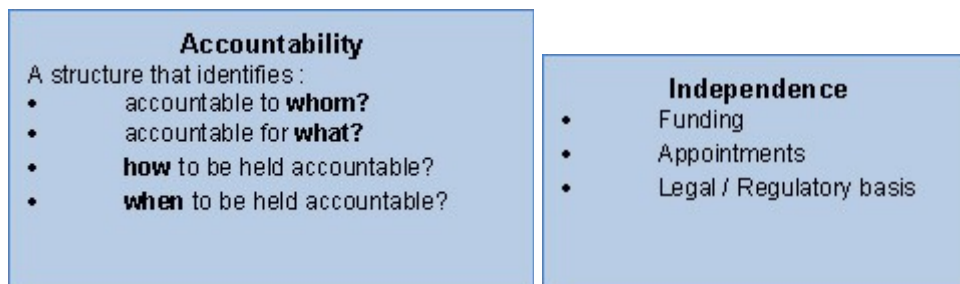
16. Tento rámec uznává:

- že všechny organizace médií veřejné služby mají stejnou potřebu silného a odolného systému správy
- že tato potřeba je univerzální a nezávisí na stupni jejich rozvoje v rámci jednotlivých zemí nebo trhů;
- že dobrá správa je sebezdokonalujícím se systémem, a že opatření přijatá v jakékoli části systému řízení by tudíž měla sloužit k ovlivnění a posílení osvědčených postupů v rámci celého systému;

- že jak vlády, tak samotné organizace médií veřejné služby by měly přezkoumávat svůj vlastní systém správy a rozhodovat, kde je třeba učinit nějaké změny a nějaká zlepšení.

17. Uvedené hlavní zásady navrhuji navzájem propojený soubor kritérií, který organizace médií veřejné služby může využít k posouzení svého systému správy. Kritéria jsou určena tak, aby fungovala na všech úrovních v rámci organizace: vztahují se k nejvyšší rozhodovací úrovni mediální organizace, ale bezprostředně se týkají také struktury, procesů a chování vyskytujících se uvnitř celé organizace. Jednotlivě se vztahují k zásadám nezávislosti, zodpovědnosti, účinného řízení, transparentnosti a otevřenosti, stejně jako k vnímavosti a spolehlivosti. Tento přístup je uveden na grafu 1.

Úroveň 1 -Struktura

Zodpovědnost (accountability)

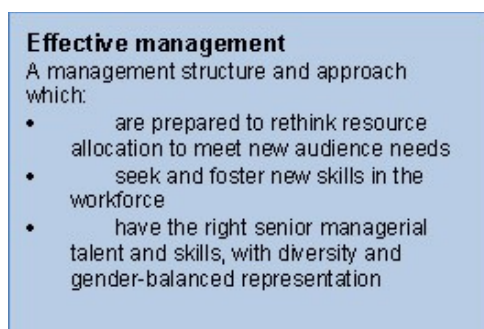
Struktura, která identifikuje:

- zodpovědný komu?
- zodpovědný za co?
- jak má být veden k zodpovědnosti
- kdy má být veden k zodpovědnosti

Nezávislost

- financování
- jmenování do funkcí
- právní/regulační rámec

Úroveň 2 – Management

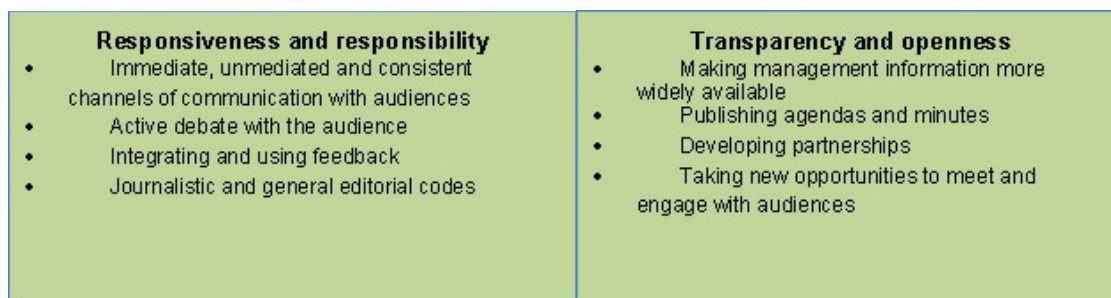

Efektivní management

Struktura řízení a přístup, které

- jsou připraveny změnit alokaci zdrojů tak, aby se vyšlo vstříc novým potřebám publika
- vyhledávají nové dovednosti u svých pracovníků a pomáhají jejich rozvoji
- obsahují nadání a dovednosti řízení na vyšší úrovni, s rozmanitou a genderově vyváženou reprezentací

Úroveň 3 - Kultura

Vstřícnost a odpovědnost

- okamžitě, nezprostředkovaný a konsistentní komunikační kanál s diváky a posluchači
- aktivní debata s publikem
- začleňování a využívání zpětné vazby
- žurnalistické a obecné redakční/vydavatelské kodexy

Transparentnost a otevřenost

- větší a širší zpřístupňování manažerských informací
- publikování projednávané agendy a zápisů
- rozvíjení partnerství
- využívání nových příležitostí pro setkávání a zapojení publika

Shrnutí modelu

18. Model pracuje na třech úrovních:

A. První stupeň se zaměřuje na formální struktury a procesy, které spolu vytvářejí základní rysy celkového rámce správy:

a. opatření přijatá k zajištění nezávislosti - prioritní cíl jakéhokoli rámce správy médií veřejné služby, protože bez nezávislosti médií veřejné služby nelze zaručit, že tato média budou efektivně fungovat nebo plnit množinu svých veřejných účelů a zaměřovat se výhradně na službu veřejnému zájmu;

b. rámec odpovědnosti - způsob, jakým média veřejné služby identifikují své účastníky a mechanismy, které je vedou ke skládání účtů, a které zajišťují, že nezávislost organizace se využívá pro uspokojování potřeb zúčastněných stran.

Tyto dva aspekty organizace se navzájem účinně vyvažují: nezávislost poskytnutá médiím veřejné služby k ochraně před nežádoucím vlivem ze strany státu nebo z jiných stran je vyvážena povinností organizace média veřejné služby být plně odpovědným (accountable) ve vztahu ke státu a k mnoha jeho zúčastněným stranám (stakeholders).

B. Druhá úroveň se zabývá efektivním řízením organizace: procesy, jejichž prostřednictvím jsou cíle a účely organizace proměňovány do praktických a ke konečnému výsledku orientovaných aktivit. V tomto kontextu je hlavním cílem je zajištění toho, aby zdroje a kapacity organizace se účinně přizpůsobovaly měnícím se požadavkům publika, a aby byly schopny účinně reagovat na inovace obsahu a jeho distribuce. To se týká výběru zaměstnanců a požadavku na zastoupení menšin a pohlaví na všech pracovištích

C. Třetí úroveň zahrnuje vzájemně propojené systémy a způsoby jednání, jež ve svém souhrnu definují provozní kulturu organizace. Následující systémy a způsoby chování mohou povýšit schopnosti organizace komunikovat s diváky a se zúčastněnými stranami tak, aby získala politickou podporu, a ujistila je, že umí nejlépe identifikovat potřeby publika, že dokáže pochopit rozsah změn, a že je nejhodnější k jejich realizaci:

a. transparentnost: způsob, jakým média veřejné služby zveřejňují publiku a zúčastněným stranám své procesy a svá rozhodování, čímž posilují formální postoj k odpovědnosti;

b. otevřenost: rozsah, v jakém jsou média veřejné služby otevřená novým způsobům zapojení a interakce s publikem a vyhledávání nových partnerství s dalšími organizacemi;

c. vstřícnost: způsob, jakým média veřejné služby reagují na zpětnou vazbu od publika a zúčastněných stran, jakým integrují výsledky aktivního a smysluplného dialogu s publikem do svého budoucího přístupu;

d. odpovědnost: způsob, jakým média veřejné služby zaručují vysoké novinářské i ostatní produkční standardy, a stanovují kritéria, podle nichž by měly být jejich výstupy posuzovány.

19. Hlavní zásady obsahují spíše základní charakteristiky než nějaké přesné mechanismy, které se od organizace k organizaci budou nevyhnutelně odlišovat. Tyto variace se budou realizovat pod různými právními systémy a v různých politických kulturách, a budou reflektovat různé společenské systémy a úrovně angažovanosti jednotlivých skupin do společnosti. Výsledkem takové rámce by však měl být systém správy, který je zaměřený na výstupy, který je robustní, schopný přijímat informovaná rozhodnutí čelící budoucím výzvám, a který má nejlepší předpoklady k tomu, aby získal podporu všech podstatných zúčastněných stran.

20. Následující část se zabývá těmito charakteristikám, popisuje jejich význam a jejich přínos k širšímu systému správy.

Úroveň 1 - Struktury

Nezávislost

21. Nezávislost je stěžejní podmínkou a požadavkem každé organizace médií veřejné služby. Bez prokazatelné nezávislosti svých akcí a iniciativ, nezávislosti na vládě jakož i na jiných partikulárních zájmech nebo institucích, žádná organizace médií veřejné služby nemůže získat důvěryhodnost a může ztratit (nebo vůbec nezískat) podporu veřejnosti jako fórum prosazující celonárodní debaty a mající sílu volat k zodpovědnosti

22. Zajištění a uchování nezávislosti je tedy hlavním úkolem jakéhokoli správního rámce média veřejné služby, a to je také důvod, proč nezávislost byla ve středu pozornosti všech příslušných standardů Rady Evropy.

23. Základním požadavkem je, aby redakční autonomie médií veřejné služby byla zaručena, a aby byly jasně a jednoznačně stanoveny struktury nezbytné k zajištění nezávislé redakční činnosti.

Hlavní zásady lze shrnout do tří hlavních okruhů: Regulační a politický rámec

24. Organizace médií veřejné služby působí v rámci zákonného a politického rámce, jenž stanovuje odpovědnost různých zúčastněných stran: vlády, parlamentu, regulačních orgánů (včetně auditů a jiných inspekčních kontrol), samotných médií veřejné služby, jakož i přesně určené zapojení příslušných třetích stran (občanská společnost, zástupci trhu, atd.).

25. Tento rámec by měl, bez ohledu na jeho uspořádání, být takový, že:

- v něm existuje explicitní vymezení rozsahu a dosahu úkolu média veřejné služby, a také absolutní jasnost v tom, kdo ho má stanovovat a kdo ho má přezkoumávat;
- politické cíle týkající se veřejných intervencí jsou jasně a důsledně stanoveny, včetně jednoznačné podpory zásad svobody projevu a novinářského šetření;
- je v něm jasno co se týče odpovědnosti regulátora ve vztahu k médiím veřejné služby;
- od regulátora se vyžaduje, aby při regulačních opatřeních postupoval otevřeně a transparentně, a že on sám je má ve svých rozhodovacích pravomocích zaručenou nezávislost na státu.

Financování

26. I když stanovení způsobu a úrovně financování zůstává nevyhnutelně v rukou a odpovědnosti státu, nicméně je kategoricky nezbytné, aby systém byl navržen tak, že:

- nemůže být využíván k prosazování redakčního vlivu nebo ohrožení institucionální autonomie - v obou případech by to ohrožovalo provozní nezávislost médií veřejné služby;
- média veřejné služby jsou konzultována o úrovni financování, potřebné ke splnění jejich poslání a účelů, a jejich názory jsou při stanovení výše finančních prostředků brány v úvahu;
- stanovené financování je postačující k naplnění dohodnuté role a úkolu média veřejné služby, zároveň nabízející dostatečné záruky pro budoucnost, aby umožnil rozumné budoucí plánování;
- proces rozhodování o úrovni financování by neměl mít možnost vměšovat se do redakční autonomie médií veřejné služby.

Jmenování do funkcí

27. U médií veřejné služby jako veřejných institucí je legitimní, aby stát byl zapojen do jmenování jejich nejvyšších dozorčích nebo rozhodovacích orgánů. Aby se předešlo pochybnostem, toto zapojení by normálně nemělo zasahovat do jmenování funkcí na výkonné nebo na redakční úrovni řízení. Kromě toho všechny tyto jmenovací procesy by měly být navrženy tak, že:

- existují jasná kritéria pro jmenování do funkcí, která jsou vymezená a přímo související s rolí a posláním médií veřejné služby;
- jmenování do funkcí nesmějí být využívána k vyvíjení politického nebo jiného vlivu na fungování médií veřejné služby;
- jmenování do funkce platí na přesně stanovenou dobu, která může být zkrácena jen v omezených případech a právně definovaných okolnostech - mezi nimi by neměly být rozpory týkající se redakčních postojů nebo rozhodnutí;
- v souladu se standardy Rady Evropy, zastoupení žen a mužů v rozhodovacích orgánech by mělo být vyvážené.

Zodpovědnost (accountability)

28. Média veřejné služby jsou zásadně v konečném důsledku zodpovědné vůči veřejnosti. Nicméně, veřejnost se skládá ze stále komplexnějšího rozsahu institucionálních a jiných zúčastněných stran:

- veřejnost zastoupená státem - prostřednictvím vlády a parlamentu, jakož i dalších nezávislých regulačních a dozorčích orgánů;
- veřejnost přímo jako publikum a jako občané a účastníci;
- veřejnost zastoupená skupinami občanské společnosti, jakož i širšími zájmovými komunitami.

29. Přesná povaha této zodpovědnosti se mezi jednotlivými zeměmi bude nutně lišit, je určována politickými systémy, kulturními tradicemi a tradicemi občanské společnosti a také širším rozvojem trhu. Není účelem těchto hlavních zásad přesně definovat, komu by se měly organizace médií veřejné služby zodpovídat, nebo přesný mechanismus, jak by se to mělo dělat. Namísto toho hlavní zásady stanovují vlastnosti, kterými by se měl vyznačovat jakýkoli systém zodpovědnosti, pokud by měl poskytovat jak médiím veřejné služby, tak jejím zúčastněným stranám jistotu, že je pro tento účel vhodný.

30. Jakýkoli rámec zodpovědnosti by měl nabídnout jasné odpovědi na čtyři otázky:

- **Zodpovědný komu?** Organizace médií veřejné služby by měly pracovat v rámci, který jasně stanoví subjekty, kterým by se měly zodpovídat. Tento rámec by měl identifikovat také ty organizace a reprezentanty, kterým - i když nejsou pokryty formálním vztahem - by organizace médií veřejné služby měly být připraveny skládat účty ze své činnosti: patří mezi ně, kromě jiných, mládežnické a ženské organizace, menšiny a etnické skupiny, odbory a další přesně stanovené zájmové skupiny. Organizace médií veřejné služby by měly do skupin, jimž se cítí být zavázány zodpovědností, zahrnovat také vlastní pracovníky
- **Zodpovědný za co?** Zodpovědnostní rámec by měl jasně definovat veřejné účely a širší závazky, za něž by média veřejné služby měla nést zodpovědnost. Ty budou zahrnovat účely stanovené v úkolech služby, ale mohou se rozšířit tak, že budou obsahovat i otázky efektivity a hospodaření s penězi. Tam kde jsou média veřejné služby pověřena spoluprací s ostatními hráči na trhu - například požadavky na zakázkovou práci od nezávislých třetích stran, nebo širšími závazky na sdílení svého výzkumu, vývoje nebo školení - tyto povinnosti musí být jasně stanoveny.
- **Jak veden k zodpovědnosti?** Rámec by měl jasně stanovit informace, které média veřejné služby jsou povinny dodávat, a přístup, které by měly nabízet svým zúčastněným stranám
- **Kdy veden k zodpovědnosti?** Kromě stanovení jasného časového plánu pro výroční zprávy a další auditorské postupy, rámec by měl stanovit podmínky, za jakých se od médií veřejné služby budou vyžadovat před jejich klíčovými rozhodnutími konzultace se zúčastněnými stranami.

Úroveň 2 - ManagementEfektivní management

31. Účelem hlavních zásad není pokoušet se vysvětlit, jakým způsobem by se organizace médií veřejné služby měly spravovat. Nicméně jestliže je kladen důraz na to, aby organizace médií veřejné služby měly správný rámec, jenž umí reagovat na výzvy popsané v první části hlavních zásad, pak je nezbytné, aby způsob jejich správy a řízení jejich zdrojů byly zaměřeny na to, jak dosáhnout požadovaných změn, a měly by jim umožnit adaptaci na rychle se měnící podmínky.

32. Především je důležité, aby organizace médií veřejné služby se mohly spolehnout na to, že rozhodnutí, která přijímají, byla řádně posouzena a zvážena, a že při vhodné kombinaci dovedností a nových náhledů budou využita na správných úrovních zapojení v celé organizaci.

Vnitřní řízení a přidělování zdrojů

33. Organizace médií veřejné služby, vycházející z tradice stabilních vysílacích plánů a lineárních služeb, sestávajících se z víceméně fixních objemů známých aktiv (konkrétně jejich programů), mají tendenci upnout se na své vnitřní systémy řízení. Požadavky publika na odlišné druhy obsahu, dodávaného různými způsoby a s mnohem větší mírou interaktivity a zapojení, budou vyžadovat od organizací médií veřejné služby, aby přezkoumaly svá organizační schémata a výrobní postupy. Jestliže mají prosperovat a být v budoucnosti úspěšné, budou muset být schopny nejen udržet své stávající služby, ale také rozvíjet nové způsoby

uspokojování potřeb svého publika, které stále více využívá k přístupu a participaci na médiích přímější a interaktivnější způsoby:

- musí využívat nových možností nabízených internetem a dalšími novými a interaktivnějšími distribučními platformami k nalezení nových způsobů vyjádření trvajících cílů veřejné služby, reinterpretovat je, jestliže technologie umožní širší uživatelskou volbu;

- musí usilovat o využití své značky tak, aby umožnily všem složkám společnosti participovat na bohatství obsahu a zážitků zpřístupněných novými médii, a tak dodávat energii a elán pro rozvoj mediální gramotnosti a pro posílení digitální agendy, které v dlouhodobém horizontu přispějí k lepšímu fungování demokratických společností.

34. Organizace médií veřejné služby by proto měly být připraveny:

- inovovat způsob alokace zdrojů s cílem umožnit novým médiím či jiným způsobům poskytování diváckých služeb získat nezbytné finanční prostředky, čas a pozornost;

- zajistit, aby všechny lidské zdroje byly řízeny takovým způsobem, který vyjde vstříc měnícím se potřebám publika, kromě jiného prostřednictvím: pokroku směrem k vyváženější účasti žen a mužů na rozhodovacích procesech; poskytnutím možností odborné přípravy, která zlepšuje participaci zaměstnanců na poskytování služeb (včetně výchovy k genderovému povědomí a ke kulturní rozmanitosti na všech úrovních organizace a pro všechny mediální profesionály); vytvořením dostatečně transparentních náborových politik, které povedou k vytvoření různorodé pracovní síly s potřebnými dovednostmi k výrobě a distribuci služeb, jež odpovídají měnícím se vzorcům spotřebitelského chování;

- zaměřit se na to, jak nejlépe odpovědět na výzvy v oblasti vrcholového řízení, při vědomí toho, že ani ten nejlepší vedoucí redakční pracovník se nemusel během své redakční kariéry naučit ty nejhodnější všeobecné a strategické manažerské dovednosti, a vymýšlet způsoby, jak zaplnit tyto mezery buď poskytnutím dalšího vzdělání nebo specifickým externím nábořem; a také uznávat hodnotu čerstvých nápadů ve vrcholovém manažerském týmu snahou o rozmanitější nábor do vrcholových funkcí;

- zajistit, aby praxe na pracovištích a politiky na místě zajistily, aby všichni zaměstnanci v organizaci mohli pracovat v prostředí bez diskriminace a obtěžování.

Úroveň 3 - Kultura - Transparentnost a otevřenost, vnímavost a odpovědnost

35. Výše popsané formální struktury jsou takové, které jsou součástí jakéhokoli systému správy: právní rámec, ochrana nezávislosti a způsob provozního rozhodování, jenž je v souladu s celkovým úkolem či posláním. Těmto strukturám se musí vdechnout život v rámci organizace způsobem, vhodným pro její fungování: systémy, které má pro setkávání s publikem, chování, které vštěpuje všem svým zaměstnancům; stručně řečeno, její kultura.

36. V budoucnu se organizace médií veřejné služby budou muset přizpůsobit novému stavu vztahů s veřejností, vztahů, které jsou založeny na propojených hodnotách transparentnosti (jak média veřejné služby nechají publiku nahlédnout na to, co dělají) a otevřenosti (jak se média veřejné služby otevírají novým myšlenkám a vlivům, a zároveň hledají nové partnery a kreativní možnosti spolupráce).

37. Mediální organizace veřejné služby budou rovněž muset prokázat vysokou úroveň jak vnímavosti (aktivně se zapojovat do diskuse a dialogů se svým publikem); tak odpovědnosti (vytváření a posilování kultury žurnalistických a produkčních standardů, k jejichž posuzování jsou přizvány zúčastněné strany).

38. Tyto charakteristiky by měly také podepřít způsob, jakým média veřejné služby jednají interně se svými vlastními zaměstnanci a dodavateli.

Transparentnost

39. Kapitola týkající se "zodpovědnosti" popisuje řadu strukturovaných vztahů, které organizace médií veřejné služby potřebují, mají-li zajistit, aby se o jejich rozhodování se patřičně informovalo a aby jejich akce získaly řádnou podporu. Tuto důležitou podporu organizace médií veřejné služby získají, pokud pracují s vysokou mírou transparentnosti. Mimo jiné to znamená, že:

- skupiny, se kterými se politika a obsah nemusí formálně konzultovat, přesto mohou získat pocit angažovanosti na způsobu, jakým média veřejné služby pracují;

- operativní rozhodování, která nebyla předmětem formálních konzultací, mohou přesto být vystaveny veřejné kontrole; a

- informace, na něž se média veřejné služby při svém rozhodování spoléhají, budou široce dostupné a pochopené.

40. Mezi metody transparentnosti, jejichž využití by média veřejné služby mohla zvážit, patří:

- vytváření dostupných informací o finančních a programových výkonech na pravidelnějším a otevřeném základě;
- zpřístupnění práce rady a klíčových rozhodovacích orgánů publikováním agend a zápisů tam, kde je to možné;
- rozšiřování výsledků důkladného posuzování obsahu (včetně zpráv, vzdělávacích pořadů, zábavy a, v případě potřeby i reklama), odrážejíc jeho rozmanitý cíl.

Otevřenost

41. Zatímco "transparentnost" zajišťuje, že provoz vlastních médií veřejné služby je širěji chápán, média veřejné služby musí být také přístupná novým myšlenkám a vlivům. To je obzvláště důležité v době, kdy, jako dnes, povaha angažovanosti publika a způsoby, jakými se mediální služby k němu dostávají, se tak rychle mění.

42. Média veřejné služby musí tedy pracovat s kulturou, v níž nejen jejich obsah, ale i veškeré jejich operace odrážejí otevřenost založenou na účasti a zapojení, při zachování požadované kvality a standardů v rámci poslání veřejné služby, aktivně hledají nové nápady a přístupy k identifikaci a slouží veřejné potřebě.

43. Ty obvykle mohou obsahovat:

- využívání co nejširší škály příležitostí setkávat se a spolupracovat s publikem, a to zejména prostřednictvím interaktivity a participace, která se neomezuje na vysílaný nebo distribuovaný obsah, ale využívá zapojení nad rámec tohoto obsahu,
- vyhledávání co možná nejvíce rozmanitých zdrojů, které reprezentují široké spektrum názorů konzultovaných v průběžích, které médium pokrývá,
- vyhledávání způsobů, jak lépe zapojit publikum do vytváření redakční nabídky (včetně mládeže, žen, menšin a jiných skupin), v neposlední řadě pomocí nových technologií snažících se rozšiřovat možnosti přístupu;
- vyhledávání co možná nejširšího rozsahu partnerství s ostatními provozovateli služeb - veřejných a komerčních
- v zájmu poskytování co největšího prospěchu publiku;
- vyhledávání způsobů, kterými obsah vytvořený s pomocí veřejných prostředků může být dán k dispozici a uložen k trvalému použití pro budoucí publikum,
- vyhledávání způsobů, které mohou zejména mladší publikum přitáhnout k obsahu veřejné služby s pomocí široké škály technik a způsobů interaktivní komunikace, a zároveň přijmout taková opatření, která zajistí, že starší segmenty publika nebudou vyloučeny z využívání možností, které nová média nabízejí.

Vstřícnost

44. Stejně jako u co možná největší transparentnosti a otevření se novým myšlenkám a vlivům, média veřejné služby musejí reagovat na obavy a problémy nastolené diváky a dalšími zúčastněnými stranami.

45. Tyto mohou být na nejvyšší úrovni shromážděny prostřednictvím formálních postupů a struktur zodpovědnosti, nicméně na každodenní bázi organizace médií veřejné služby musí prokazovat, že se aktivně zajímají o náhledy a názory svých zúčastněných strany, a že jsou odhodlány na ně reagovat a angažovat se v nich.

46. Pro tento účel organizace médií veřejné služby budou muset zvážit, jak mohou:

- rozvíjet komunikační kanály s diváky a zúčastněnými stranami, které jsou okamžité, nezprostředkované a permanentně a univerzálně k dispozici,
- podporovat aktivní diskusi s širokými vrstvami publika, odrážejícími rozmanitost ve společnosti, o redakčních standardech a o novinářské etice s pomocí strukturovaných, ale i neformálních postupů;
- rozvíjet způsoby, kterými se může divácká zpětná vazba prokazatelně integrovat do redakčního rozhodování.

Odpovědnost

47. Organizace médií veřejné služby zaujímají jedinečné privilegované místo ve veřejné diskusi a v demokratických procesech. Jejich nezávislost je oceňována zvláště kvůli očekávání, podle nichž organizace

médií veřejné služby budou reflektovat a podporovat otevřenou a veřejnou diskusi na podporu širších demokratických cílů. Organizace médií veřejné služby musí být přesvědčeny o tom, že mohou přimět moc ke skládání účtů ve prospěch veřejnosti, jejichž zájmy hájí bez politického vměšování.

48. Nicméně, tato role s sebou nese velkou zodpovědnost, a média veřejné služby by měla zajistit, aby pracovala s nejvyššími redakčními a novinářskými standardy.

49. Tyto standardy se budou rozvíjet při vzájemné souhře kultury a kodexů.

- média veřejné služby by měla aktivně propagovat kulturu odpovědné a houževnaté žurnalistiky pátrající po pravdě. Měla by to být kultura pečlivého šetření a diskusí, vyznačující se nestranným přístupem k protichůdným názorům a ochotou přijímat interní výzvy a hodnocení;

- tato kultura bude posílena a chráněna existencí jasných a veřejně dostupných novinářských a produkčních kodexů, které stanoví pravidla, jimiž by se média veřejné služby měla ve své práci řídit, a na jejichž základě by měl být posuzován jejich výkon,

- kodexy chování by měly obsahovat standardy co možná největší rozmanitosti a rovnosti;

- média veřejné služby by měla zajistit existenci jasných a široce publikovaných postupů vnitřní redakční kontroly a vyřizování stížností, ve kterých budou jasně stanoveny povinnosti a odpovědnost šéfredaktora;

- tyto kodexy by se neměly omezovat pouze na chování novinářů, ale měly by také zahrnovat širší otázky redakčních standardů a etického chování.

5.4 Bayerisches Rundfunkgesetz – složení vysílací rady a správní rady - dle článků 6-12

Rundfunkrat (rozhlasová a televizní/vysílací rada) má 47 členů, s funkčním obdobím pěti let. Tvoří ji:

1. dvanáct zástupců zemského sněmu, které sněm určuje podle poměru sil stran v něm zastoupených, a ostatních organizovaných skupin voličů podle metody Sainte-Laguë/Schepers; každá ze stran ostatních organizovaných skupin voličů dává k dispozici nejméně jednoho zástupce;
2. jeden zástupce zemské vlády;
3. po jednom zástupci katolické a evangelické církve a izraelských kulturních obcí;
4. po jednom zástupci odborů, Bavorského zemědělského svazu, Průmyslové a obchodní komory a Řemeslnické komory;
5. po jednom zástupci Bavorského sněmu měst, Bavorského sněmu okresů a Bavorského sněmu obcí;
6. jeden zástupce Svazu vyhnanců, zemský svaz Bavorsko;
7. pět žen, z nich jmenují po jedné zástupkyni: odbory, Zemědělský svaz, katolické a evangelické ženské organizace a Bavorský zemský sportovní svaz;
8. jeden zástupce Bavorského Kruhu mládeže;
9. jeden zástupce Bavorského zemského sportovního svazu;
10. po jednom zástupci organizace spisovatelů, hudebních skladatelů a hudebníků,
11. jeden zástupce ředitelství Bavorského státního divadla a jeden zástupce vedení Bavorských činoherních divadel;
12. po jednom zástupci Bavorského svazu žurnalistů a Bavorského svazu vydavatelů novin,
13. jeden zástupce bavorských vysokých škol,
14. po jednom zástupci učitelských svazů, rodičovských sdružení a organizací pro vzdělávání dospělých,
15. jeden zástupce Bavorského sněmu domoviny,
16. jeden zástupce Svazů pro rodinu,
17. jeden zástupce Sdružení bavorského průmyslu,
18. jeden zástupce Svazu ochrany přírody v Bavorsku,
19. jeden zástupce Svazu svobodných povolání.

Vysílající organizace mají dbát na rovnoměrné zastoupení žen a mužů.

Členové Rundfunkrat pracují ve čtyřech výborech:

- výbor pro základní otázky a provoz,
- rozhlasový výbor,
- televizní výbor,
- výbor pro hospodářství a finance.

Rundfunkrat volí intendanta a schvaluje mu náměstký, programového ředitele, správního ředitele, technického ředitele, vedoucího právního oddělení a šéfy pěti hlavních oddělení. Schází se nejméně jednou za čtvrt roku, nebo na žádost třetiny členů. Zasedání jsou veřejná, veřejnost může vyloučena, zvláště při projednávání personálních otázek. Pokud to třetina členů vyžaduje, musí se dostavit na jednání intendant. Členství je čestné, existuje jen nárok na náhradu výdajů.

Verwaltungsrat (správní rada) má šest členů a tvoří ji

- předseda zemského sněmu,
- prezident Správního soudního dvora,
- čtyři členové zvolení Rundfunkrat, kteří nesmějí být členové vlády ani poslanci.

Předsedou Verwaltungsrat je předseda bavorského zemského sněmu, místopředseda je volen ze čtyř „nevládních“, členů. Verwaltungsrat se schází nejméně jednou za měsíc, usnášeníschopná je při čtyřech členech, při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy.

Funkce je neplacená, hradí se pouze náhrady výdajů spojených s funkcí.

Intendant se volí na funkční období pěti let, k jeho odvolání je třeba dvoutřetinové většiny Rundfunkrat. Proti odvolání se intendant může odvolat k rozhodčímu soudu pěti soudů ustavený předsedou Vrchního soudu Mnichov.

5.5 Spolkový ústavní soud a případ Brender

Letos na jaře rozhodl německý Spolkový ústavní soud ve věci žádosti dvou spolkových zemí Porýní Falc a Hamburk o posouzení právních norem týkajících se veřejnoprávní televizní organizace Zweites Deutsches Fernsehen (ZDF). Jmenovitě se jednalo o paragrafy týkající se uspořádání správních a kontrolních orgánů. Podle rozsudku zveřejněného 25. března 2014⁹⁷ by mělo být zastoupení politicky angažovaných subjektů ve vysílacích radách (*Rundfunkrat*) a správních radách (*Verwaltungsrat*) v zájmu zajištění plurality a rozmanitosti (*Vielfaltsicherung*) limitováno. Některé články státní smlouvy o ZDF⁹⁸ byly prohlášeny za neústavní a v rozsudku se praví, že je třeba důsledně omezovat vliv státních a "státu blízkých" členů dozorčích grémií.

Z informací, které o tomto případě poskytla česká média, mohl vzniknout falešný dojem, že se tento rozsudek týká všech vysílatelů veřejné služby v Německu, a že znamená absolutní zákaz účasti politiků v uvedených grémiích. Z přehledových tabulek o složení vysílacích a správních rad vyplývá, že podstatnější zastoupení exekutivy a politických stran se ve vysílacích radách vyskytuje pouze v ZDF, kde 19 ze 77 členů jmenuje přímo exekutiva a 12 členů dodávají politické strany. U zemských veřejnoprávních vysílatelů zastoupení parlamentních nominantů tvoří maximálně čtvrtinu členů rady. Podobná situace je i u správních rad, kde vláda - menšinově - ingeruje do jejich složení pouze u ZDF (šest ze čtrnácti), okrajově též u bavorské BR a také u vysílatele SWR zřízeného spolkovými zeměmi Badensko-Würtenbersko a Porýní Falc.

Pro pochopení celého případu je třeba také zmínit specifické postavení druhého celostátního televizního programu ZDF v mediálním systému SRN, jakož i historické pozadí jeho vzniku. Na počátku byl kompetenční spor při zavádění druhého televizního programu mezi spolkovou vládou v Bonnu a zemskými vládami, kterým německá ústava svěřuje kompetenci v oblasti kulturní politiky. Spolková vláda v roce 1959 uvažovala o tom, že vedle prvního celostátního programu ARD, který vznikl spoluprací zemských vysílatelů veřejné služby, bude druhý program vysílán centrálně zvláštní institucí *Deutschland-Fernsehen-GmbH*, jejímž zakladatelem byla spolková vláda. Televizní program vysílaný na komerčním základě po vzoru britské ITN měl začít vysílat v lednu 1961. V srpnu 1960 se spolkové země Hamburk, Brémy, Dolní Sasko a Hesensko obrátily na Spolkový ústavní soud se stížností na protiústavnost konání spolkové vlády, protože kompetenci v oblasti vysílání, chápaného jako „kulturní fenomén“ německá ústava⁹⁹ svěřila spolkovým zemím, nikoli spolku.

Ústavní soud této stížnosti v únoru 1961 vyhověl,¹⁰⁰ když neuznal argumenty spolkové vlády, jež chtěla televizní vysílání interpretovat jako telekomunikační službu spadající podle článku 73/7 Ústavy pod její pravomoc. Spolkové země, jejichž vysílací organizace na některých místech již začaly vysílat lokální druhé televizní programy, však myšlenku alternativního celostátního televizního programu nezavrhly a následně v červnu 1961 formou státní smlouvy se dohodly na vzniku Druhého televizního programu ZDF (*Zweites Deutsches Fernsehen*) se sídlem v Mainzu, který zahájil pravidelné vysílání 1. dubna 1963. ZDF na rozdíl od členů ARD, kteří provozují i rozhlasové vysílání, je výhradně televizní organizací. Na jedné straně ZDF s ARD v nejrůznějších oblastech spolupracovala (koordinace vysílacích schémat, společné dopolední vysílání, spolupráce při OH a dalších akcích), na druhé straně od samého počátku představovala alternativu k ARD včetně svého ideového zaměření. ZDF ve svém zpravodajství a komentářích v historii stála spíše napravo. Vedle liberálních postojů ARD reprezentovala spíše konzervativní pohled na svět, pravicové strany

⁹⁷ Urteil des Ersten Senats vom 25. März 2014 - 1 BvF 1/11, 1 BvF 4/11. Dostupné z www.bundesverfassungsgericht.de/entscheidungen/fs20140325_1bvf000111.html

⁹⁸ ZDF-Staatsvertrag vom 31. August 1991, in der Fassung des Zwölften Staatsvertrages zur Änderung rundfunkrechtlicher Staatsverträge (Zwölfter Rundfunkänderungsstaatsvertrag) in Kraft seit 1. Juni 2009. Dostupné z www.zdf.de/ZDF/zdfportal/blob/26073604/1/data.pdf

⁹⁹ Grundgesetz der Bundesrepublik Deutschland. Dostupné z www.bundestag.de/dokumente/rechtsgrundlagen/grundgesetz/index.html

¹⁰⁰ *Rundfunkentscheidung BVerfGE 12, 205 - Deutschland-Fernsehen-GmbH*, 1961. Dostupné z: <http://www.servat.unibe.ch/dfr/bv012205.html>

nacházely ve zpravodajství a publicistice ZDF svého zastávce. Možná, že i tento prvek sehrál svoji roli v kauze šéfredaktora ZDF Nikolause Brendera, která se odehrála před pěti lety.

Již v únoru 2009 oznámili členové Správní rady ZDF, že nehodlají prodloužit Brenderovu smlouvu ve funkci šéfredaktora ZDF odpovědného za zpravodajství a publicistiku stanice. Toto stanovisko zastával zvláště hesenský ministerský předseda Roland Kocha. Jedním z důvodů kritiky Brenderova působení byla údajně klesající sledovanost zpravodajských relací ve srovnání s podobným vysílání v ARD a RTL. Kolem prodloužení Brenderovy smlouvy se pak rozvinula politická diskuse.

Správní radu ZDF v současném složení tvoří čtrnáct členů, z nichž pět jmenují vlády spolkových zemí (jeden musí být z Hesenska, kde má ZDF sídlo), jednoho zástupce jmenuje spolková vláda, zbylých osm členů volí televizní rada (*Fernesehrat*), nesmějí to být členové vlády nebo poslanci. Četnost jednání správní rady zákon nestanovuje, schůzi svolává předseda, případně se svolává na žádost tří členů. Správní rada uzavírá smlouvu s intendantem, kontroluje jeho činnost, předkládá návrh stanov ZDF, případně jejich změn, schvaluje rozpočet a roční uzávěrku. Intendant, který odpovídá za činnost ZDF, musí získat souhlas správní rady pro jmenování programového ředitele, šéfredaktora, správního ředitele a svého zástupce v případě nepřítomnosti.

Teoreticky by "volení zástupci lidu," tj. nezávislí členové správní rady zvolení širokým grémiem televizní rady, měli mít v poměru 8:6 převahu nad politiky, kteří byli v uvedeném období většinově reprezentováni vládnoucími unionistickými stranami. Jestliže však i v televizní radě ZDF přes čtyřicet procent nominací (35 ze 77) pochází ze státní a státu blízké sféry, je jasné, že i za volbou oněch osmi "nezávislých" mohou být nepřímé politické vazby a vlivy na exekutivu. Projevilo se to i v Brenderově případě.

Prodloužení jeho smlouvy podpořila veřejné média, vedoucí jednotlivých redakcí i úřadující intendant ZDF Markus Schächter, který chtěl řešit situaci tím, že si objedná právnickou analýzu kompetencí správní rady, k čemuž však už ve volebním roce 2009 nedošlo. Když správní rada 27. listopadu 2009 o prodloužení Brenderovy smlouvy hlasovala, pro Brendera dle oznámení předsedy správní rady Kurta Becka hlasovalo pouze sedm členů, takže Brender nezískal většinu a v dubnu 2010 ho na místě šéfredaktora vystřídal šéf domácího zpravodajství ZDF Peter Frey.

Na základě této události spolkové země, kontrolované opozičními stranami, Porýní Falc a Hamburk, se obrátily na Spolkový ústavní soud v Karlsruhe se žádostí o posouzení souladu státní smlouvy o ZDF s ústavním pořádkem. Ten ve svém rozhodnutí sdělil, že *"složení dozorujících grémií veřejnoprávních vysílacích organizací je třeba podřídit požadavku zajištění rozmanitosti/plurality. Proto je třeba do něj zahrnout osoby s co možná nejrůznějšími perspektivami a horizonty zkušeností ze všech oblastí společenského života."* A dále: *"Organizace veřejnoprávního vysílání musí jako výraz zajištění rozmanitosti vyhovět požadavku vzdálení se od státu (Gebot der Staatsferne). Z toho důvodu je třeba vliv státních nebo státu blízkých členů dozorujících grémií důsledně omezit. Podíl státních nebo státu blízkých členů nesmí překročit třetinu zákonem stanovených členů uvedených grémií."* Ústavní soud zároveň stanovil, že změny ve státní smlouvě o ZDF, jakož i v návazných dokumentech spolkových vlád se mají uvést do praxe v termínu 30. června 2015.

Na druhé straně rozhodnutí Spolkového ústavního soudu ponechalo správní radě právo odvolat intendanta, jestliže k tomu získá třípětinovou většinu všech členů televizní rady, na což upozorňovalo podání spolkové země Hamburk. Ministerským předsedům spolkových zemí se rovněž ponechalo právo poskytovat organizační rámec pro nominace nepolitických členů do televizní rady v jednotlivých kategoriích (církve, odbory, nevládní a profesní organizace apod.)

5.6 Struktura Dohody BBC se státem

BROADCASTING - An Agreement Between Her Majesty's Secretary of State for Culture, Media and Sport and the British Broadcasting Corporation

Úvod

1. Interpretace Dohody
2. Status této Dohody jako "Rámcové dohody" pro účely Charty BBC
3. Začátek této Dohody (a zrušení předchozí Dohody)

Veřejné účely BBC

4. Poslání účelů
5. Podporovat občanský život a občanskou společnost
6. Podporovat vzdělání a výuku
7. Podněcovat kreativitu a kulturní znamenitost
8. Reprezentovat Velkou Británii, její národy, regiony a komunity
9. Přibližovat Velkou Británii světu a svět Velké Británii

Veřejné služby BBC ve Velké Británii (veřejné služby VB)

11. Seznam a popis veřejných služeb VB
12. Zajištění široké dostupnosti veřejné služby VB
13. Příjem veřejné služby VB a doprovodného obsahu bez poplatku
14. Charakteristiky veřejné služby VB
15. Účely veřejného televizního vysílání ve VB

Licence pro veřejnou službu

16. Licence pro veřejné služby VB
17. Obsah licence
18. Aktivity, které vyžaduje licence
19. Veřejné konzultace o licenci
20. Přezkoumání licence

Vyhlášení programové politiky

21. Vyhlášení programové politiky

Aktivity nemající povahu služby

22. Aktivity nemající povahu služby

Změny veřejných služeb BBC

23. Úvod
24. Test veřejné hodnoty
25. Kdy se musí test veřejné hodnoty použít
26. Jak se má test veřejné hodnoty použít
27. Časové lhůty testu veřejné hodnoty
28. Zjišťování veřejné hodnoty
29. Společná řídicí skupina
30. Zjišťování dopadu na trh
31. Časové lhůty zjišťování dopadu na trh
32. Pilotní nové služby apod.
33. Úloha ministerstva ve vztahu k novým službám

Přechod na digitální vysílání

34. BBC a přechod na digitální vysílání

35. Přechod na digitální vysílání a základní televizní služby BBC
36. Analogové vysílání do přechodu na digitální vysílání
37. Obecná povinnost BBC spolupracovat na dosažení přechodu na digitální vysílání
38. Poskytování informací o přechodu na digitální vysílání
39. Cílové pomocné projekty
40. Finanční příspěvky společnosti SwitchCo Limited
41. Výroční zprávy o postupu digitalizace

Rozhlasové spektrum

42. Obecná povinnost Trustu

Regulační povinnosti týkající se veřejných služeb VB

43. Obsahové standardy
44. Přesnost a nestrannost
45. Kodex poctivého přístupu (The Fairness Code)
46. Kodex programových standardů
47. Zpravodajství a politická publicistika
48. Vysílání o politických stranách
49. Programové kvóty původní/vlastní produkce
50. Sestavování programů pro národy a regiony
51. Výroba programů pro národy a regiony
52. Kvóty pro výrobu nezávislých producentů
53. Pořady, které by měly být vyhrazené pro nezávislé producenty
54. Okna kreativní soutěže (The Window of Creative Competition - WOCC)
55. Soutěživé příležitosti pro výrobu pořadů mimo síť BBC
56. Pořady vyhrazené pro výrobu uvnitř BBC
57. Povinnost vyhodnocovat operace dle článků 54-56
58. Výrobě rozhlasových pořadů a materiálů pro online služby
59. Kodex týkající se poskytování služeb sluchově a zrakově postiženým
60. Pravomoc upravit cíle za účelem naplnění článku 59
61. Kodex týkající se nákupu a objednávání pořadů
62. Uchovávání a produkce záznamů
63. Mezinárodní závazky

Světová služba (The World Service)

64. Zajišťování vysílání The World Service

Poctivé obchodování (fair trading) a konkurenční účinek

65. Prohlášení poctivého obchodování
66. Konkurenční účinek
67. Směrnice poctivého obchodování a konkurenčního účinku

Komerční služby BBC

68. Komerční služby organizačně oddělené od "jádra" BBC
69. Kritéria komerčních služeb
70. Aplikace článku 69 na některé další činnosti
71. Schválení komerčních služeb
72. Komerční strategie BBC
73. Úloha Výkonného rady
74. Zprávy o komerčních službách a jejich vyúčtování

Financování BBC

75. Financování licenčním poplatkem a granty z ministerstev
76. Služby za předplatné a sponzorované materiály
77. Povinnost Trustu dohlížet na finanční potřeby BBC

- 78. Kompenzace/náhrada za osvobození od licenčního poplatku
- 79. Hodnota auditorských služeb
- 80. Půjčování, poskytování záruk apod.

Některé obecné závazky BBC

- 81. Opatření týkající se obrany a mimořádných událostí
- 82. Zjišťování elektromagnetického rušení (interference)
- 83. Rovné příležitosti
- 84. Vzdělávání
- 85. Obecná ustanovení o opatřeních činěných dle článku 83 a 84.
- 86. Archivy
- 87. Výzkum
- 88. Monitorovací činnost

Stížnosti

- 89. Stanovení rámce a postupů pro vyřizování stížností
- 90. Některé prvořadě zásady, které je třeba dodržovat ve vztahu ke stížnostem BBC a Ofcom (Office of Communication)
- 91. Spolupráce s Ofcomem
- 92. Dohody mezi BBC a Ofcomem
- 93. Pravomoci Ofcomu vyžadovat nápravná opatření
- 94. Pravomoci Ofcomu pokutovat BBC
- 95. Důležité vymahatelné požadavky

Některé obecné záležitosti

- 96. Schvalování a řízení
- 97. Nepřevoditelnost (práv a povinností)
- 98. Dohody (práva třetích osob) dle zákona 1999

Interpretace

- 99. Úvod
- 100. Význam pojmu "veřejné služby VB"
- 101. Význam pojmu "komerční služby" a souvisejících výrazů
- 102. Význam pojmu "plátce licenčního poplatku"
- 103. Význam povinnosti Trustu veřejně konzultovat
- 104. Některé jednoduché definice v abecedním pořádku
- 105. Gender a počty
- 106. Kontinuita pravomocí a povinností
- 107. Právo různých ustanovení pro různé případy
- 108. Odkazy k časově podmíněným záležitostem
- 109. Odkazy na legislativu
- 110. Tituly/nadpisy

5.7 Oznámení úřadu britské vlády (Public Appointments & Honours Unit), kterým se ohlašuje výběrové řízení na dvě uvolněná místa v Nadaci BBC (BBC Trust)

Překlad webové stránky

<http://publicappointments.cabinetoffice.gov.uk/applications/53b529cce4b07e661e64eef2>

Public Appointments (Ustavení do veřejné funkce)

2 členové Nadace BBC (2 Trustees)

Ustavující instituce: Nadace BBC (BBC Trust)

Ministerstvo: Ministerstvo pro kulturu, média a sport

Místo: Londýn

Počet volných míst: 2

Plat: Výše honorářů pro členy Nadace činí 35 935 liber ročně. Členové nadace v současné době si dobrovolně snížili své honoráře. Snížená výše honorářů je 32 952 liber ročně.

Časové požadavky: Časový závazek členů Nadace je v průměru dva dny v týdnu.

Datum uzávěrky: 24.7.2014

Pohovory: týden začínající 8. zářím 2014

Popis volného místa:

Dvanáct členů Nadace kolektivně odpovídá za to, že BBC plní své povinnosti tak, jak jsou uvedeny v Královské chartě, a že poskytuje vysoce kvalitní a osobité služby a programy.

Kromě toho se od členů Nadace očekává, že přispějí k diskusím v rámci BBC o nové Královské chartě jako součást procesu revize Charty, jež vyústí do nové Charty. Platnost současné desetileté Charty skončí v prosinci 2016.

V rámci řídicích pravomocí stanovených současnou Královskou chartou a Dohodou k odpovědnostem členů Nadace patří:

- Jmenování předsedy Výkonné rady (Executive Board), určování obecného strategického rámce směřování BBC, včetně cílů a priorit Výkonné rady
- Zajištění toho, aby se udržela nezávislost BBC
- Zastupování zájmů plátců licenčního poplatku a rozhodování v jejich nejlepším zájmu
- Kontrolování Výkonného výboru při zajišťování služeb BBC plátcům licenčního poplatku vykonáváním přísné kontroly veřejných peněz a udržováním účinného pracovního vztahu mezi Nadací a Národním kontrolním úřadem (National Audit Office)
- Zohledňování dopadu aktivit BBC na hospodářskou soutěž v rámci širšího trhu
- Stanovení a dohled nad dodržováním redakčních standardů BBC
- Zajištění řádného vyřizování stížností na BBC
- Posuzování návrhů Výkonného výboru na zavádění nových služeb a aktivit BBC.

Osobnostní specifikace

Osoba

Hledáme dva význačné jedince, kteří jsou oddáni veřejné službě ve vysílání, reprezentující veřejný zájem a zachovávající nezávislost BBC. Doufáme, že naše nabídka zaujme silnou rozmanitou skupinu žadatelů ze široké škály prostředí s vysokou mírou úspěšnosti v soukromém, veřejném nebo neziskovém sektoru. I když to není nezbytné, znalost a/nebo zkušenost s televizní produkcí a s redakční problematikou může být užitečná.

Kritéria

Kandidáti na tyto pozice musí být schopni prokázat následující základní dovednosti:

- Oddanost nezávislosti a cílům BBC a pochopení úlohy a priorit Nadace BBC
- Schopnost zastupovat zájmy plátců licenčního poplatku
- Pochopení vztahu BBC k sektoru komerčních médií a klíčových výzev, kterým čelí vysílání veřejné služby ve Spojeném království
- Schopnost strategického, nezávislého a nápaditého uvažování
- Výborné komunikační dovednosti a schopnost přesvědčivě reprezentovat Nadaci před širokým spektrem zúčastněných skupin, včetně parlamentu, ministrů a médií

Jak se přihlásit

Žádost by se měla sestávat ze životopisu a podpůrných prohlášení v rozsahu maximálně dvou stran vysvětlujícího, jak vyhovujete základní kritériím této role.

Prosím, kompletní žádost odešlete na adresu:
bbctrustmemberappointment@Culture.gsi.gov.uk

Přílohy

Upravený monitorovací formulář část 1 - politické aktivity (.doc)

Upravený monitorovací formulář část 2 - osobní informace (.doc)

Formulář prohlášení o konfliktu zájmů (.doc)

Konflikt zájmů - DCMS (Department for Culture, Media and Sport)

Kodex chování členů správních grémií (Board Members) - duben 2011

Procedura stížnosti OCPA (Office of Commissioner for Public Appointments) (.pdf)

Specifikace úlohy člena Nadace BBC (.docx)

5.8 Aféra Kelly a BBC – časový záznam průběhu událostí

24.9.2002 – Britská vláda zveřejňuje dokument o iráckých zbraních hromadného ničení (Iraq's Weapons of Mass Destruction - The assessment of the British Government), zprávu předkládá parlamentu premiér Tony Blair, který v oficiálním prohlášení u příležitosti publikace dokumentu kromě jiného říká:

„The dossier is based on the work of the British Joint Intelligence Committee. (...) The intelligence picture they paint is one accumulated over the past four years. It is extensive, detailed and authoritative. It concludes that Iraq has chemical and biological weapons, that Saddam has continued to produce them, that he has existing and active military plans for the use of chemical and biological weapons, which could be activated within 45 minutes, including against his own Shia population; and that he is actively trying to acquire nuclear weapons capability.“

Jak se později ukáže, právě zmínka o 45 minutách se stane roznětkou sporu mezi BBC a vládou.

leden/únor 2003 - vláda zveřejňuje další zprávu o Iráku, která je později kritizována jako kompilát ze zdrojů, z nichž některé byly zastaralé, a byla mezi nimi i data z jedné disertační práce kalifornského studenta na internetu.

20.3.2003 – krátce po půlnoci zahájily koaliční síly vedené USA a Británií útok na Irák.

29.5.2003 – V rozhlasovém pořadu Today na stanici BBC Radio 4 novinář specializující se na armádní problematiku Andrew Gilligan citoval nejmenovaný zdroj, podle něhož Blairův kabinet "vylepšil" „zatraktivnil“ "nafoukl" (sexed up) dokumenty o Iráku odkazem na to, že Saddam Husajn je schopen zaútočit biologickými nebo chemickými zbraněmi hromadného ničení během 45 minut.

1.6.2003 – Gilligan opakuje své tvrzení ve svém názorovém sloupku v týdeníku Daily Mail on Sunday, do kterého přidal podrobnosti o své diskusi s nejmenovaným zdrojem. Zdroj si prý „lehce zoufal“ nad tím, jak Downing Street přeháněl při zdůvodňování války. Na jedné straně je faktem, že konvenční raketové střely mohou startovat během 45 minut, ale chyběly důkazy o tom, že by se daly použít pro zbraně hromadného ničení. Gilligan v Mail on Sunday napsal: „Když jsem se ho zeptal, jak došlo k úpravě textu, dostal jsem odpověď: „Campbell.“ „Cože? Campbell si to vymyslel?“ „Ne, byla to reálná informace, ale dostala se tam proti naší vůli, protože nebyla spolehlivá.“

Gilligan ve sloupku dále obvinil premiéra a jeho poradce, že sice „tráví poslední dny vyvracením tvrzení, které v podstatě nikdo nevyslovil, tedy že materiály ve vládních dokumentech byly vymyšlené,“ ale nevyvrátili tvrzení zdroje BBC, že dokumenty byly před zveřejněním upravovány a věta o 45 minutách se do nich dostala na poslední chvíli.

2.6.2003 – V televizní relaci BBC Newsnight Susan Wattsová informovala o rozhovoru, který měla s „vysoce postaveným činitelem, jenž se účastnil procesu sestavování zářijového dokumentu o Iráku“, jenž tvrdil, že tajné služby byly pod silným politickým tlakem vlády ve věci důkazů o tom, že Saddámovy zbraně hromadného ničení mohou být použity v průběhu 45 minut.

3.6.2003 - John Reid, v té době předseda Dolní sněmovny, prohlásil, že „darebné prvky“ (rogue elements) v tajných službách jsou zodpovědné za šíření falešných zpráv o údajných pokusech vlády přitvrdit zprávy tajných služeb a tak uměle zvětšit rozsah nebezpečí, které Saddam Husajn představuje.

5.6.2003 – Oficiální mluvčí Tonyho Blaira využil denní briefing s novináři k tomu, aby upozornil na řadu nepřesností v Gilliganových zprávách a reportážích.

8.6.2003 – Gilligan ve svém sloupku v Mail on Sunday detailně popsal svůj spor s vládou a také den, kdy „hurikán Alastair a tropická bouře Tony vtrhly do mého života.“ Obvinil Downing Street, že využil briefing k osobním útokům, a také Johna Reida, že si vymyšlí spiklenecké teorie.

19.6.2003 – Gilligan vypovídal před sněmovním výborem pro zahraniční politiku, který šetřil rozhodnutí vstoupit do války s Irákem. Ve svědectví popsal svůj zdroj jako „jednoho ze služebně starších úředníků pověřeného sestavením zprávy pro vládu“. K tomu dodal: „Mohu vám říci, že je to můj dlouhodobý zdroj, člověk, kterého dobře znám, který je úzce spojen s problematikou iráckých zbraní hromadného ničení,“ a který je dostatečně zkušený a důvěryhodný.

25.6.2003 – Komunikační ředitel Downing Street Alastair Campbell obvinil Gilligana ze „lhaní“. V průběhu tříhodinového zasedání sněmovního výboru pro zahraniční politiku, které přenášela televize parlamentního kanálu BBC, Campbell kromě jiného řekl: „Podle tvrzení armádního redaktora BBC, opakovaného v četných médiích a v jiných částech světa předseda vlády předložil zemi a parlamentu falešné podklady, na jejichž základě byly riskovány životy britských vojáků. To je obžaloba předsedy vlády, ministra zahraničí, kabinetu, tajných služeb, je to obvinění proti mně a proti lidem, kteří pro mne pracují. Proto to beru tak vážně.“

„Vím, že máme pravdu ve věci oněch 45 minut. Je to úplná a totální nepravda. Je to – a já to slovo nepoužívám jen tak snadno – je to skutečná lež... Je to lež... která se průběžně opakuje, a dokud se nám za ní nedostane omluvy, budu neustále ujišťovat parlament a lidi jako jste vy, že to byla lež.“

BBC odpověděla prohlášením, ve kterém se postavila za Gilligana a jeho „výše postavený (senior) a důvěryhodný“ zdroj z tajných služeb. „Nemáme pocit, že by se BBC měla za něco omlouvat.“

26.6.2003 – Blairův šéf komunikace Alastair Campbell v dopise BBC vyžaduje odpověď na dvanáct otázek týkajících se Gilliganovy aféry. Šéf zpravodajství BBC Richard Sambrook odpověděl 27.6. prohlášením, v němž se postavil za Gilliganovu zprávu. V tomto prohlášení se také zmínil o „bezprecedentním nátlaku na BBC z Downing Street.“ BBC je prý připravena odpovědět, ale nikoli v termínu a podle podmínek diktovaných Campbellem.

6.7.2003 – Rada guvernérů BBC se sešla, aby projednala konflikt mezi BBC a vládou. Ve vydaném prohlášení se postavila na obranu Gilliganovy zprávy a vyzvala Campbella, aby odvolal svá tvrzení o neobjektivnosti BBC a jejich novinářů. Doslova:

„Rada je toho názoru, že pořad Today se při zacházení se zprávou Andrew Gilligana 29. května o zářijové zprávě tajných služeb řídil produkčními směrnicemi BBC. Ačkoli tyto směrnice říkají, že BBC by měla být zdrženlivá při vysílání zprávy založené na jediném zdroji, a upozorňují na nebezpečí využívání anonymních zdrojů, zcela jasně říkají, že je tak možné učinit za výjimečných okolností. Zprávy založené na vysoce postavených zdrojích v tajných službách jsou takovým případem.“

„Upozorňujeme na to, že v pořadu Newsnight 2. června se zcela odděleně vysílala informace žurnalistky BBC nespojené s tímto případem. Její zpráva uváděla tvrzení velice podobná těm, o kterých informoval Andrew Gilligan v pořadu Today, ale tuto reportáž si vládní mluvčí jako předmět své kritiky nevybral.“

8.7.2003 – Ředitel BBC Greg Dyke se poprvé vyjádřil k případu Gilligan. Řekl, že BBC se nebude omlouvat a vyzval Alastaira Cambella, aby zakopal válečnou sekuru. Odpoledne před šestou hodinou vláda zveřejnila prohlášení Ministerstva obrany o tom, že její zaměstnanec byl ochoten připustit, že se ještě před válkou sešel s Andrew Gilliganem v jednom londýnském hotelu. Ministerstvo si není jisté, zda tento člověk byl Gilliganovým zdrojem, ale pokud byl, pak Gilligan silně přeháněl při líčení obsahu schůzky. Zdroj prý nejmenoval Campbella a není to člověk, jenž se účastnil tvorby té části dokumentu připravované tajnými službami. Zároveň tento zaměstnanec ministerstva řekl, že jako odborník v dané oblasti věří tomu, že Saddam Husajn vlastnil zbraně hromadného ničení.

Předseda Rady guvernérů BBC Davies odpověděl dopisem, v němž připomíná, že mezi základní zásady dobré žurnalistiky je ochrana zdroje. Kromě toho BBC sdělila, že: „Popis jednotlivce obsažený v prohlášení ministerstva se v některých důležitých prvcích nehodí na Gilliganův zdroj. Ten nepracuje na Ministerstvu obrany a pan Gilligan jej zná již několik let, nikoli jen několik měsíců.“

9.7.2003 – V dopise zaslaném BBC ministr obrany Geoff Hoon jmenoval doktora Davida Kellyho, mikrobiologa a zbraňového poradce Ministerstva obrany, a požádal, aby BBC buď potvrdila, nebo odmítla, zda je Kelly zdrojem Gilliganovy reportáže. BBC odmítla tento požadavek a prohlásila, že se situace stává fraškou.

Přestože Kellyho jméno nebylo zveřejněno, v průběhu dne někteří lobbystičtí žurnalisté - díky řízené indiskreci ministerstva - se dozvěděli jeho identitu, a Downing Street potvrdil jeho jméno novinářům z deníku The Times. V 23.40 jméno Davida Kellyho oznámila britská tisková agentura Press Association.

15.7.2003 – Dr. Kelly svědčil před výborem pro zahraniční politiku, popřel, že byl hlavním zdrojem tvrzení o tom, že Alastair Campbell „zatraktivnil“ (sexed up) zářijové dokumenty. Přítomní poslanci ve výboru jeho prohlášení podpořili a prohlásili, že nevěří, že je jediným zdrojem, při čemž obvinili vládu z toho, že si Kellyho vybrala jako „obětího beránka“.

Předseda výboru pro kulturu a média Gerald Kaufman prohlásil, že by si měl Gilligan vybrat, zda chce psát pro noviny nebo pracovat pro BBC, neboť konflikt s vládou vyvolaly hlavně jeho sloupky v Mail on Sunday, ve kterých rozvinul svoji reportáž z pořadu BBC Today.

16.7.2003 – Tony Blair znovu vyzval BBC, aby odhalila zdroj Gilliganovy reportáže poté, co vůdce opozičních konzervativců Duncan Smith obvinil Blaira a Campbella z toho, že vytvářejí „kulturu podvádění“ při tom, jak zacházejí se sporem o zářijové irácké dokumenty.

17.7.2003 – Dr. Kelly sdělil v 15.00 své ženě, že se jde projít. Když se nevrátil do 23.45 hodin, rodina kontaktovala policii.

Poslanci výboru pro zahraniční politiku kritizovali Gilligana poté, co žádný ze svědků včetně dr. Kellyho nepodpořil jeho tvrzení, a obvinili ho, že změnil charakter své svědecké výpovědi z 19.6.

18.7.2003 – Dr. Kelly je oznámen jako zmizelá osoba a je zahájena rozsáhlá pátrací akce v blízkosti jeho domova v Abingdonu, Oxfordshire.

V 9.20 policie našla tělo muže blízko domova dr. Kellyho, ale odmítla potvrdit, zda jde o zmizelého vědce.

V 15.00 policie potvrdila, že oděv mrtvého je shodný s oděvem dr. Kellyho, ale i nadále odmítla vydat oficiální zprávu. Vláda oznámila, že pokud je mrtvým dr. Kelly, zahájí soudní vyšetřování okolností vedoucích k jeho smrti.

19.7.2004 – Policie potvrdila, že mrtvým mužem je dr. Kelly, který si podřezal zápěstí poté, co použil lék na tlášení bolesti. Rodina obvinila ze smrti BBC a vládu.

20.7.2004 – BBC prolomila mlčení o svém zdroji, když po konzultacích s Kellyho rodinou oznámila, že dr. Kelly byl zdrojem jak pro Andrew Gilligana, tak pro reportérku Newsnight Susan Wattsovou 2. a 4. června.

BBC i nadále byla přesvědčena, že „přesně podala a interpretovala faktické informace získané v průběhu rozhovoru s dr. Kellym... Stále jsme přesvědčeni o tom, že jsme učinili správně, když jsem názory dr. Kellyho zveřejnili. Nicméně BBC hluboce lituje, že jeho angažmá jako našeho zdroje skončilo tak tragicky.“

Později zveřejnila BBC prohlášení Andrew Gilligana, ve kterém říká, že „dr. Davida Kellyho necitovoval nebo nepředstavoval nepřesně.“

Tony Blair odmítl výzvu konzervativců, aby se vrátil do Londýna a svolal parlament. Blízký spolupracovník Tonyho Blaira Peter Mandelson v deníku Observer zaútočil na BBC: „Byla to posedlost BBC Alastaiem Campbellem, která více než cokoli jiného ke kolapsu ve vztazích mezi vládou a britským vysílatelem veřejné služby, s výsledky, které jsme mohli vidět.“

Tiskový mluvčí Ministerstva obrany Pam Tearová přiznala, že potvrdila identitu Dr. Kellyho spřízněným žurnalistům, což vyvolalo znepokojení nad způsobem, jakým se tento vědec dostal do centra pozornosti, přestože očekával, že zůstane anonymní.

21.7.2003 – Soudním vyšetřováním událostí, které vedly ke smrti Davida Kellyho byl pověřen lord Hutton. Oficiální jmenování dostává 22.7.2003. Vyšetřování bylo zahájeno v srpnu 2003, skončilo v lednu 2004

Mezitím v tisku pokračuje živá diskuse o případu. The Guardian napsal, že David Kelly mohl být naživu, kdyby se nedostal mezi mlýnské kameny války BBC s Blairovým tiskovým mluvčím Alastaiem Campbellem. Ředitel BBC Greg Dyke a předseda Rady guvernérů Gavyn Davies prý zpočátku byli ochotni ke kompromisu s vládou, ale potom se rozhodli neustupovat, aby nedali Campbellovi argumenty pro jeho kritiku BBC. Campbell, ředitel komunikací a strategie Blairova kabinetu, rezignoval 29.8.2004.

28.1.2004 krátce po poledni je zveřejněna zpráva lorda Huttona o případu. Mimořádně se schází Rada guvernérů BBC. Předseda Rady guvernérů Gavyn Davies zde rezignoval na svoji funkci.

Také ředitel Greg Dyke formálně nabídl demisi. Předpokládal, že guvernéri ji odmítnou, protože odstoupení Gavyna Daviesa bude stačit. Guvernéri však Dykea nepodpořili a tak Greg Dyke oficiálně rezignoval na místo ředitele BBC dopisem 29. ledna 2004

30.1.2004 - Andrew Gilligan se rozhodl opustit BBC.

28.8.2004 – Sunday Observer začal zveřejňovat ukázky z memoárů bývalého ředitele BBC Grega Dykea, ve kterých Dyke obviňuje Blairovu vládu z nepřipustného nátlaku na BBC.

Special Report BBC dostupný na [www](http://www.bbc.co.uk)

http://news.bbc.co.uk/2/hi/in_depth/uk/2003/david_kelly_inquiry/default.stm

5.9 Obsah Vyhlášky č. 2009-796 ze dne 23. června 2009, kterým se stanoví podmínky smlouvy národní programové společnosti France Télévisions

http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=B378A08BDAA79C0E79B192C94007710D.tpdjo16v_3?cidTexte=JORFTEXT000020788471&dateTexte=20140824

Kapitola I. - Nová veřejnoprávní televize

I. - Služby s novými identitami

Článek 1 - Audiovizuální komunikační služby nabízené France Télévisions

Článek 2 - Pluralismus myšlenkových proudů a názorů a rozmanitost tvorby a výroby pořadů

Článek 3 - Editoriální charakteristiky různých služeb

II. - Nové závazky při výrobě pořadů

Článek 4 - Běžné kulturní pořady

Článek 5 - Hudební pořady

Článek 6 - Přenosy divadelních představení

Článek 7 - Vědecké pořady a vzdělávání udržitelného rozvoje

Článek 8 - Sportovní pořady

Článek 9 - Audiovizuální a kinematografická tvorby

Článek 10 - Filmy

Článek 11 - Audiovizuální hraná tvorba

Článek 12 - Dokumentární tvorba

Článek 13 - Pořady pro mládež

Článek 14 - Informace a debaty

Článek 15 - Mediální gramotnost

Článek 16 - Evropa

Článek 17 - Náboženské pořady

Článek 18 - vysílání herních pořadů (game-show)

III. - Nové závazky týkající se sestavování programu

Článek 19 - Večerní vysílací čas (20:35)

Článek 20 - Uspokojování potřeb veřejnosti a publika

Článek 21 - Nové technologie

Článek 22 - Audiovizuální mediální služby na vyžádání

Článek 23 - Inovace pořadů

Článek 24 - Podpora programování

Článek 25 - Prostředky na produkci pořadů

Článek 26 - Podpora výuky cizích jazyků

IV. - Ustanovení týkající se reklamy

Článek 27 - Obecné zásady

Článek 28 - Postupné omezování

Článek 29 - Pravidla pro zařazování reklamních sdělení

Článek 30 - Doba trvání reklamy

Článek 31 - Omezení výši příjmu získaného od stejného inzerenta

Článek 32 - Tarify/ceny

Článek 33 - Sponzoring

Článek 34 - Teleshopping

Kapitola II. - Televize veřejné služby odpovědná a otevřená společnosti

I. - televizní občan

Článek 35 - Slušnost (poctivost, nestrannost) a pluralita informací

Článek 36 - Důstojnost osobnosti a ochrana nezletilých

Článek 37 - Boj proti diskriminaci a reprezentace rozmanitosti ve vysílání

Článek 38 - Dostupnost pořadů pro osoby se zdravotním postižením

- Článek 39 - Francouzský jazyk
- Článek 40 - Zastoupení regionálních jazyků
- Článek 41 - Právo na stávkou a na kontinuitu veřejné služby
- Článek 42 - Ustanovení týkající se národní obrany
- Článek 43 - Zákaz přijímání prostředků od některých organizací
- Článek 44 - Události velkého národního významu

II. - Televize veřejné služby centrem občanského života

- Článek 45 - Představení parlamentu a regionálních a místních samospráv
- Článek 46 - Představení politických formací
- Článek 47 - Předvolební vysílání
- Článek 48 - Komunikace vlády
- Článek 49 - Představení odborových a profesních organizací
- Článek 50 - Integrace zahraniční populace žijících ve Francii
- Článek 51 - Zdravotní a sociální informační a osvětové kampaně
- Článek 52 - Bezpečnost silničního provozu
- Článek 53 - Státní občanství
- Článek 54 - Meteorologické relace
- Článek 55 - Otázky zaměstnanosti
- Článek 56 - Informace pro spotřebitele

Kapitola III. - Různé

I. - Ustanovení vztahující se rozhlasové služby vysílání do zahraničí

- Článek 57 - Umisťování reklamy v programech pro zahraničí
- Článek 58 - Doba trvání reklamy
- Článek 59 - Sponzoring

II. - Vztahy s jinými organizacemi v audiovizuálním sektoru

- Článek 60 - Vztahy s INA (národní archiv)
- Článek 61 - Vztahy k organizacím zajišťujícím šíření některých programů do zahraničí
- Článek 62 - Vztahy s RFI (Radio France International)
- Článek 63 - Distribuce a šíření mezinárodních kultur
- Článek 64 - Vztahy s TV5 (satelitní TV vysílání do zahraničí)
- Článek 65 - Vztahy s Canal France International (CFI)
- Článek 66 - Vztahy s ARTE France
- Článek 67 - Technická pomoc
- Článek 68 - Členství v frankofonní televizní komunitě
- Článek 69 - Ostatní vztahy

Závěrečná ustanovení

- Článek 70 - Kontrola plnění ustanovení smlouvy

5.10 Stanovení úkolů veřejné služby rakouské ORF

Bundesgesetz über den Österreichischen Rundfunk (ORF-Gesetz, ORF-G)
<https://www.rtr.at/de/m/ORFG#p4>

Úkol zajištění služby (Versorgungsauftrag)

Shrnutí obsahu § 3:

ORF ve spolupráci se všemi studii zajišťuje tři celostátní a devět zemských rozhlasových programů a dva celostátní televizní programy. Novelou byl přidán úkol vysílání jednoho sportovního a jednoho informačního a kulturního programu. Kromě toho ORF připravuje jeden rozhlasový program pro zahraničí. Každý rakouský občan musí mít možnost přijímat nejméně jeden lokální a dva celostátní rozhlasové programy ORF. Programy mají být přenášeny rovněž online s povinností být k dispozici na webu v nezměněné podobě dalších 24 hodin.

Základní úkol veřejné služby (Öffentlich-rechtlicher Kernauftrag)

§ 4 (1) ORF musí v e všech svých vysílaných programech zajistit:

1. komplexní informace pro širokou veřejnost o všech významných politických, společenských, ekonomických, kulturních a sportovních otázkách;
 2. podporu porozumění všech aspektů demokratického soužití;
 3. podporu rakouské identity ze zorného úhlu evropské historie a integrace;
 4. podporu porozumění evropské integrace;
 5. zprostředkování a podporu umění, kultury a vědy;
 6. přiměřené zohlednění a podporu rakouské umělecké a tvůrčí produkce;
 7. zprostředkování rozmanité kulturní nabídky,
 8. nabídku zábavy;
 9. přiměřené zohlednění všech věkových kategorií;
 10. přiměřené zohlednění požadavků osob se zdravotním postižením;
 11. přiměřené zohlednění požadavků rodin a dětí, jakož i rovnosti žen a mužů;
 12. přiměřené zohlednění významu zákonem uznaných církví a náboženských společností;
 13. šíření a propagace osvěty a vzdělávání se zvláštním zřetelem na školní vzdělávání a vzdělávání dospělých;
 14. informace o tématech ochrany zdraví, přírody a životního prostředí jakož i ochrany spotřebitelů s přihlédnutím k porozumění zásad udržitelného vývoje;
 15. podporu zájmu obyvatel o aktivní sportovní činnost;
 16. informace o významu, funkci a úkolech spolkového státu, jakož i podporu regionálních identit spolkových zemí;
 17. podporu porozumění ekonomickým otázkám a souvislostem;
 18. podporu porozumění otázkám evropské bezpečnostní politiky a komplexní obrany země;
 19. přiměřené zohlednění a podporu sociálním a humanitárním aktivitám, včetně zvyšování povědomí o integraci zdravotně postižených osob do společnosti a na trhu práce. Až ORF začne vysílat tematické programy podle §4, tyto úkoly zahrne i do rámce těchto tematických programů; základní poslání veřejné služby zůstává vznikem tematických programů nedotčeno.
- (2) Při plnění svého úkolu, vysílání ORF musí nabídnout diferencovaný plnoformátový program obsahující informace, kulturu, zábavu a sport pro všechny. Nabídka musí být zaměřena na rozmanité zájmy všech posluchačů a diváků, které by měla vyváženě zohledňovat. Tyto podíly na plnoformátovém programu musí být navzájem v přiměřeném vztahu.
- (3) Tento vyvážený plnoformátový program musí též rovnocenně obsahovat náročné obsahy. Roční a měsíční vysílací schémata televizního vysílání musí být sestaveny tak, aby za všech okolností v hlavních večerních vysílacích časech (20 až 22 hodin), byly zpravidla na výběr kvalitní programy. V soutěži komerčními vysíláři je třeba dbát na to, aby obsah a vystupování ORF bylo nezaměnitelné. Kritéria kvality mají být průběžně prověřována.

(4) Speciálně vysílání a nabídky v oblasti informací, kultury a vědy se musí vyznačovat vysokou kvalitou. Při výrobě rozhlasových a televizních programů a jiných nabídek má ORF věnovat zvláštní pozornost kulturní identitě, historii a politické a kulturní nezávislosti Rakouska, jakož i federálnímu uspořádání republiky.

(5) ORF má při vytváření svých programů a nabídek dále zajišťovat

1. objektivní výběr a zprostředkování informací formou zpráv a reportáží, včetně zpravodajství o činnosti zákonodárných orgánů a tam, kde je to vhodné, přímý přenos jejich jednání;

2. zprostředkování a sdělování pro veřejnost podstatných komentářů, stanovisek a kritických názorů, s přiměřeným zohledněním rozmanitosti názorů zastoupených ve veřejném životě;

3. vlastní komentáře, věcné analýzy a moderované prezentace v souladu se zásadami objektivit. (5a)

(5a) V rámci vysílaných programů podle § 3 (všechny R a TV programy ORF – pozn. mš) stanovit přiměřené podíly menšinových jazyků etnických skupin, pro něž existuje poradní sbor pro národnostní menšiny poradní sbor. (...) Rozsah podílů v programech a nabídkách musí být stanoven v příslušném ročním vysílacím schématu nebo v nabídce roční programové skladby po slyšení Divácké rady.

(6) Nezávislost není jenom právem žurnalistických a programových spolupracovníků, ale je to také jejich povinnost. Nezávislost znamená nezávislost na vlivech ze strany státu a politických stran, ale také nezávislost na ostatních médiích, ať už jde o média elektronická či tištěná, nebo pokud jde o politická nebo ekonomická lobby.

(7) Spolupracovníci ORF jsou zavázáni k plnění programových úkolů a aktivně se na jejich plnění podílejí.

(8) Generální ředitel ve spolupráci výborem redaktorů připraví kodex chování pro práci žurnalistů a pro tvorbu obsahové nabídky. (...) Způsobnost kodex chování se má pravidelně kontrolovat a v nezbytném případě upravovat. Kodex chování vyžaduje souhlas Divácké rady a Nadační rady a musí být zveřejněn na internetových stránkách ORF.

5.11 Práva a povinnosti Kuratoria maďarské Nadace veřejné služby (citace)

Zákon o masmédiích a mediálních službách

V maďarštině na [www http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=133252.262808](http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=133252.262808),

v anglickém překladu na [www http://nmhh.hu/dokumentum/162261/mttv_110803_en_final.pdf](http://nmhh.hu/dokumentum/162261/mttv_110803_en_final.pdf)

Článek 90 zákona uvádí práva a povinnosti členů Kuratoria takto:

- dohlíží nad činností médií veřejné služby, zda plní své funkce;
- pokud organizace médií veřejné služby porušují nebo ohrožují plnění cíle veřejné služby, Kuratorium podává podnět ke správnému řízení Mediální rady;
- chrání nezávislosti organizací médií veřejné služby;
- ustavuje a upravuje Statuty médií veřejné služby a publikuje je v úředním věstníku;
- volí generální ředitele organizací médií veřejné služby, stanovuje podmínky jeho kontraktu a výši platu;
- má právo ukončit zaměstnanecký poměr generálního ředitele organizace médií veřejné služby;
- volí a odvolává předsedu a členy společné Dozorčí rady pro organizace médií veřejné služby;
- stanovuje auditora organizací médií veřejné služby, povinnosti a pravomoci auditora stanoví

Kuratorium médií veřejné služby v souladu s Občanským zákoníkem a Zákonem o účetnictví;

- schvaluje roční finanční plán Nadace;
- vykonává práva valné hromady dle Občanského zákoníku v pasážích týkajících se obchodních organizací;
- spravuje majetek Nadace dle pravidel nadačního zákona;
- může zvýšit nebo snížit kapitál organizací médií veřejné služby podle pravidel statutů veřejných nadací;
- schvaluje zásady a hlavní účetní výkazy ve výročních finančních plánech a zprávách organizací médií veřejné služby;
- schvaluje účetní uzávěrku organizací médií veřejné služby, zprávu o zisku a ztrátách;
- sleduje financování a hospodaření organizací médií veřejné služby tak, aby bylo v souladu s platnými požadavky Evropské unie;
- poskytuje předběžnou autorizaci jednání o smlouvách, které organizace médií veřejné služby hodlají uzavřít, které převyšují hodnoty 300 milionů forintů (cca 25 mil. Kč);
- uděluje předběžný souhlas organizacím médií veřejné služby k dohodě o úvěru přesahujícím 100 milionů forintů;
- vykonává povinnosti stanovené tímto zákonem.

Článek 91 pak určuje, že Nadace, vykonávající zakladatelská a akcionářská práva podle maďarského obchodního zákoníku, nesmí

- změnit základní rozsah aktivit organizací médií veřejné služby;
- zrušit, spojit nebo rozdělit organizace médií veřejné služby nebo je přeměnit na jiný typ organizace;
- odebrat majetek organizací médií veřejné služby;
- rozhodovat o struktuře programové nabídky organizací médií veřejné služby, jakož i o jejím obsahu, službách a programech;
- dávat pokyny generálnímu řediteli organizace médií veřejné služby ve věci jeho pravomocí.

5.12 Wyhláška KRRiT - polské Národní rady pro rozhlas a televizi – veřejný výběr členů Programové rady

http://www.krrit.gov.pl/krrit/aktualnosci/news_1539,zgloszenia-kandydatur-do-rad-programowych-w-spolkach-mediow-publicznych.html

KRRiT

- ▶ Aktualności
- ▶ Archiwum wiadomości
- ▶ Archiwum aktualności KRRiT
- ▶ Archiwum komunikatów
- ▶ Informacje o KRRiT
- ▶ Biuro KRRiT
- ▶ Sprawozdanie i Informacja KRRiT
- ▶ Stanowiska KRRiT
- ▶ Konsultacje KRRiT
- ▶ ISO
- ▶ Nagrody przyznawane przez KRRiT
- ▶ Działalność międzynarodowa
- ▶ Dla mediów
- ▶ BIP

A A A |

Zgłoszenia kandydatur do rad programowych w spółkach mediów publicznych

02.06.2014

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji zaprasza do zgłaszania kandydatów do rad programowych w spółkach mediów publicznych.

W ostatnim kwartale 2014 roku upływają czteroletnie kadencje rad programowych działających w wymienionych poniżej spółkach publicznej radiofonii oraz w oddziałach terenowych Spółki Telewizja Polska SA.

Lp.	Nazwa Spółki	Data upływu kadencji
1.	Telewizja Polska SA	LISTOPAD 2014
2.	Polskie Radio SA	
3.	TVP Polonia*	

*Na stronie KRRiT zamiast TVP Polonia pojawiła się spółka Radio dla Ciebie SA. Za zaistniałą sytuację przepraszamy.

Sposób powoływania rad programowych określa przepis zawarty w art. 28a ust. 1 ustawy z 29 grudnia 1992 roku o radiofonii i telewizji, który stanowi: „Rady programowe publicznej radiofonii i telewizji liczą 15 członków, których powołuje Krajowa Rada; 10 członków rady programowej reprezentuje ugrupowania parlamentarne. Pozostałych 5 powołuje z grona osób legitymujących się dorobkiem i doświadczeniem w sferze kultury i mediów”.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, która ma obowiązek wskazania do każdej z wyżej wymienionych rad programowych po pięciu kandydatów pragnie przy podejmowaniu decyzji rozważyć propozycje zgłaszane przez organizacje społeczne.

Przedstawione Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji propozycje kandydatur zostaną rozważone przy podejmowaniu ostatecznych uchwał o powołaniu nowych składów rad programowych. Zgłoszenia powinny zawierać CV kandydatów i ich pisemną zgodę na wybór do konkretnej rady programowej.

Zgłoszenia należy przesyłać do 30 września bieżącego roku na adres: Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, Skwer Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego 9, 01-015 Warszawa. W przypadku dodatkowych pytań proszę o kontakt z Departamentem Prezydzialnym w Biurze KRRiT (tel. 22 597 30 37).

Tagi

abonament bezpieczeństwo
cyfrowa tv cyfryzacja
edukacja medialna

Zasedání Rady 20 / poř.č.: 67

Dne: 04. - 05. listopadu 2014

Identifikátor: 0450(2014)

zpracoval: HADAŠ Jiří

Věc:

Zjišťovací mise DG(SANCO)/2014-7180 - Návrh závěrečné zprávy

Termín pro (vypravení) rozhodnutí Rady:

Návrh na usnesení Rady:

Rada bere na vědomí sdělení o závěrečné zprávě zjišťovací mise DG(SANCO)/2014-7180

Usnesení Rady:

Rada bere na vědomí sdělení o závěrečné zprávě zjišťovací mise DG(SANCO)/2014-7180

13-0-0

Přílohy:

Dokument (text materiálu, 22.9.2014,); Pošta (příchozí, 22.10.2014, Ministerstvo zemědělství, 7798/2014/P, ostatní - Zjišťovací mise DG(SANCO)/2014-7180 - Závěrečná zpráva);

Lustrum:

10. zasedání 2014 Rada bere na vědomí sdělení o závěrečné zprávě zjišťovací mise DG(SANCO)/2014-7180. , hlasování: 10|0|0|3

Radě pro rozhlasové a televizní vysílání byla doručena zpráva zjišťovací mise DG(SANCO)/2014-7180 – Návrh závěrečné zprávy.

Tato mise byla zaměřena na kontrolu informací a nastavení systému kontroly doplňků stravy.

AO předkládá závěrečnou zprávu k obeznámení v anglickém jazyce. Překlad je zajišťován Ministerstvem zemědělství a bude Radě následně poskytnut.

Nicméně z obsahu vyplývá, že ve vztahu k činnosti Rady, potažmo regulaci reklamy jako takové nebyla přijata žádná zásadní opatření, či závěry.

Zpracoval: Mgr. Jiří Hadaš, MBA

ÚTVAR: Odbor pro vztahy s EU
ČÍSLO ÚTVARU: 14210

Dle rozdělovníku

SPISOVÁ ZN.: 15VD3035/2014-14213
NAŠE ČJ.: 64431/2014-MZE-14213

VYŘIZUJE: Ing. Kateřina Šancová
TELEFON: 221812725
E-MAIL: Katerina.Sancova@mze.cz
ID DS: yphaax8

ADRESA: Těšnov 65/17, Nové Město, 110 00 Praha 1

DATUM: 10. 9. 2014

Zjišťovací mise DG(SANCO)/2014-7180 - Závěrečná zpráva

Vážený pane náměstků,
Vážený pane ústřední řediteli,
Vážená paní ředitelko,
Vážený pane řediteli,

dovoluji mi Vás informovat, že Evropská komise DG SANCO oficiálně zaslala anglickou verzi závěrečné zprávy ze zjišťovací mise **DG(SANCO)/2014-7180**, zaměřené na získání informací o nastaveném systému kontrol doplňků stravy, která se uskutečnila v ČR v termínu od 17. do 21. března 2014. Český překlad závěrečné zprávy Vám zašleme ihned po jeho obdržení.

Dovoluji si Vám předat také poděkování ze strany Evropské komise – DG SANCO a současně přidat své poděkování Vám a Vaším kolegům za spolupráci na přípravách mise a v jejím průběhu.

S pozdravem

Ing. Petra Tabery
ředitelka odboru pro vztahy s EU

Přílohy:

1. 7180 - Závěrečná zpráva AJ
2. 7180 - Tabulka
3. 7180 - Průvodní dopis FVO

Rozdělovník k ČJ: 64431/2014-MZE-14213

Zjišťovací mise DG(SANCO)/2014-7180 - Závěrečná zpráva

č.	Adresát	Adresa	Forma	Odesláno
1	MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ, náměstek a hlavní hygienik, MUDr. Vladimír Valenta, Ph.D.	Palackého náměstí 375/4, Nové Město, 128 00 Praha 2	Obdrží	DS
2	Státní zemědělská a potravinářská inspekce, ústřední ředitel, Ing. Martin Klanica	Květná 504/15, Pisárky, 603 00 Brno	Obdrží	DS
3	Ministerstvo průmyslu a obchodu, ředitel odboru živností, Ing. Bc. Petr Kameník	Na Františku 1039/32, Staré Město, 110 00 Praha	Obdrží	DS
4	Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, ředitel analytického odboru, Mgr. Zdeněk Malach, MBA	Škrétova 44/6, Vinohrady, 120 00 Praha 2	Obdrží	DS
5	17410 - Odbor bezpečnosti potravin, ředitelka odboru, Ing. Jitka Götzová	Těšnov 65/17, Nové Město, 110 00 Praha 1	Obdrží	Vnitřně
6	17420 - Odbor potravinářské výroby a legislativy, ředitel odboru, Ing. Jindřich Fialka	Těšnov 65/17, Nové Město, 110 00 Praha 1	Obdrží	Vnitřně
7	14000 - Úsek pro společnou zemědělskou a rybářskou politiku EU, náměstkyně ministra, Ing. Jaroslava Beneš Špalková	Těšnov 65/17, Nové Město, 110 00 Praha 1	Na vědomí	Vnitřně
8	14200 - Sekce vnějších vztahů, pověřen funkcí VŘ sekce, Ing. Petr Ježek	Těšnov 65/17, Nové Město, 110 00 Praha 1	Na vědomí	Vnitřně
9	17400 - Sekce potravinářských výrob - Úřad pro potraviny, vrchní ředitelka sekce, MUDr. Viera Šedivá	Těšnov 65/17, Nové Město, 110 00 Praha 1	Na vědomí	Vnitřně
10	11000 - Odbor auditu a supervize, ředitel odboru, Ing. Zdeněk Jaroš	Těšnov 65/17, Nové Město, 110 00 Praha 1	Na vědomí	Vnitřně

EUROPEAN COMMISSION
HEALTH AND CONSUMERS DIRECTORATE-GENERAL

Directorate F - Food and Veterinary Office

DG(SANCO) 2014-7180 - MR FINAL

FINAL REPORT OF A FACT FINDING MISSION
CARRIED OUT IN
THE CZECH REPUBLIC
FROM 17 TO 21 MARCH 2014
IN ORDER TO GATHER INFORMATION REGARDING THE CONTROLS ON FOOD
SUPPLEMENTS

In response to information provided by the Competent Authority, any factual error noted in the draft report has been corrected; any clarification appears in the form of a footnote.

Executive Summary

This report describes the outcome of a Food and Veterinary Office fact-finding mission in the Czech Republic in order to gather information regarding the controls on food supplements, carried out between 17 and 21 March 2014, as part of the Food and Veterinary Office programme for 2014.

The Czech Republic has a notification requirement for food supplements and all notifications are checked by the Competent Authority. This allows the Competent Authority to have a good picture of the market for food supplements and to prevent non-compliant products from entering the market or to detect and withdraw these at an early stage. Inspections are conducted throughout the manufacturing, import, distribution and retail chain with a particular focus on nutritional and health claims and internet sales. The list of notified food supplements is available to the public on the Internet.

As the objective of the fact-finding mission was to gather information on the control system in place for food supplements, no recommendations are drafted.

Table of Contents

1	<u>INTRODUCTION</u>	1
2	<u>OBJECTIVES</u>	1
3	<u>LEGAL BASIS</u>	1
4	<u>BACKGROUND</u>	2
4.1	<u>DESK STUDY</u>	2
4.2	<u>RAPID ALERTS</u>	2
4.3	<u>MISSION SERIES</u>	2
4.4	<u>COUNTRY PROFILE</u>	3
4.5	<u>IMPORTANCE OF FOOD SUPPLEMENTS IN CZECH REPUBLIC</u>	3
5	<u>FINDINGS AND CONCLUSIONS</u>	3
5.1	<u>RELEVANT NATIONAL LEGISLATION</u>	3
5.2	<u>ORGANISATION AND IMPLEMENTATION OF OFFICIAL CONTROLS</u>	4
5.2.1	<u>DESIGNATION OF COMPETENT AUTHORITIES</u>	4
5.2.2	<u>RESOURCES FOR THE PERFORMANCE OF CONTROLS</u>	4
5.2.3	<u>NOTIFICATION AND AUTHORISATION SYSTEMS FOR FOOD SUPPLEMENTS</u>	5
5.2.4	<u>PRIORITISATION OF OFFICIAL CONTROLS</u>	7
5.2.5	<u>CONTROLS ON IMPORT, PRODUCTION AND MARKETING OF FOOD SUPPLEMENTS</u>	7
5.2.6	<u>PROCEDURES FOR PERFORMANCE AND REPORTING OF CONTROL ACTIVITIES</u>	10
5.2.7	<u>CO-ORDINATION AND CO-OPERATION BETWEEN AND WITHIN CAs</u>	10
5.2.8	<u>ENFORCEMENT MEASURES</u>	11
5.3	<u>DIFFICULTIES BEING ENCOUNTERED IN IMPLEMENTATION OF FS CONTROLS</u>	12
6	<u>OVERALL CONCLUSIONS</u>	12
7	<u>CLOSING MEETING</u>	12
8	<u>RECOMMENDATIONS</u>	13
	<u>ANNEX 1 - LEGAL REFERENCES</u>	14

ABBREVIATIONS AND DEFINITIONS USED IN THIS REPORT

Abbreviation	Explanation
BAC	Benzalkonium Chloride
CA(s)	Competent Authority(ies)
CCA(s)	Central Competent Authority(ies)
CAFIA	Czech Agriculture and Food Inspection Authority
DG (SANCO)	Directorate-General for Health and Consumers
EU	European Union
FBO(s)	Food Business Operator(s)
FS(s)	Food Supplements
FVO	Food and Veterinary Office
MA	Ministry of Agriculture
MH	Ministry of Health
MS(s)	Member State(s)
NIPH	National Institute of Public Health
RASFF	Rapid Alert System for Food and Feed

1 INTRODUCTION

This fact-finding mission formed part of the Food and Veterinary Office's (FVO) planned mission programme. The mission took place in the Czech Republic from 17 to 21 March 2014. The mission team comprised two inspectors from the FVO and one expert from a European Union (EU) Member State (MS). Representatives from the Central Competent Authorities (CCAs) accompanied the FVO team for the duration of the mission. An opening meeting was held on 17 March 2014 with the Competent Authorities (CAs). At this meeting, the objectives of, and itinerary for, the fact-finding mission were confirmed by the FVO team and the CAs described their control systems.

2 OBJECTIVES

The objective of the mission was to gather information regarding the control system in place for Food Supplements (FS), in particular:

- the implementation of the requirements of Directive 2002/46/EC on the approximation of the laws of MSs relating to FS;
- the implementation of requirements of Regulation (EC) No 882/2004 on official controls.

In pursuit of this objective, the following sites were visited:

Table 1: Mission visits and meetings

Visits/meetings		Comments
Competent Authorities		
Central	2	Ministry of Agriculture (MA), Prague Ministry of Health (MH), Prague
Regional	1	Czech Agricultural and Food Inspection Authority (CAFIA), Prague and Central Bohemia
Laboratories		
Laboratory Department of CAFIA	1	Prague
On-Site-Visits		
Producer, importer and retailer of FS	3	Hořátev, Hostivice and Prague

3 LEGAL BASIS

This fact-finding mission was carried out in agreement with the Competent Authority.

Relevant legislation and applicable standards are listed in the Annex.

4 BACKGROUND

4.1 DESK STUDY

In 2009/2010, a desk study was carried out by the FVO of the Directorate General for Health and Consumers (DG SANCO) to evaluate the official controls of FSs by CAs in MSs. The study was based on the responses of MSs to a questionnaire from DG SANCO sent out in June 2009. The objective of the study was to gather information on the enforcement of legislation and controls in the field of FSs.

All 27 MSs responded to the questionnaire. However, some MSs were not able to provide sufficient data, especially in relation to inspection and sampling activities.

The transposition of EU legislation into national regulations was completed in all MSs. Most MSs introduced some additional national legislation. In the majority of MSs, the CAs responsible for official controls on food are also responsible for official controls in the field of FSs.

Most of the MSs reported organising training and providing some guidelines on the subject of FSs. A notification system for FSs was introduced in all but four MSs.

Official controls, including sampling of FSs, were carried out in most MSs. However, in the majority of MSs the scope of these activities was limited. The inspections were carried out at three levels: producers, market level (retailers, distributors etc.) and import points. Inspections were conducted mainly at market level. The majority of MSs with producers of FSs reported that they carried out inspections at producer level. Samples of FSs were taken mainly for analysis of vitamin and mineral content.

In the vast majority of MSs, there are accredited laboratories designated for carrying out analysis on FS.

Controls for FSs are included in official controls of foodstuffs in most MSs. However, the level of control differs in MSs. There are significant differences in sampling and inspection activities in MSs. The majority of MSs were able to provide specific data on inspection, sampling and registered producers of FSs.

4.2 RAPID ALERTS

The number of Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF) notifications on FSs in the EU has increased, from 116 in 2010 to 185 in 2012. In 2013, the number was 160. The most frequent RASFF notifications concern the inclusion of unauthorised synthetic pharmaceutical active substances in FSs, like sibutramine, tadalafil and sildenafil, which are possible public health risks.

4.3 MISSION SERIES

The FVO is doing a series of fact-finding missions in MSs in 2013 and 2014 to gather information on the control systems in place for FSs. An overview report will be produced on completion of the series, and will provide conclusions which can contribute to the legislative process.

4.4 COUNTRY PROFILE

An overview of how control systems are organised in the Czech Republic, based on information supplied by them, is provided in the Country Profile for the Czech Republic and is available at the following link: http://ec.europa.eu/food/fvo/controlsystems_en.cfm?co_id=CZ

4.5 IMPORTANCE OF FOOD SUPPLEMENTS IN CZECH REPUBLIC

According to statistics from the Czech Association for Special Foodstuffs, the sales of FSs in the Czech Republic showed a slight increase from 3.4 billion CZK (€124 million) in 2007 to 3.7 billion CZK (€ 135 million) in 2011.

5 FINDINGS AND CONCLUSIONS

5.1 RELEVANT NATIONAL LEGISLATION

Legal Requirements

Article 291 of the Treaty on the Functioning of the EU establishes that MSs shall adopt all measures of national law necessary to implement legally binding Union Acts.

Findings

The Directive of the European Parliament and Council 2002/46/EC has been implemented into the national law by Act No 110/1997 Coll., as amended, on foodstuffs and tobacco products and by amendments and supplements of certain related Acts, and by Decree No 225/2008 Coll., as amended, on FSs and fortified foods.

The Decree No 225/2008 Coll. contains additional national requirements on FSs, namely on their labelling and composition. These additional requirements mainly concern warnings to be put on the label in case of, for example, pregnancy or medical problems.

Decree No 225/2008 Coll., limits the levels or prohibits the use of certain substances in FSs (Annex No 3) and prescribes conditions for the use of certain substances in FSs (Annex No 4). The Decree is in line with Directive 98/34/EC and Directive 2003/13/EC.

The notification procedure, regulated in Act No 110/1997 Coll., was implemented in April 2008. Notification is obligatory for FSs, foodstuffs for particular nutritional purposes and for nutritional and health claims. A draft amendment to Act No 110/1997 is under discussion at Governmental level. It proposes to end the obligatory notification of nutritional and health claims, because FBOs do not consider themselves responsible for these claims once the notification is made. The draft amendment should also make the notification procedure less confusing for FBOs. At the moment different groups of foodstuffs have to be notified to different Ministries.

Conclusions

Legislation regarding food supplements is in place.

5.2 ORGANISATION AND IMPLEMENTATION OF OFFICIAL CONTROLS

5.2.1 Designation of Competent Authorities

Legal Requirements

Article 4(1) of Regulation (EC) No 882/2004 requires MSs to designate the CAs responsible for official controls.

Findings

Within the MH, the unit for safety of foods and common use articles is responsible for the notification system for FSs and health claims. The MA is responsible for the notification system for nutritional claims. Within the MA, the control body CAFIA is in charge of official controls on FSs. CAFIA has seven regional Inspectorates and its headquarters is situated in Brno.

The Regional Trade Licensing Offices, under the Ministry of Industry and Trade, control advertisements containing health and nutritional claims for all products, including FSs. Advertisements for FSs on radio and television are supervised by the Council for Radio and Television Broadcasting.

Conclusions

CAs for controls on FSs are clearly designated.

5.2.2 Resources for the Performance of Controls

Legal Requirements

Article 4 of Regulation (EC) No 882/2004 requires the CAs to ensure that they have access to a sufficient number of suitably qualified and experienced staff; and that they have appropriate and properly maintained facilities and equipment. Article 6 requires CAs to ensure that staff receive appropriate training, and are kept up-to-date in their competencies.

Findings

The number of CAFIA staff is 397, of which 192 are inspectors. At the central office, there is one expert for official control on FSs. At the regional offices, there are 18 inspectors in total specialised in FS inspections. Of these, seven specialise in FSs, 11 also have other specialities and act as back-up. All receive training on FSs.

In the MH, a total of three staff (<two FTE) work on the FS notification system. They have access

to three staff (<three FTE) in the National Institute of Public Health (NIPH) and the State Institute of Drug Control who provide expert opinions on FSs.

Laboratories

For FS analyses, CAFIA has two laboratories, one in Prague and one in Brno. The CAFIA laboratory in Prague is the primary FS laboratory in the country (about 80% of all FS samples). Twenty four staff deal with food samples – of these 20 have degrees and two have PhDs. When analytical methods are not available in these laboratories, the samples are sent to other official or private laboratories, sometimes in other MSs. The Prague laboratory can analyse for, amongst others, the following substances relevant to FSs: most vitamins, 26 anabolic steroids, active substances for treatment of erectile dysfunction, including some analogues, antiseptics used in FSs (benzethonium chloride, benzalkonium chloride, didecyldimethylammonium chloride), some stimulants and substances for weight loss (1,3-dimethylamylamine, sibutramine and some related compounds). The FVO team was informed that the analysis of FSs containing plant parts or plant extracts is a challenge. For example, recently the laboratory analysed a FS with 20 herbal extracts declared on the label. Of these, only four could be detected, but not quantified. Problems include low concentrations of active ingredients, lack of analytical methods, lack of standards and reference materials, difficulty in matching the ingredients of botanicals declared on the label with the chemical substance found and limited information in literature.

Conclusions

In general, there are sufficient numbers of well trained staff to enforce the relevant legislation. The laboratory is capable of analysing a high number of substances relevant for FSs.

5.2.3 Notification and Authorisation Systems for Food Supplements

Legal Requirements

Article 10 of Directive 2002/46/EC allows MSs to require notification of FSs to facilitate efficient monitoring of FSs.

Findings

When Directive 2002/46/EC on FSs was transposed, the existing compulsory authorisation system was replaced by the obligation to notify all FSs prior to first placing on the market. The FBO is obliged to notify the MH and to send a copy of the notification to the MA.

It is recommended that the FBO should complete the notification form, provided by the MH, which has been prepared to facilitate the procedure of notification and which contains all necessary information required by the MH. This administrative procedure is free of charge.

The legal duty of notification is accomplished by sending the notification to the MH. FSs may then be placed on the market when all legislative requirements are met. In cases of incomplete data on the notification form or an incorrect label, the FBO may be required to supply additional information, to revise the notification form and/or the label. The requested information has to be supplied within six months, otherwise the file is closed and CAFIA is informed so that it can take

appropriate action if the product is marketed.

If a FS contains ingredients that may not be safe, the MH will seek an expert opinion from the NIPH on the safety of the FS or its suitability for the proposed use. This safety concern arises where there are possible health impacts, where there is a novel food ingredient in the FS, or where there are concerns regarding the proposed recommended daily intake.

The MH sends the checked label to the NIPH which enters data from the label into a database. After the information is returned to the MH, the notification is made accessible to the public via the following link: <https://snzr.ksrzis.cz/snzr/rrh>

The database is often used by CAs, consumers, FBOs, but has no legal status. It is for information purposes only.

There are no legal time limits for the processing of notifications. In most cases, notifications are reviewed within 4-6 weeks. When an expert information is needed, it can take up to three months. Since 2008, the MH only issues a letter to the FBO when there are problems arising from the notification e.g. non-compliances regarding the label or a request for more information/clarification. When there are no non-compliances, FBOs can find the notification in the database on the Internet. The FBOs visited informed the FVO team that they could not always find their notifications on the internet and that it would be very helpful to receive a reply from the MH in response to all notifications.

During the mission, four cases were presented to the FVO team by the MH.

A notified FS contained a forbidden ingredient and therefore the notification was not accepted by the MH. The FBO notified the same product again, this time as food for special medical purposes, and again, this was not accepted by the MH.

A FBO did not respond to a request from the MH for clarification within six months. The file was closed and CAFIA informed.

Notification of a FS containing extract of *Salix alba* (willow bark) in which the recommended daily dose provided 80 mg salicin per day. Expert opinion was sought to determine if this level was safe. The conclusion was that the FS could be marketed with a warning on the label.

Notification of a FS containing *Coriolus versicolor* (Turkey Tail). This ingredient does not have a history of use as a food or food ingredient in the EU. Therefore, before it may be placed on the market in the EU as a food or food ingredient a safety assessment under the Novel Food Regulation is required. Notification as a FS was refused.

Some FBOs would like to put on the label of their FSs that the MH has approved the product in cases where the notification is accepted without objections. The MH does not permit this as it considers it to be misleading.

Conclusions

The Czech Republic has a notification system in place. Applications are evaluated by MH and experts opinion are sought where necessary. Notifications are accessible to the public on the Internet.

5.2.4 *Prioritisation of Official Controls*

Legal Requirements

Article 3 of Regulation (EC) No 882/2004 requires that official controls are carried out regularly, on a risk basis and with appropriate frequency, taking account of (a) identified risks; (b) the FBOs past record as regards compliance; (c) the reliability of any own checks that have already been carried out; and (d) any information that might indicate non compliance.

Findings

CAFIA controls comprise both planned controls and extraordinary thematic controls. The extraordinary thematic controls comprise 75% of inspections. Each year about 30 thematic control projects are undertaken – these can range from localised/small scale to very wide ranging. They are generally organised in response to a particular problem. In recent years, one extraordinary thematic control focused on FSs. This was a case where prohibited substances were found and a number of follow up inspections occurred.

The frequency of the comprehensive planned inspections are based on risk. Scale of the FBO, food type and previous records are all analysed in determining the risk associated with a FBO. In general, FS producers are considered medium risk and FS retailers considered low risk by CAFIA. Comprehensive inspections are done at producers, importers and retailers of FSs. For retailers, the figures provided underestimate the level of FS controls as, for example, FSs are checked in the course of inspections at supermarkets, but this would not be recorded as a FS control. Typically, specialist FS retailers are scheduled for inspection every four years. This reduces to two years for higher risk FBOs and increases to six years for lower risk operators. FS producers are scheduled for inspection every three years. This reduces to one year for higher risk FBOs and increases to five years for lower risk operators.

Conclusions

Controls are planned based on risk assessment, in compliance with Article 3 of Regulation (EC) No 882/2004.

5.2.5 *Controls on Import, Production and Marketing of Food Supplements*

Legal Requirements

Article 3 of Directive 2002/46/EC requires MSs to ensure that FSs may be marketed within the Community only if they comply with the rules laid down in this Directive.

Findings

There are just over 300 producers/importers/wholesalers of FSs in Czech Republic. CAFIA conducted 338 FS inspections in 2012; 220 at producers/importers/wholesalers and 65 at specialist FS retailers. In 2013, CAFIA conducted 509 FS inspections; 290 at producers/importers/wholesalers and 68 at specialist FS retailers. The balance (53 in 2012 and 151 in 2013) were conducted on companies that primarily sell on the internet. Inspections were carried out at the

physical premises if possible. Where this is not possible, CAFIA is legally allowed to anonymously purchase FSs online to get samples. In 2013, 10 such purchases were made. In addition, during comprehensive inspections, where a company has a website, a random product is selected from the website to check its notification status, health and nutrition claims.

Currently, FSs imported from China and India are notified to CAFIA by customs. The USA may be added to this list of countries in the future. This notification agreement is based on previous history of FS imports from the countries involved. CAFIA carries out documentary checks at the point of entry in these cases and may take samples. In 2012 and 2013, Customs informed CAFIA of 186 and 358 FS consignments from China and India.

The MH, which is responsible for the FS notification process, has no enforcement powers. The MH informs CAFIA of problems relating to notified products. CAFIA then follows up these communications, giving them a high priority (equivalent to a complaint from a FBO or consumer), but doesn't routinely report the results back to MH.

The Regional Trade Licensing Offices under the Ministry of Industry and Trade carry out both planned controls and respond to complaints/queries regarding nutrition and health claims in advertisements. In 2012, 84 controls were completed and in 2013, 87 controls were completed. In 2012, 64 non-compliant nutrition and health claims were found and in 2013, this figure was 125. It is not possible to determine what proportion of total health claims this accounted for and hence what the level of non-compliance is in this area.

The CAFIA laboratory in Prague tested 82 FS samples in 2012 and 105 in 2013. The number of non-compliant samples ranged from 10-20%.

Inspecting officers are provided with a schedule, outlining the numbers of samples to be taken and selected for specific analysis on a rolling 6 months basis. This does not specify the FBO from which the sample must be taken, simply the type of sample/analysis and week for sampling. Samples are taken by the inspecting officer who decides what analysis is to be completed, sometimes in conjunction with lab, based upon this schedule.

The mission team observed an inspection by a CAFIA inspector of an importer/distributor of over 150 FSs, a retailer of FSs and a manufacturer of FSs. This inspector in charge of the inspections was the specialist inspector in FSs in the particular region.

At the importer/distributor premises, the inspector took a sample of a specific product which was identified prior to the inspection. The product contained grapefruit extract and similar products had been found to contain Benzalkonium Chloride (BAC), an active substance in some drugs and disinfectants, so it was decided to take a sample and analyse this product for BAC. During comprehensive planned inspections, scheduled once every three years on average for importers, all products would be checked to determine their notification status, and a random range of products to check health and nutritional claims. The inspector simply requires proof that the product has been notified, rather than it appearing on the website of notified products. In the case of this inspection, these checks were only done on the sampled product. In addition, proof of the original source of the product, general hygiene of the premises and product expiry dates were checked. No non-compliances were found. A non-compliance recorded during the last inspection, (dampness in the storage area), was checked, to verify if corrective actions had been taken. In total, five inspections were performed on the premises in 2013, one comprehensive and four targeted, either planned or based on complaints. The inspector completed an inspection report and a sampling report form and

provided copies to the FBO. The inspector used a check list she had drawn up herself as a reminder of the issues to check during the inspection. This checklist is tailored to each inspection.

Health claims must be notified to the MH and copied to the MA. If non notified FSs are found during inspections, this is documented in the report and the FBO is instructed to notify the FSs to the MH.

At the retail premises, the inspector randomly took three FSs to check labelling for health and nutritional claims and to check if the products were notified. In addition, traceability back to the supplier, general hygiene of the premises and expiry dates and label language for a range of FSs were checked. No non-compliances were found. The inspector completed an inspection report and provided a copy to the FBO. The inspector used a personal check list as a reminder of the issues to check during the inspection. She used a laptop during the inspection to check that the health and nutrition claims on the labels were compliant.

The FS manufacturer inspected produced FSs, cosmetic products and medicinal products on the one site in addition to medical devices and medicinal products on other sites. They are engaged in both contract manufacturing and manufacturing to sell under their own brand. The State Institute for Drug Control regulate the medicinal products part of the business, but CAFIA alone regulate the FS part. CAFIA conduct planned comprehensive inspections at this premises every three years.

The particular inspection focused on verifying that a deficiency noted during the previous comprehensive inspection in February 2014 had been corrected (slight damage to walls and doors in the manufacturing area). One product was selected. Its label was checked and all associated production records examined. General hygiene of the premises was checked. In this case the FS was notified to the MH and the health claim on the product was also notified to the MH. In this case, it took 3 months (June to September 2011) from the time the product was notified until it appeared on the MH website.

During comprehensive inspections, key areas of the manufacturing process such as calibration of the weighing equipment, mixer wash down between batches, etc. are examined.

The manufacturer conducts no planned analysis to verify the efficacy of the mixer (homogeneity of the final product). Finished products are analysed once per year. Raw materials from within the EU are not routinely analysed. Raw materials from third countries are analysed periodically for microbiological criteria and heavy metals. Supplier certificates are accepted as confirmation of specification of raw materials.

In 2013, the manufacturer had six inspections from CAFIA. These were triggered by complaints and RASFF notifications. The most recent complaint received on 7th March 2014 gave rise to an inspection on 14th March. This complaint related to the composition of a product manufactured by the company. Samples of the particular batch of the product were taken for analysis and the production records for the batch were examined.

Conclusions

CAFIA operates a comprehensive risk based system of controls in the area of FSs. Inspecting officers are well prepared and controls are thoroughly implemented.

5.2.6 Procedures for Performance and Reporting of Control Activities

Legal Requirements

Article 8 of Regulation (EC) No 882/2004 requires that CAs carry out their official controls in accordance with documented procedures, containing information and instructions for staff performing official controls.

Article 9 of the above Regulation requires CAs to draw up reports on the official controls carried out, including a description of the purpose of the official controls, the methods applied, the results obtained and any action to be taken by the FBO concerned.

Findings

Inspections of FSs follow the CAFIA Internal Regulation No. 45/2003: Rules for Planning Process of Inspection Activities. This internal regulation describes the procedures for centrally managed inspections (both thematic and ongoing), inspections managed by the regional inspectorates and the available laboratory capacity.

The inspection report is the basic document describing findings made during the inspection. This report can be accompanied by further written documents or copies of documents obtained during the inspection e.g. accounting and business documents, pictures, imposed measures, protocol on sampling and opinion on the foodstuffs and products evaluated on the spot, records of temperatures during transport of inspection samples into the laboratory, protocols on laboratory analyses and records on inspection procedures that were carried out or further protocols on inspections.

Conclusions

Documented control procedures are in place and reports are drawn up in accordance with the legal requirements.

5.2.7 Co-ordination and Co-operation between and within CAs

Legal Requirements

Article 4(3) of Regulation (EC) No 882/2004 provides for efficient and effective co-ordination between CAs.

Article 4(5) of Regulation (EC) No 882/2004 requires that, when, within a CA, more than one unit is competent to carry out official controls, efficient and effective co-ordination and co-operation shall be ensured between the different units.

Findings

There is interministerial co-operation between the MA, the MH, State Institute for Drug Control, NIPH, National Anti-Drug Headquarters, Customs Administration and also with professional

institutions (Federation of Food and Drink Industries, Czech Association of Special Foods).

There is a working group for FSs, foodstuffs intended for particular nutritional uses and novel foods within CAFIA. The group consists of four staff from Headquarters (Head of the Control Unit, Head of the Laboratory Unit, Methodologist for FSs and Methodologist for foodstuffs intended for particular nutritional uses and novel foods) and seven inspectors, one from each Inspectorate, specialised in FS inspections. There are ad hoc meetings with the Police.

The Regional Trade Licensing Offices, under the Ministry of Industry and Trade, control advertisements and websites that advertise FSs, without selling. Websites that actually sell FSs are controlled by CAFIA.

Conclusions

There is a good cooperation and coordination between and within the CAs. Tasks are well distributed without overlap.

5.2.8 Enforcement Measures

Legal Requirements

Article 54 of Regulation (EC) No 882/2004 requires a CA which identifies a non-compliance to take appropriate action to ensure that the operator remedies the situation.

Article 55 of Regulation (EC) No 882/2004 states that MSs shall lay down the rules on sanctions applicable to infringements of feed and food law and other EU provisions relating to the protection of animal health and welfare and shall take all measures necessary to ensure that they are implemented. The sanctions provided for must be effective, proportionate and dissuasive.

Findings

If a non-compliance is detected, inspectors are obliged to impose a measure. This measure has to remedy the detected deficiencies pursuant to respective provisions of Section 5 of Act No. 146/2002 Coll. Possible measures are: suspension of marketing the foodstuff that is suspected to be unsafe, banning of production or placing the foodstuff into circulation, ban on using the premises and equipment for production or putting foodstuffs into circulation. In case of non-compliances in samples, the FBO has to pay for the costs of the analysis.

The FBO is given a deadline by which the non-compliance must be solved. A follow-up inspection is carried out subsequently. If the non-compliance is not corrected, the FBO may be fined for an administrative offence up to 3 million CZK (€ 100 000). Forfeiture of the foodstuffs can be imposed, either together with the fine or separately.

In more serious cases, the FBO can be prosecuted.

Conclusions

Enforcement measures are in place and are effective, proportionate and dissuasive.

5.3 DIFFICULTIES BEING ENCOUNTERED IN IMPLEMENTATION OF FS CONTROLS

The CAs and FBOs interviewed during the mission referred to the following difficulties in implementation of FS controls:

- Lack of EU harmonised maximum levels for vitamins and minerals.
- Insufficiently detailed definition for FSs.
- No EU wide harmonised list of unsuitable botanicals.
- No EU wide harmonised list of pharmaceutical products.
- No harmonised methods for the analyses of certain substances.

Other difficulties mentioned by the Czech FBOs met, are the more restrictive approach to FSs in the EU compared to the USA and the differences with neighbouring MS with regard to maximum daily allowances for certain substances and the use of herbal ingredients.

Control of internet sales is also considered to be a problem. CAFIA has developed a specific website with the names of suspect online suppliers of FSs to warn consumers of the need for extreme caution if purchasing from these sites.

FBOs considered the lack of confirmation that their notification of a FS has been successful leads to uncertainty, and makes the process of seeking “mutual recognition” in another MS much more difficult.

6 OVERALL CONCLUSIONS

The Czech Republic has a notification requirement for FSs and all notifications are checked by the CA. This allows the CA to have a good picture of the market for FSs and to prevent non-compliant products from entering the market or to detect and withdraw these at an early stage. Inspections are carried out and cover most aspects, in particular nutritional and health claims, as well as internet sales. The list of notified FSs is available for the public on the Internet.

7 CLOSING MEETING

A closing meeting was held on 21 March 2014 with representatives from the CAs. At this meeting, the FVO team presented the main findings and preliminary conclusions of the mission. The CAs made some comments and provided clarification to the FVO team.

8 RECOMMENDATIONS

As the objective of the fact-finding mission was to gather information on the control system in place for FSs, no recommendations are drafted.

N°.	Recommendation
-----	----------------

ANNEX 1 - LEGAL REFERENCES

Legal Reference	Official Journal	Title
<i>Horizontal Legislation</i>		
Reg. 178/2002	OJ L 31, 1.2.2002, p. 1-24	Regulation (EC) No 178/2002 of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002 laying down the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety
Reg. 882/2004	OJ L 165, 30.4.2004, p. 1, Corrected and re-published in OJ L 191, 28.5.2004, p. 1	Regulation (EC) No 882/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on official controls performed to ensure the verification of compliance with feed and food law, animal health and animal welfare rules
Reg. 852/2004	OJ L 139, 30.4.2004, p. 1, Corrected and re-published in OJ L 226, 25.6.2004, p. 3	Regulation (EC) No 852/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the hygiene of foodstuffs
Reg. 16/2011	OJ L 6, 11.1.2011, p. 7-10	Commission Regulation (EU) No 16/2011 of 10 January 2011 laying down implementing measures for the Rapid alert system for food and feed
<i>Legislation on Food Supplements</i>		
Dir. 2002/46/EC	OJ L 183, 12.7.2002, p. 51-57	Directive 2002/46/EC of the European Parliament and of the Council of 10 June 2002 on the approximation of the laws of the Member States relating to food supplements
<i>Other applicable Legislation</i>		
Dir. 2000/13/EC	OJ L 109, 6.5.2000, p. 29-42	Directive 2000/13/EC of the European Parliament and of the Council of 20 March 2000 on the approximation of the laws of the Member States relating to the labelling, presentation and advertising of foodstuffs

Legal Reference	Official Journal	Title
Reg. 2073/2005	OJ L 338, 22.12.2005, p. 1-26	Commission Regulation (EC) No 2073/2005 of 15 November 2005 on microbiological criteria for foodstuffs
Reg. 1924/2006	OJ L 404, 30.12.2006, p. 9-25	Regulation (EC) No 1924/2006 of the European Parliament and of the Council of 20 December 2006 on nutrition and health claims made on foods
Dir. 90/496/EEC	OJ L 276, 6.10.1990, p. 40-44	Council Directive 90/496/EEC of 24 September 1990 on nutrition labelling for foodstuffs
Reg. 1169/2011	OJ L 304, 22.11.2011, p. 18-63	Regulation (EU) No 1169/2011 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2011 on the provision of food information to consumers, amending Regulations (EC) No 1924/2006 and (EC) No 1925/2006 of the European Parliament and of the Council, an

FVO response to CA comments on draft report DG (SANCO)/2014-7180 the Czech Republic– gather information regarding the controls on food supplements						
DATE						
Reference in draft report		(Short description) CA comment	FVO Comments	Action in response to CA comment		
Page	Section			Not accepted	Accepted	
					Text amended	Footnote (no.)
4	5.2.1	The Council for Radio and Television Broadcasting is the authority supervising advertising in radio and television broadcasting and audiovisual media services on demand, including advertisements for supplements, if disseminated in this way. This fact should be mentioned in the audit Report.	Text amended		X	
5	5.2.2	Laboratories – the first paragraph, fifth sentence - to add the list of analyses carried out by CAFIA laboratory in Prague as follows: The sentence „...most vitamins, 26 anabolic steroids and active substances for treatment of erectile dysfunction and sibutramin.“ shall be extended as follows: „...most vitamins, 26 anabolic steroids, active substances for treatment of erectile dysfunction including of some analogues, antiseptics (benzethonium, benzalkonium (BAC), didecyldimethylammonium (DDAC)), some stimulants and substances for weight loss (1,3-dimethylamylamine (1,3-DMAA), sibutramin and some related compounds).”	Text amended; the information was provided during the mission.		X	

FVO response to CA comments on draft report DG (SANCO)/2014-7180 the Czech Republic– gather information regarding the controls on food supplements						
DATE						
Reference in draft report		(Short description) CA comment	FVO Comments	Action in response to CA comment		
Page	Section			Not accepted	Accepted	
					Text amended	Footnote (no.)
5	5.2.3	<p>The last sentence of the first subparagraph „<i>The MH provide a copy of the notification to the MA.</i>“</p> <p>This information is incorrect. The MH does not provide any copy to the MA. It is the obligation of food business operators to send notifications on marketing of food supplements to the MH and in the copy to the MA.</p>	Text amended		X	
6	5.2.3	<p>Page 6 – Conclusions – the second sentence „There is no system of providing feedback to applicants where there are no queries related to the notifications.“</p> <p>We do not believe that this conclusion is perfectly correct. Firstly we oppose the use of the word „applicants“, since there is no system of authorization for placing food supplements on the market, but only the legal system of notification of food supplements. Thus the correct word should be „notifiers“. There is the system of feedback to</p>	In case of “no comments”, the notifier has to check the database on the website to see the result. There is no active feedback from the CA to the notifier. This is mentioned in the findings.		X	

FVO response to CA comments on draft report DG (SANCO)/2014-7180 the Czech Republic– gather information regarding the controls on food supplements						
DATE						
Reference in draft report		(Short description) CA comment	FVO Comments	Action in response to CA comment		
Page	Section			Not accepted	Accepted	
					Text amended	Footnote (no.)
		<p>notifiers</p> <p>-if additional information or explanation is necessary a notifier is required to submit necessary information in a written form</p> <p>-if there are shortcomings of a lower importance a notifier is informed on them in writing.</p> <p>-if there is no comments on a notification information on a food supplement is entered into the database of notified foods which is partially publicly available and FBO is able to check it freely.</p> <p>Thus we are of the opinion that there is always feedback to notifier. This procedure was in details explained during the mission.</p>				
9	5.2.5	<p>Findings - the first subparagraph „...However, if the claim is made in other languages including English which is understood by many Czechs there is no requirements to notify the MH...”</p> <p>This information is not correct. All health claims in labelling, advertisements and presentations of foods have to be notified to the MH regardless the used language. We</p>	Text amended		X	

FVO response to CA comments on draft report DG (SANCO)/2014-7180 the Czech Republic– gather information regarding the controls on food supplements
DATE

Reference in draft report		(Short description) CA comment	FVO Comments	Action in response to CA comment		
Page	Section			Not accepted	Accepted	
					Text amended	Footnote (no.)
		have some cases of claims in English version which were considered as understandable to the Czech people. We remind that this specific issue was not discussed with the MH during the mission.				
11	5.2.7	Findings - the first subparagraph „There are regular meetings between the MA, the MH, State Institute for Drug Control, NIPH, National Anti-Drug Headquarters, Customs Administration and industry organisations.“ This information is false. There are no regular meetings among different state authorities on the issue of food supplements. If some meetings run the MH as the national competent body for FSs and NIHP do not participate.	Text amended: new text is copied from the CAFIA presentation, received during the mission.		X	

EUROPEAN COMMISSION
HEALTH AND CONSUMERS DIRECTORATE-GENERAL

Directorate F - Food and Veterinary Office
Director

Grange,
SANCO.F4 PPW/hmc

**Subject: Reference number: DG(SANCO)/2014-7180
FVO fact-finding mission in the Czech Republic carried out from 17 March
2014 to 21 March 2014 in order to gather information regarding the controls
on food supplements**

Dear Ms Tabery,

I would like to acknowledge receipt of your letter of 29 May 2014, in response to the draft fact-finding mission report.

I enclose a copy of the final report (ref. no. DG(SANCO)/2014-7180 - MR Final) of the above-mentioned mission and a table detailing how each of the comments made by your services have been taken into account in the production of the final report.

This report has been sent for translation into Czech. The translated report will be sent to you as soon as it becomes available.

The final report will be sent to all Member States for their information, but will not be published. This was the fourth of five fact-finding missions on food supplements. After completion of the mission series, the FVO will produce an overview of the main findings and conclusions, and present it in the Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed. The overview report will be published.

I would like to take this opportunity to ask you to thank all the personnel who were involved in this mission for the assistance and co-operation shown to the team.

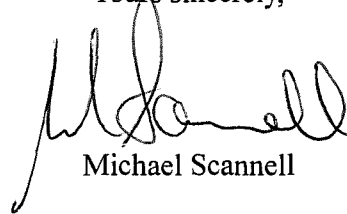
In order to obtain your feedback on the performance of this mission, the FVO Unit responsible for Operational and Administrative Services will contact you in the near future.

Ms Petra Tabery
Director/National Contact Point
EU Relations Department
Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17
CZ-117 05 Praha
The Czech Republic

European Commission, Grange, Dunsany, Co. Meath, Ireland - Office: GRAN 00/193
Tel.: direct line (+353 46) 9061 845, internal n°: 70845, switchboard: (+353 46) 9061 700. Fax: (+353 46) 9061 705

Please use the mission reference number in all correspondence.

Yours sincerely,

Michael Scannell

encl.: Report DG(SANCO)/2014-7180- MR Final
FVO response to competent authority comments on draft report

c.c.: H.E. Mr Martin Povejsil, Permanent Representative of the Czech Republic to the
EU
Head of Representation, EC Representation in the Czech Republic

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání

Škrétkova 44/6, 120 00 Praha 2
Tel.: + 420 274 813 830 / Fax: + 420 274 810 885
www.rrtv.cz

Příjemka

Odesílatel

Název: Ministerstvo zemědělství
IČ: 20478
Adresa: Těšnov 65/17, 11000 Praha, CZ

Doručená pošta

Číslo: 7798/2014/P
Sp.zn / identifikátor: ---
Číslo ISDS: 223783302

Informace o doručení

Datum doručení: 10.9.2014 13:16:17
Datum stažení: 11.9.2014 8:19:54